

Mao Zedong om motsättningar

Inledning

Bland maoister anses Mao ha lämnat viktiga bidrag till den marxistiska världsåskådningen. I en artikel om ”Mao Zedongs tänkande” i den svenska maoistiska tidskriften *Marxistiskt Forum* (nr 3 1969), skrev man till exempel att Maos tänkande ”utgör en vidareutveckling av marxismen” och att Mao ”försvarat och vidareutvecklat alla de beståndsdelar av marxismen-leninismen, som folket behöver i sin teori och praktik för att framgångsrikt kunna göra revolution.”

Sedan räknar man upp 7 punkter, där den första är ”Läran om motsättningarna”. *

Marxistiskt Forum anser således att Mao vidareutvecklat den marxistiska dialektiken, där läran om motsättningar är central. Viktiga begrepp hos Mao är härvidlag ”huvudmotsättning” och distinktionen mellan denna och ”sekundära motsättningar”, liksom skillnaden mellan ”antagonistiska” resp ”icke-antagonistiska” motsättningar.

De mest kända (auktoriserade) texterna där Mao utvecklar sin syn på motsättningar är *Om praktiken* och *Om motsättningar* (båda från 1937, men publicerades för allmänheten först 1950 resp. 1952), samt *Om den riktiga behandlingen av motsättningarna inom folket* (från 1957). Alla tre återges nedan. Översättningarna är från svenska upplagan av Maos *Valda verk* bd. 1 resp. bd. 5 (översättare Nils G och Marika Holmberg). Förutom att stavningen av de flesta kinesiska namn moderniserats (till pinyin) så är översättningarna oförändrade.

Dessa tre texter har nedan kompletterats med två andra, som inte är auktoriserade (dvs de är inte reviderade i efterhand). Att de verkligen är autentiska råder det ingen tvivel om – det bekräftas även av kinesiska källor. Den första artikeln, *Om dialektisk materialism*, är ett utdrag ur en text från samma tidsperiod som *Om praktiken* och *Om motsättningar* (alla tre texterna ingick i själva verket till en början i samma föreläsningsserie).**

Samlingen avslutas med en kortare Mao-text, *Om dialektiken*, från 1964. I sin Mao-kritiska artikel [Mao som dialektiker](#), menar Martin Glaberman att Mao reviderat den marxistiska dialektiken. Att så är fallet framgår klart i *Om dialektiken*, ty där förnekar Mao bl a att det överhuvudtaget finns något som ”negationens negation” (se även kommentarerna till artikeln nedan). Mao har givetvis ”rätt” att revidera hur mycket han vill, men när man accepterar denna revisionism så får det givetvis konsekvenser för den marxistiska världsåskådningen.

MF 17/6 2016

Innehåll

Om dialektisk materialism	1
Om praktiken.....	7
Om motsättningar.....	17
Om den riktiga behandlingen av motsättningar inom folket.....	42
Om dialektiken	66

* Av de övriga kan nämnas ”2) Läran om partiet”, ”3) Läran om folkkriget”, ”4) Läran om imperialismen” och ”7) Läran om kulturrevolutionen”. Att ”folkkriget” och ”kulturrevolutionen” bär Maos signum är inte särskilt kontroversiellt, men hur Mao skulle ha utvecklat läran om imperialismen och partiet är mer svårbegripligt.

** Engelska översättningar av originalversionerna av dess texter från 1937 ingår i Stuart Schrams omfattande antologi *Mao's Road to Power – Revolutionary writings 1912-1949*, vol. VI, s. 573-667.

Om dialektisk materialism

Våren 1937

Denna text omfattar omkring två tredjedelar av första kapitlet och omkring en femtedel av de första sex avsnitten av andra kapitlet av Maos ”Om dialektisk materialism – föreläsning-anteckningar”, publicerad i *Kangzhan daxue*, nr 6-8, april-maj 1938.

* * *

Kapitel 1: Idealism och materialism

1. Striden mellan två arméer inom filosofin

Hela filosofins historia är historien om striden mellan och utvecklingen hos två motsatta filosofiska skolor — idealism och materialism. Alla filosofiska strömningar och skolor är manifestationer av dessa två grundläggande skolor.

Alla filosofiska teorier har skapats av människor tillhörande bestämda sociala klasser. Dessa människors tänkande har dessutom varit historiskt bestämt av deras samhällsliga varande. Alla filosofiska doktriner uttrycker behoven hos en bestämd social klass och återspeglar utvecklingsnivån hos samhällets produktivkrafter och det historiska skedet i människors förståelse av naturen...

Idealismens och materialismens samhällsliga ursprung ligger i en social struktur kännetecknad av klassmotsättningar. Idealismens tidigaste uppenbarelse var en produkt av de vilda och primitiva människornas okunskap och vidskepelse. Senare, i och med produktivkrafternas utveckling och den medföljande utvecklingen av vetenskaplig kunskap, borde givetvis idealismen ha avtagit och ersatts av materialism. Och ändå har, från äldsta tider till nu, idealismen inte bara hållit sig kvar, utan tvärtom utvecklats och fortsatt att strida om ledarställningen med materialismen, utan att någon framstått som segrare. Skälet ligger i samhällets uppdelning i klasser. Å ena sidan måste, i eget intresse, den förtryckande klassen utveckla och stärka sina idealistiska läror. Å andra sidan måste, likaså i eget intresse, de förtryckta klasserna utveckla och stärka sina materialistiska läror. Både idealism och materialism är vapen i klasskampen, och kampen mellan idealism och materialism kan inte upphöra så länge klasserna existerar. Idealismen representerar under hela sin historiska utveckling de utsugande klassernas ideologi och tjänar reaktionära ändamål. Materialismen är å andra sidan den revolutionära klassens världsåskådning; i ett klassamhälle växer och utvecklas den mitt under oupphörlig kamp mot idealismens reaktionära filosofi. Historien om kampen mellan idealism och materialism inom filosofin återspeglar följaktligen intresset mellan den reaktionära klassen och den revolutionära klassen. ... En given filosofisk tendens är sist och slutligen en manifestation i speciell förklädnad av politiken hos den samhällsliga klass som filosoferna tillhör.

Det utmärkande draget hos den marxistiska filosofin — alltså dialektisk materialism — är strävan efter att tydligt förklara klassnaturen hos allt samhällsligt medvetande (inklusive filosofin). Den för en öppen och beslutsam kamp mellan sin egen proletära natur och de besuttna klassernas idealistiska filosofi. Dessutom underordnar den sina egna specifika och oberoende uppgifter sådana allmänna åtaganden som att störta kapitalismen, organisera och bygga proletarietets diktatur och skapa ett socialistiskt samhälle.

2. Skillnaden mellan idealism och materialism

Vari ligger den grundläggande skillnaden mellan idealism och materialism? Den ligger i de motsatta svar som de två ger på filosofins grundläggande fråga, den om förhållandet mellan ande och materia (den om förhållandet mellan medvetande och existens).

Idealismen betraktar själen (medvetandet, idéerna, subjektet) som källan till allt som existerar på jorden, och materia (naturen och samhället, objektet) som sekundärt och underordnat. Materialismen erkänner materiens oberoende existens som skild från själen och ser själen som sekundär och underordnad.

3. Källan till idealismens framväxt och utveckling

Idealismen ser materia som en produkt av själen. Detta är att vända upp och ner på den verkliga världen. Vilken är källan till en sådan filosofis framväxt och utveckling?

Som ovan nämnts uppkom idealismens tidigaste uttryck genom den primitiva, vilda människans vidskepelse och okunskap. Men genom produktionens utveckling ledde åtskillnaden mellan kroppsarbete och intellektuellt arbete till att idealismen kom att sättas först bland olika strömningar av filosofiskt tänkande. Med utvecklingen av samhällets produktivkrafter uppkom arbetsdelning; arbetsdelningens vidare utveckling såg uppkomsten av människor som helt och hållet ägnade sig åt intellektuellt arbete. Men så länge produktivkrafterna var svaga resulterade inte åtskillnaden mellan de två i komplett separation. Inte förrän klasserna och privategendomen uppstod och utsugning blev grunden för den härskande klassens existens började stora förändringar ske. Intellektuellt arbete blev då den härskande klassens exklusiva privilegium, medan kroppsarbete blev de förtryckta klassernas öde. Den härskande klassen började betrakta förhållandet mellan sig själv och de undertryckta klasserna på ett uppoch-nedvänt sätt: Det är inte arbetarna som förser dem med förnödenheter utan snarare de som förser arbetarna med sådana. Därför föraktar de kroppsarbete och utvecklar idealistiska föreställningar. Att eliminera skillnaden mellan kroppsarbete och intellektuellt arbete är ett av villkoren för att eliminera idealistisk filosofi.

De samhälleliga rötter som gör utvecklingen av idealistisk filosofi möjlig utgörs huvudsakligen av det faktum att detta slags filosofiskt medvetande är en gestaltning av den exploaterande klassens intressen. ... Idealismens slutliga fall kommer att inträffa genom klassernas utplånande efter upprättandet av ett kommunistiskt samhälle.

Den källa som låter idealismen utvecklas och fördjupas och som ger den styrkan att kämpa mot materialismen måste sökas i den mänskliga kunskapsprocessen. När människor tänker måste de använda begrepp. Det kan lätt splittra vår kunskap i två aspekter: verkligheten, som har en individuell och särskild natur; och begreppen, som har en allmän natur. ... I tingens natur är det särskilda och det allmänna oskiljbart sammanlänkade; väl isär skiljer de sig från objektiv sanning.... Att separera det allmänna från det särskilda och att betrakta det allmänna som objektiv verklighet och det speciella endast som en existensform av det allmänna, detta är den metod alla idealister tillämpar. Alla idealister sätter medvetandet, själen och begreppen före för en objektiv verklighet som existerar oberoende av mänskligt medvetande.... De kan inte komma åt den materialistiska sanning enligt vilken medvetandet begränsas av materia, utan tror att endast medvetandet är aktivt, medan materia bara är en överksam sammansatt enhet. Pressade av sin egen klassnatur utnyttjar så idealisterna varje möjlighet att överdriva medvetandets aktivitet och utvecklar ensidigt denna aspekt. ... Inom ekonomin överdriver idealismen bortom rim och reson en icke väsentlig aspekt av utbytet i det de upphöjer lagen om tillgång och efterfrågan till status av grundläggande lag för kapitalismen. ... Idealistiska historiker betraktar hjältar som skapare av historien. Idealistiska politiker betraktar politiken som allsmäktig. Idealistiska militärer praktiserar den desperata stridens [*pinmingzhuyi*

zuozhan] metoder. Idealistiska revolutionärer propagerar blanquism. De mest reaktionära menar att den enda möjligheten att förnya nationen är att återskapa gammal moral. Allt detta är en följd av att bortom rim och reson överdriva subjektiva faktorer....

Förmarxistisk materialism (mekanisk materialism) betonade inte tankeprocessen för kunskapsutveckling, utan såg tänkandet endast som föremål för handling, som en återspeglning av naturen ... Endast dialektisk materialism påvisar korrekt tänkandets aktiva roll och pekar samtidigt ut de begränsningar materien sätter för tänkandet. Det poängterar att tänkandet uppstår ur samhällslig praktik och samtidigt aktivt skapar praktik. Endast detta slags dialektisk teori om enheten mellan kunskap och handling kan i grunden besegra idealismen.

4. Materialismens uppkomst och utveckling

Insikten att materia i den yttre världen existerar oberoende av och skild från medvetandet är materialismens grund. Människan skapade denna grund genom sin praktik. ... Underkastad naturens krafter och med bara enkla verktyg kunde den primitiva människan inte förklara fenomen i sin omgivning utan sökte hjälp hos andar. Detta är religionens och idealismens ursprung. Men under den långvariga produktionsprocessen kom människan i kontakt med den omgivande naturen och skapade födoämnen, bostäder och användbara saker samt anpassade naturen efter sina intressen, vilket fick människor att tro att materia hade en objektiv existens. Inom mänsklighetens samhällsliga ramar uppstod ömsesidiga relationer och påverkan mellan individer. I ett klassamhälle råder dessutom klasskamp. Den förtryckta klassen bedömer omständigheter och uppskattar sin styrka, och planerar därefter. Efter framgångar i denna kamp övertygas medlemmarna i denna klass om att deras ståndpunkter inte är fantasiprodukter utan en återspeglning av den objektivt existerande materiella världen. Eftersom den förtryckta klassen misslyckas när den tillämpar felaktiga planer och lyckas genom att korrigera sina planer lär den sig att förstå att den kan nå sina mål endast när dess subjektiva planer vilar på en riktig förståelse av den objektiva världens materiella natur och det faktum att den objektiva världen styrs av lagar. Vetenskapens historia förser människan med bevis på världens materiella natur och på det faktum att den styrs av lagar, vilket hjälper människan att se meningslösheten i religionens och idealismens illusioner och att komma fram till materialistiska slutsatser. Sammanfattningsvis innefattar historien om människans praktik även historien om dess kamp mot naturen, klasskampens historia, vetenskapens historia. Nödvändigheten att överleva och kämpa har fått människan att fundera över materiens natur och dess lagar, bevisat materialismens riktighet samt funnit det nödvändiga intellektuella verktyget för sin kamp — materialistisk filosofi. Ju högre nivå den samhällsliga produktionen når, ju mer klasskampen utvecklas och ju er det vetenskapliga kunnandet avslöjar naturens "hemligheter", desto mer utvecklas och konsolideras den materialistiska filosofin. På så sätt kan människan gradvis befrias från naturens och samhällets dubbla och överväldigande förtryck.

Kapitel 2: Dialektisk materialism

1. Den dialektiska materialismen är proletariatets revolutionära vapen

Det kinesiska proletariatet måste, nu när det tagit på sig den historiska uppgiften att genomföra den borgerligt demokratiska revolutionen, begagna sig av den dialektiska materialismen som sitt intellektuella vapen. ... Studiet av dialektisk materialism är ännu mer oundgängligt för de kadrer som leder den revolutionära rörelsen, eftersom subjektivism och mekanism, två felaktiga teorier och arbetsmetoder, fortfarande ofta har fäste hos kadreerna, och därigenom ofta får kadreerna att gå emot marxismen och leda den revolutionära rörelsen in på felaktiga vägar. Om vi vill undvika eller korrigera sådana brister så ligger den enda lösningen i att medvetet studera och söka förståelse för den dialektiska materialismen för att åter stärka sin själ.

2. Förhållandet mellan det gamla filosofiska arvet och den dialektiska materialismen

Efter Fjärde maj-rörelsen 1919, och som en följd av det kinesiska Proletariatets medvetna framträdande på den politiska scenen och landets allt högre vetenskapliga nivå, uppstod och utvecklades en marxistisk filosofisk rörelse i Kina. Inledningsvis var emellertid förståelsen för den materialistiska dialektiken inom denna materialistiska tankeströmning ganska svag. Mekanisk materialism, påverkad av bourgeoisin, samt Deborins subjektivism var dess huvudsakliga komponenter. Efter nederlaget för 1927 års revolution nådde förståelsen av marxismen och leninismen en högre nivå, och det materialistiskt dialektiska tänkandet utvecklades gradvis. Allvaret i den nationella och sociala krisen, liksom inflytande från rörelsen för att likvidera avvikelser inom sovjetisk filosofi, har helt nyligen lett till att en bred rörelse av materialistisk dialektik utvecklats inom Kinas intellektuella kretsar.

På grund av Kinas samhällsliga efterblivenhet är inte de dialektiskt materialistiska filosofiska strömningar som idag utvecklas i Kina resultatet av övertagande och reformering av vårt eget filosofiska arv, utan av studiet av marxismen-leninismen. Om vi emellertid vill försäkra oss om att dialektiskt materialistiskt tänkande ska slå igenom på djupet i Kina och fortsätta att utvecklas och även ge stadga åt den kinesiska revolutionen och leda den till slutlig seger i framtiden, då måste vi slåss emot alla gamla och ruttna filosofiska teorier som existerar utmed den ideologiska fronten i hela Kina, resa kritikens fana och på detta sätt likvidera det filosofiska arvet från gamla Kina. Bara så kan vi nå vårt mål.

3. Enheten mellan världsåskådning och metodik i dialektisk materialism

Den dialektiska materialismen är proletariatets världsåskådning. Samtidigt är den proletariatets metod för att skaffa sig kännedom om den omgivande världen, och metoden för proletariatets revolutionära handling. Den är enheten mellan världsåskådning och metod....

4. Frågan om föremålet för materialistisk dialektik — vad studerar man med materialistisk dialektik?

Marx, Engels och Lenin förklarade alla materialistisk dialektik som utvecklingens teori....

Under rubriken filosofins ändamål måste vi också lösa ett annat problem, nämligen frågan om enheten mellan dialektik, logik och kunskapsteori. ...

Materialistisk dialektik är den enda vetenskapliga kunskapsteorin, och också den enda vetenskapliga logiken. Materialistisk dialektik studerar ursprunget till och utvecklingen av vår kunskap om den yttre världen. Den studerar övergången från att inte veta till att veta och från ofullständig kunskap till mer fullständig kunskap; den studerar hur naturens och samhällets utvecklingslagar dagligen återspeglas med både större djup och bredd i mänsklighetens tänkande. Just detta är enheten mellan materialistisk dialektik och kunskapsteori....

Utvecklingsbegreppets essens består i att betrakta hur olika manifestationer av materians rörelser återspeglas i och överförs till (och sedermera bearbetas i) våra sinnen....

Bara genom att använda materialismen för att förstå sambandet mellan existens och tanke, bara genom att ta ställning till teorin om återspeglade, kan man finna en grundlig lösning på dialektikens, logikens och kunskapsteorins problem....

5. Om materia

Det allra första villkoret för att tillhöra det materialistiska lägret består i att erkänna den materiella världens oberoende existens, skild från mänskligt medvetande — det faktum att den existerade före mänsklighetens uppkomst och fortsätter att existera efter mänsklighetens

uppkomst, oberoende och utanför mänskligt medvetande. Att erkänna denna ståndpunkt är ett grundläggande villkor för all vetenskaplig forskning.

Hur kan vi bevisa detta? Bevisen är extremt talrika. Mänskligheten är i ständig kontakt med den yttre världen och måste dessutom strida hårt mot tryck och motstånd från den yttre världen (naturen och samhället). Men vi inte bara måste utan kan dessutom stå emot detta tryck och motstånd. Alla dessa verkliga förhållanden i mänsklighetens samhälleliga praktik, så som de manifesterats i det mänskliga samhällets historiska utveckling, är de bästa bevisen [på den materiella världens existens]. Kina betvivlar inte existensen av den japanska imperialismen, vilken invaderat vårt land, eller av det kinesiska folket självt. Studenterna vid det Antijapanska Militärpolitiska Universitetet betvivlar inte heller detta universitets eller studenternas egen existens....

Om vi betraktar det som kallas medvetande i ljuset av radikal materialism (det vill säga i ljuset av dialektisk materialism) så är det vi kallar medvetande inget annat än en form av rörelse i materia, en speciell egenskap hos människans materiella hjärna; det är denna speciella egenskap hos den materiella hjärnan som gör att de materiella processerna utanför medvetandet återspeglas i medvetandet. Därav kommer att när vi skiljer materia från medvetande och vi dessutom sätter dem i motsättning till varandra så är detta bara villkorligt, det vill säga det har en mening endast från kunskapssteoretisk ståndpunkt....

Alltså, materia är allting i universum. "All makt tillhör Sima Yi." Vi säger att "all makt tillhör materia". Detta är källan till världens enhet.

6. Om rörelse (om utveckling)

Den dialektiska materialismens första grundläggande princip är dess syn på materia.... Denna princip om världens enhet har redan förklarats ovan i diskussionen om materia.

Den dialektiska materialismens andra grundläggande princip är dess teori om rörelse (eller teori om utveckling). Det innebär ett erkännande av att rörelse är materians existensform, ett inneboende attribut hos materia, en manifestation av materians mångskiftande karaktär. Detta är principen för världens utveckling. Kombinationen av principen för världens utveckling och principen för världens enhet, ovan förmedlad, utgör hela den dialektiska materialismens världsåskådning. Världen är ingenting annat än den materiella världen i en process av obegränsad utveckling. ... Den dialektiska materialismens rörelseteori står i motsättning till i första hand filosofisk idealism och det teologiska begreppen religion. Den grundläggande naturen hos all filosofisk idealism och religiös teologi härrör ur deras förnekelse av världens enhet och materiella natur, samt i föreställningen att världens rörelse och utveckling äger rum skilda från materien, eller att de åtminstone inledningsvis ägde rum skilda från materien, och är resultatet av en andes, Guds eller gudomliga krafter agerande. Den tyska idealistiska filosofen Hegel menade att vår värld är resultatet av den så kallade "världsandens" utveckling. I Kina framställer filosofin i *Förändringarnas Bok* liksom Songs och Mings metafysik alla idealistiska synsätt på universums utveckling. Kristendomen säger att Gud skapade världen; buddismen och alla Kinas olika fetishistiska religioner hänför universums myriader av fenomen till andliga krafter. Alla dessa doktriner som ser rörelse skild från materia är i grunden oförenliga med dialektisk materialism....

Dialektisk materialism ... anser att vila eller jämvikt bara en komponent i rörelsen, att de endast är särfall av rörelse.... Ett populärt talesätt hos metafysiska tänkare i det gamla Kina, "Himmelen förändras inte och Vägen förändras inte heller", motsvarar ... en teori om universums orörlighet. ... Enligt deras synsätt var universums och samhällets grundläggande natur för evigt oförändrad. Orsaken till att de intog denna attityd står i första hand att finna i deras klassbegränsningar. Om den feodala godsägarklassen hade erkänt att universum och

samhälle i grunden är föremål för rörelse och utveckling skulle de med all sannolikhet i teorin ha uttalat sin egen klass' dödsdom. Alla reaktionära krafters filosofi är teorier om orörlighet. Revolutionära klasser och folkets massor har alla insett principen för världens utveckling och ivrar konsekvent för att förändra samhället och världen; deras filosofi är dialektisk materialism. Orsakerna till materiens omvandling står inte att finna utanför, utan inuti. Den beror inte på inverkan av yttre mekaniska krafter utan på existensen inuti materien i fråga av två till sin natur olika och ömsesidigt motsägande komponenter som strider mot varandra och på det sättet ger impuls till materiens rörelse och utveckling. Som en följd av upptäckten av lagarna om denna rörelse och omvandling är den dialektiska materialismen i stånd att utvidga principen för världens materiella enhet, att utvidga den till naturens och samhällets historia. Sålunda är det inte bara möjligt att undersöka världen betraktad som materia i ständig rörelse, utan världen kan också undersökas som materia i ändlös rörelse från en lägre form till en högre form. Det betyder att det är möjligt att undersöka världen som utveckling och process.

Dialektisk materialism undersöker världens utveckling som fortskridande rörelse från oorganisk till organisk, och därifrån till den högsta formen av materiens rörelse (samhället).

Vad vi nu diskuterat är teorin för världens rörelse, eller principen för världens utveckling i enlighet med den dialektiska materialismen. Denna lära är essensen i marxistisk filosofi. Om proletariatet och alla revolutionärer tar till sig detta konsekvent vetenskapliga vapen kommer de att bli i stånd att förstå denna värld och att förvandla världen.

Översättning:

Översättningen, som gjorts av *Lars GM Lindgren*, är hämtad från boken *Mao Zedong om filosofiska frågor* (Oktoberförlaget 2016).

Om praktiken

Om förhållandet mellan kunskap och praktik, mellan vetande och handling*

Juli 1937

Före Marx undersökte materialismen kunskapsproblemet oberoende av människans egenskap av samhällsvarelse och av hennes historiska utveckling och var därför ur stånd att förstå kunskapens beroende av den samhälleliga praktiken, dvs kunskapens beroende av produktionen och klasskampen.

Marxisterna betraktar framför allt människans produktiva verksamhet som hennes mest grundläggande praktiska verksamhet, den som är bestämmande för all hennes övriga verksamhet. Människans kunskap beror huvudsakligen av hennes verksamhet i den materiella produktionen genom vilken hon småningom kommer att förstå naturens företeelser, egenskaper och lagar och förhållandet mellan sig själv och naturen. Genom sin produktiva verksamhet kommer hon också småningom att i varierande grad förstå vissa förhållanden som råder människa och människa emellan. Ingen del av denna kunskap kan förvärfvas avskilt från den produktiva verksamheten. I ett klasslöst samhälle deltar varje person såsom samhällsmedlem i gemensamma ansträngningar tillsammans med de övriga medlemmarna, träder i bestämda produktionsförhållanden till dem och producerar för att fylla människornas materiella behov. I alla klassamhällen träder medlemmarna av de olika samhällsklasserna också på skilda sätt i bestämda produktionsförhållanden och sysslar med produktion för att fylla sina materiella behov. Detta är den ursprungliga källa ur vilken den mänskliga kunskapen utvecklas.

Människans samhälleliga praktik är inte begränsad till verksamhet i produktionen utan antar många andra former – klasskamp, politisk verksamhet, vetenskaplig och konstnärlig verksamhet; kort sagt, i egenskap av samhällsvarelse deltar människan i samhällets praktiska liv på alla områden. Sålunda kommer människan att i varierande grad känna de olika förhållandena människor emellan icke blott genom sitt materiella liv utan också genom sitt politiska och kulturella liv (vilka bägge är intimt förenade med det materiella livet). Av dessa andra typer av samhällelig praktik utövar särskilt klasskampen i alla dess olika former ett djupgående inflytande på den mänskliga kunskapens utveckling. I klassamhället lever en var såsom medlem av en särskild klass, och varje slag av tänkande är utan undantag stämplat med en klass' märke.

Marxisterna anser att den produktiva verksamheten i ett mänskligt samhälle utvecklas steg för steg från en lägre till en högre nivå och att följaktligen också den mänskliga kunskapen, såväl

* Det fanns tidigare i vårt parti ett antal kamrater, som var dogmatiker och länge förkastade den kinesiska revolutionens erfarenheter. De förnekade sanningen att "marxismen är ingen dogm utan en vägledning till handling" och försökte överväldiga folk med ur sitt sammanhang lösryckta ord och fraser ur marxistiska verk. Det fanns också ett antal andra kamrater, som var empirister och under en lång period begränsade sig till sin egen fragmentariska erfarenhet, inte insåg teorins betydelse för den revolutionära praktiken och inte heller betraktade revolutionen som en helhet utan arbetade i blindo ehuru med stor flit. De felaktiga idéer som dessa två typer av kamrater och särskilt dogmatikerna hyste, tillfogade den kinesiska revolutionen väldiga förluster under åren 1931-34, och ändå kunde dogmatikerna, som förklädde sig till marxister, förvirra ett stort antal kamrater. "Om praktiken" skrevs för att från den marxistiska kunskapsteorins ståndpunkt blottlägga dogmatismens och empirismens, särskilt dogmatismens, subjektivistiska misstag i partiet. Den fick titeln "Om praktiken" därför att dess huvudvikt var lagd på att avslöja det dogmatiska slag av subjektivism, som förringar praktiken. De idéer som återfinns i denna essä framfördes av kamrat Mao Tse-tung i en föreläsning vid den Antijapanska militära och politiska högskolan i Yanan.

om naturen som om samhället, utvecklas steg för steg från en lägre till en högre nivå, dvs från grundare till djupare, från ensidig till mångsidig. Under en mycket lång period i historien var människornas förståelse av samhällets historia nödvändigtvis begränsad och ensidig, för det första därför att de exploaterande klassernas fördomar alltid vanställde historien, och för det andra därför att produktionens ringa omfattning begränsade människornas syn. Det var inte förrän det moderna proletariatet uppstod tillsammans med väldiga produktionskrafter (storindustri) som människan var i stånd att vinna en omfattande historisk insikt i samhällets utveckling och förvandla denna kunskap till en vetenskap, den marxistiska vetenskapen.

Marxister anser att människans samhälleliga praktik är det enda kriteriet på sanningen i hennes kunskap om yttvärlden. Vad som verkligen händer är att människans kunskap bekräftas endast då hon under den samhälleliga praktikens förlopp (i den materiella produktionen, klasskampen eller det vetenskapliga experimentet) uppnår de förväntade resultaten. Om en människa önskar ha framgång i sitt arbete, det vill säga uppnå de förväntade resultaten, måste hon bringa sina idéer i överensstämmelse med den objektiva yttre världens lagar; överensstämmer de inte med dessa, kommer hon att misslyckas i sin praktik. Efter misslyckandet drar hon sina lärdomar därav, korrigerar sina idéer för att få dem i överensstämmelse med yttvärldens lagar och kan på detta sätt vända misslyckandet till framgång. Detta är vad som avses i ordstaven ”misslyckandet är framgångens moder” och ”den som faller i en grop vinner i vett”. Den dialektisk-materialistiska kunskapsteorin sätter praktiken i främsta rummet, anser att den mänskliga kunskapen på intet sätt kan skiljas från praktiken och vänder sig emot alla felaktiga teorier, som förnekar praktikens vikt eller avskiljer kunskapen från praktiken. Följaktligen sade Lenin: ”Praktik står över (teoretisk) kunskap, ty dess värde ligger inte blott i dess allmängiltighet utan också i att den är en omedelbar verklighet”.¹ Den marxistiska filosofin, den dialektiska materialismen, har två framträdande kännetecken. Det ena är dess klasskaraktär: den medger öppet att den dialektiska materialismen står i proletariats tjänst. Det andra är dess inriktning på praktiken: den betonar teorins avhängighet av praktiken, framhåller att teorin är grundad på praktiken och i sin tur tjänar praktiken. Sanningshalten i varje kunskap eller teori bestäms inte av subjektiva känslor, utan av objektiva resultat i samhällelig praktik. Endast samhällelig praktik kan vara ett kriterium på sanningen. Praktiken är den främsta och grundläggande utgångspunkten i den dialektisk-materialistiska kunskapsteorin.²

Men hur uppstår då den mänskliga kunskapen ur praktiken och hur tjänar den i sin tur praktiken? Detta blir klart om vi betraktar den process varigenom kunskap utvecklas.

Under sin praktik ser människan att börja med endast tingen så som de ter sig, deras skilda sidor och yttre förhållanden. Tag till exempel några människor utifrån som kommer på studiebesök till Yanan. Under de första dagarna ser de dess topografi, gator och hus; de träffar en mängd människor, deltar i banketter, kvällssammankomster och massmöten, lyssnar till tal av skilda slag och läser olika dokument. Allt detta är tingens företeelser, deras skilda sidor och yttre förhållanden. Detta är det förnimmande stadiet i vetandets utveckling, sinnesförnimmelsernas och intryckens stadium. Det vill säga, alla dessa särskilda ting i Yanan påverkar sinnesorganen hos studiegruppens medlemmar, uppväcker sinnesförnimmelser och ger i deras hjärnor upphov till många intryck jämte en ungefärlig bild av de yttre förhållandena

¹ Från Lenins anteckningar om ”Idén” i Hegels *Logikens vetenskap*, bok III, 3:e avsnittet. Se V. I. Lenin: ”Översikt över Hegels *Logikens vetenskap*” (september-december 1914), *Samlade verk*, ryska uppl., Moskva 1958, band XXXVIII, s. 205.

² Se ”Marx om Feuerbach” (våren 1845) i bil. till F. Engels: *Ludwig Feuerbach och den klassiska tyska filosofins slut*, s. 80 o.f., samt V. I. Lenin: *Materialism och empiriokriticism* (1908, sista halvåret), *Samlade skrifter i urval*, band 18-19: I, s. 249-256.

mellan dessa intryck; detta är vetandets första stadium. I detta stadium kan människan ännu inte bilda djupgående begrepp eller dra logiska slutsatser.

Allt efter som den samhälleliga praktiken fortsätter, upprepas under människans praktik många gånger de saker som ger upphov till hennes sinnesförmimmelser och intryck; därefter äger en plötslig förändring (ett språng) rum i hjärnan under kunskapsprocessen och begrepp bildas. Begreppen är inte längre tingens så som de ter sig, deras skilda sidor och yttre förhållanden; de omfattar tingens väsen, helhet och inre förhållanden. Mellan begrepp och sinnesförmimmelser består icke blott en kvantitativ utan också en kvalitativ skillnad. Då människan går vidare är hon i stånd att medels bedömning och slutledning dra logiska slutsatser. Uttrycket i *Sanguozhi*,³ ”rynka pannan och du kommer på en krigslist”, eller, som det heter till vardags, ”låt mig tänka över saken”, hänför sig till människans användning av begrepp i hjärnan för att bilda omdömen och slutledningar. Detta är det andra stadiet i kunskapsprocessen. När medlemmarna i studiegruppen har samlat olika data och dessutom ”tänkt över dessa”, är de i stånd att komma till omdömet att ”kommunistiska partiets politik för nationell enhetsfront mot Japan är genomgripande, ärlig och uppriktig”. Efter detta omdöme kan de, om också de uppriktigt önskar enhet för att rädda nationen, gå ytterligare ett steg och dra följande slutsats: ”Den nationella enhetsfronten mot Japan kan bli framgångsrik”. Detta begreppets, bedömningens och slutledningens skede är det viktigare skedet i hela den process varigenom kunskap vinnes om ett ting; det är den rationella kunskapens skede. Vetandets verkliga uppgift är att genom förnimmelse nå fram till tanke, att steg för steg nå fram till insikt i de objektiva tingens inre motsättningar, deras lagar och de inre förhållandena mellan en process och en annan, det vill säga att nå fram till logisk kunskap. Jag upprepar, logisk kunskap skiljer sig från förnimmande kunskap därigenom att den förnimmande kunskapen hänför sig till tingens skilda sidor, företeelser och yttre förhållanden, medan den logiska kunskapen tar ett stort steg framåt för att fatta tingens helhet, deras väsen och inre förhållanden samt blottar de inre motsättningarna i omvärlden. Därför är logisk kunskap i stånd att fatta omvärldens utveckling i dess helhet, i de inre förhållandena mellan alla dess sidor.

Denna dialektisk-materialistiska teori om kunskapens utvecklingsprocess, som baserar sig på praktiken och går från ytan till djupet, utarbetades aldrig av någon innan marxismen uppstod. Den marxistiska materialismen löste för första gången problemet rätt och utpekade både materialistiskt och dialektiskt vetandets djupnande rörelse, den rörelse genom vilken människan i samhället under sin komplicerade och ständigt återkommande praktik i produktion och klasskamp går framåt från sinnlig kunskap till logisk kunskap. Lenin sade: ”*Materiens* abstraktion, en *naturlags* abstraktion, *värdets* abstraktion osv, med ett ord *alla* vetenskapliga (riktiga, som kan tas på allvar, inte absurda) abstraktioner återspeglar naturen djupare, sannare och *fullständigare*”.⁴ Marxismen-leninismen anser, att vart och ett av de två skedena i kunskapsprocessen har sina egna kännetecken, varvid kunskapen manifesterar sig såsom sinnlig i det lägre skedet och logisk i det högre, men att bägge är skeden i en sammanhängande kunskapsprocess. Det sinnliga och det rationella är kvalitativt olika, men är inte skilda åt, de förenas på praktikens grund. Vår praktik visar att det som uppfattas inte med ens kan förstås och att endast det som förstås kan uppfattas djupare. Förnimmelserna löser endast företeelsens problem; teorin allena kan lösa problemet om väsendet. Lösandet av bägge dessa problem kan inte i minsta mån skiljas från praktiken. Vem som helst som vill ha kunskap om ett ting har inget annat sätt att skaffa den än genom att träda i kontakt med det, dvs genom att leva

³ *Sanguozhi* (*Berättelser från tre kungadömen*) är en berömd kinesisk historisk roman av Luo Guanzhong (omkring 1330 – 1400).

⁴ Från Lenins anteckningar om ”Subjektiv logik eller läran om begreppet” i Hegels *Logikens vetenskap*, bok III, 3:e avsnittet. Se V. I. Lenin: ”översikt över Hegels *Logikens vetenskap*”, *Samlade verk*, ryska uppl., Moskva, 1958, band XXXVIII, s. 161.

(praktisera) i dess närhet. I det feodala samhället var det omöjligt att i förväg känna det kapitalistiska samhällets lagar, ty kapitalismen hade ännu inte uppstått, all dithörande praktik saknades. Marxismen kunde bli produkten endast av det kapitalistiska samhället. Under laissez-faire-kapitalismens tidevarv kunde Marx inte i förväg konkret känna vissa lagar, som är säregna för imperialismens tidevarv, ty imperialismen, kapitalismens sista stadium, hade ännu inte framträtt och den dithörande praktiken saknades; endast Lenin och Stalin kunde ta itu med denna uppgift. Skälet till att Marx, Engels, Lenin och Stalin kunde utarbeta sina teorier var, bortsett från deras genialitet, huvudsakligen att de personligen deltog i sin tids klasskamp och vetenskapliga experimenterande; utan denna förutsättning skulle inget geni ha lyckats. Ordstävet ”den lärde känner hela världens angelägenheter fastän han aldrig går utanför sin port” var bara tomt prat i gamla tider när teknologin var outvecklad. Även om detta ordstäv kan gälla i nuvarande tid av utvecklad teknologi, är det de människor som sysslar med praktiken över hela vida världen som har verklig personlig kunskap. Och det är först sedan dessa människor genom sin praktik kommer att ”veta” och sedan deras kunskap via det skrivna ordet och tekniska media nått ”den lärde” som han indirekt ”känner hela världens angelägenheter”. Om ni vill ha direkt kännedom om ett visst ting eller en viss klass av ting, måste ni personligen delta i den praktiska kampen för att förändra verkligheten, för att förändra detta ting eller denna klass av ting, ty endast på detta sätt kan ni komma i kontakt med dem som företeelser; endast genom personligt deltagande i den praktiska kampen för att förändra verkligheten kan ni blottlägga detta tings eller denna klass' av ting väsen och förstå dem. Detta är den väg till kunskap som varje människa faktiskt går, ehuru vissa människor, som medvetet förvränger saker, påstår motsatsen. Den löjligaste varelsen i världen är ”allvetaren”, som plockar upp en smula kunskap genom hörsägen och proklamerar sig såsom ”världens främste auktoritet”, vilket visar endast att han icke tagit ett riktigt mått på sig själv. Kunskap är en fråga om vetenskap, inte minsta grand av oärlighet eller högmod är tillåtet. Vad som krävs är avgjort raka motsatsen – ärlighet och blygsamhet. Om ni vill förvärva kunskap, måste ni delta i praktiken för att förändra verkligheten. Om ni vill veta hur ett päron smakar, måste ni förändra päronet genom att själv äta det. Om ni vill lära känna atomens struktur och egenskaper, måste ni utföra fysiska och kemiska experiment för att förändra atomens tillstånd. Om ni vill lära känna revolutionens teori och metoder, måste ni delta i revolution. All äkta kunskaps ursprung är direkt erfarenhet. Men man kan inte ha direkt erfarenhet av allting; faktum är att det mesta av vår kunskap kommer ur indirekt erfarenhet, till exempel all kunskap om gångna tider och främmande länder. För våra förfäder eller för utlänningar var – eller är – denna kunskap en fråga om direkt erfarenhet, och denna kunskap är tillförlitlig om, under förloppet av deras direkta erfarenhet, ”den vetenskapliga abstraktionens” krav, om vilka Lenin talade, blev eller blir uppfyllda och den objektiva verkligheten vetenskapligt återspeglad. Varom inte är den inte tillförlitlig. Följaktligen består en människas kunskap endast av två delar, den som kommer ur direkt erfarenhet och den som kommer ur indirekt erfarenhet. Dessutom är det, som för mig utgör indirekt erfarenhet, direkt erfarenhet för andra människor. Kunskap av alla slag är följaktligen, såsom helhet betraktad, oskiljaktig från direkt erfarenhet. All kunskap har sitt ursprung i förnimmelse av den objektiva yttre världen genom människans fysiska sinnesorgan. Den som förnekar denna förnimmelse, förnekar den direkta erfarenheten, eller förnekar personligt deltagande i den praktik som förändrar verkligheten, är ingen materialist. Därför är ”allvetaren” löjlig. Ett gammalt kinesiskt ordstäv säger: ”Hur kan du fånga tigerungar utan att ge dig in i tigerns håla?” Detta ordstäv passar ifråga om såväl människans praktik som kunskapsteorin. Det kan inte finnas en från praktiken avskild kunskap.

För att klargöra den dialektisk-materialistiska kunskapsprocess, vilken försiggår på basis av praktiken som förändrar verkligheten – för att klargöra hur vetandet gradvis utvecklas till att bli allt djupare – ges här ytterligare några exempel.

Under den första perioden av proletarietets praktik, maskinkrossandets och den spontana kampens period, befann sig dess kunskap om det kapitalistiska samhället endast i vetandets förnimmande skede; det kände endast en del av de kapitalistiska företeelsernas sidor och yttre förhållanden under kapitalismen. Proletariatet var då ännu en ”klass i sig”. Men när proletariatet nådde det andra skedet i sin praktik, de medvetna och organiserade ekonomiska och politiska stridernas skede, var det i stånd att fatta det kapitalistiska samhällets väsen, exploateringsförhållandena mellan samhällsklasserna och sin egen historiska uppgift. Och det var i stånd till detta till följd av sin egen praktik och till följd av sin erfarenhet av långvarig kamp, vilken Marx och Engels vetenskapligt sammanfattade i hela dess mångfald för att skapa den marxistiska teorin för proletariatets fostran. Det var då som proletariatet blev en ”klass för sig”.

På samma sätt förhåller det sig med det kinesiska folkets kunskap om imperialismen. Det första skedet var präglad av yttlig, sinnlig kunskap, vilket framgår av de förvirrade utlänningsfientliga strider, som fördes av sådana rörelser som Taipings himmelska kungarike,⁵ Yihetuan-rörelsen⁶ och andra. Det var först under det andra skedet som det kinesiska folket nådde den rationella kunskapens skede, såg imperialismens inre och yttre motsättningar och såg det väsentliga faktum att imperialismen slutit förbund med Kinas comprador- och feodalklasser för att förtrycka och exploatera de stora massorna av det kinesiska folket. Denna kunskap daterar sig ungefär från tiden för Fjärdemajrörelsen år 1919.⁷

Låt oss nu betrakta kriget. Om de som leder ett krig saknar erfarenhet av krig, kommer de i det inledande skedet inte att förstå de invecklade lagar som gäller för ledningen av ett visst

⁵ Taipings himmelska kungarike var namnet på den revolutionära bonderörelse som i mitten av 1800-talet uppstod mot Qingdynastiens feodala välde och nationella förtryck. I januari 1851 inledde Hong Xiuquan, Yang Xiuqing och andra ledare ett uppror i byn Chintien i Kueipings härad i provinsen Guangxi och proklamerade grundandet av Taipings himmelska kungarike. Deras bondearmé tågade norrut från Guangxi och anföll och intog 1852 provinserna Hunan och Hubei. År 1853 marscherade den genom Jiangxi och Anhui och intog Nanjing. En del av styrkorna fortsatte sedan offensiven norrut och trängde fram till närheten av Tientsin. Taipingarmén försummade emellertid att skapa fasta basområden på de orter den erövrade. Dessutom begick dess ledande grupp, sedan den upprättat sin huvudstad i Nanjing, många politiska och militära fel. Därför var den ur stånd att stå emot de hårda samordnade angreppen från Qingregeringens och de brittiska, amerikanska och franska aggressorernas kontrarevolutionära styrkor, och blev slutligen besegrad 1864.

⁶ Yihetuan-rörelsen var den antiimperialistiska väpnade kamp som ägde rum i norra Kina år 1900. Böndernas och hantverkarnas breda massor samt andra människor deltog i denna rörelse. De kom i förbindelse med varandra genom religiösa och andra kanaler, organiserade sig i hemliga sällskap och förde en hjältemodig kamp mot de åtta imperialistiska makternas – Förenta staternas, Storbritanniens, Japans, Tysklands, Rysslands, Frankrikes, Italiens och Österrikes – förenade aggressionsstyrkor. Sedan de förenade aggressionsstyrkorna intagit Tientsin och Peking slogs rörelsen ned med obeskrivlig grymhet.

⁷ Fjärdemajrörelsen var en antiimperialistisk och antifeodal revolutionär rörelse som började den 4 maj 1919. Under första halvåret 1919 möttes segrarna i första världskriget, dvs Storbritannien, Frankrike, Förenta staterna, Japan, Italien och andra imperialistiska länder i Paris för att dela rovet och beslöt att Japan skulle överta alla de privilegier som Tyskland tidigare åtnjutit i provinsen Shantung. De studerande i Peking var genom möten och demonstrationer, som de höll den 4 maj, de första att visa bestämd opposition häremot. Krigsherreregeringen i norr arresterade över 30 studerande i ett försök att undertrycka denna opposition. Som protest gick de studerande i Peking i strejk och ett stort antal studerande i andra delar av landet följde deras exempel. Den 3 juni började krigsherreregeringen i norr att arresteras studerande i Peking i massor, och på två dagar togs omkring ett tusen studerande i förvar. Detta väckte en ännu större harm i hela landet. Från och med den 5 juni gick arbetarna i Shanghai och många andra städer i strejk, och köpmännen på dessa orter stängde sina affärer. Sålunda växte det som från början varit en huvudsakligen av intellektuella bestående patriotisk rörelse snabbt ut till en nationell patriotisk rörelse som omfattade proletariatet, städernas småbourgeois och bourgeoisin. Jämsides med denna patriotiska rörelse växte den nya kulturrörelse, som före 4 maj börjat såsom en rörelse mot feodalismen och för att främja vetenskap och demokrati, till en stark och kraftfull revolutionär kulturrörelse vars huvudström var inriktad på att sprida kännedom om marxismen-leninismen.

bestämt krig (ett sådant som vårt agrarrevolutionära krig⁸ under senaste decenniet). Under det inledande skedet kommer de bara att få uppleva en mängd strider och dessutom lida många nederlag. Men dessa erfarenheter (erfarenheter av vunna slag och särskilt av förlorade slag) sätter dem i stånd att fatta vad som är den röda tråden i hela kriget, nämligen detta speciella krigs lagar, att förstå dess strategi och taktik och följaktligen också att med tillförsikt leda kriget. Om i ett sådant ögonblick befälet överlämnas till en oerfaren person, måste också denne lida ett antal nederlag (vinna erfarenhet) innan han kan förstå krigets verkliga lagar.

”Jag är inte säker på att jag kan sköta det.” De orden hör vi ofta när en kamrat tvekar att ta emot ett uppdrag. Varför är han osäker på sig själv? Därför att han inte har någon systematisk insikt i uppdragets innehåll och betingelser, eller därför att han haft litet eller intet att göra med sådant arbete och sålunda ingenting vet om de lagar som styr det. Efter en detaljerad analys av uppdragets natur och betingelser kommer han att känna sig säkrare på sig själv och villigt utföra det. Om han ägnar en del tid åt arbetet och vinner erfarenhet och om han är en människa, som är villig att undersöka saker utan förutfattad mening och inte en som angriper problem subjektivt, ensidigt och ytligt, kan han sedan dra slutsatser om hur han ska utföra arbetet och göra det med friskare mod. Endast de som är subjektiva, ensidiga och ytliga i sitt sätt att angripa problem börjar självbelåtet utdela order och direktiv i samma ögonblick som de anländer till platsen, utan att ta hänsyn till betingelserna, utan att betrakta tingen i deras helhet (deras historia och deras nuvarande tillstånd som helhet) och utan att tränga in till tingens väsen (deras natur och de inre förhållandena mellan det ena tinget och det andra). Sådana människor kan inte undgå att snubbla och falla.

Sålunda ser vi att första steget i kunskapsprocessen är kontakt med objekten i den yttre världen; detta hör förnimmelstadiet till. Andra steget består i att sammanfoga de uppgifter förnimmelsen förmedlat genom att ordna och rekonstruera dem; detta hör till begreppsbyggningens, bedömningens och slutledningens stadium. Endast då de av förnimmelsen förmedlade uppgifterna är mycket rikhaltiga (inte fragmentariska) och står i överensstämmelse med verkligheten (inte är illusoriska) kan de tjäna som grundval för utformningen av riktiga uppfattningar och teorier.

Här måste två viktiga ting framhållas. Det första, som redan tidigare nämnts men bör upprepas här, är att rationell kunskap beror av förnummen kunskap. Den som tror att rationell kunskap inte behöver hämtas ur sinnlig kunskap är en idealist. I filosofins historia förekommer den ”rationalistiska” skolan som såsom verkligt erkänner endast förnuftet men inte erfarenheten och som tror att förnuftet allena är tillförlitligt medan förnummen erfarenhet inte är tillförlitlig. Denna skolas misstag är att den ställer saken på huvudet. Det rationella är tillförlitligt just därför att det har sin källa i sinnesförnimmelserna, i annat fall skulle det vara som ett vatten utan källa, ett träd utan rötter, subjektivt, självalstrat och otillförlitligt. Vad följden i kunskapsprocessen beträffar, kommer den genom förnimmelserna vunna erfarenheten främst. Vi framhäver den samhälleliga praktikens betydelse i kunskapsprocessen just därför att samhällelig praktik allena kan ge upphov till mänsklig kunskap och få människan att börja förvärva sinnlig kunskap ur den objektiva världen. För en människa som sluter ögonen, stoppar igen öronen och helt avskär sig från den objektiva världen kan det inte finnas något sådant som kunskap. Kunskap börjar med erfarenhet – detta är kunskapsteoriens materialism.

⁸ Det agrarrevolutionära kriget var den revolutionära kamp som det kinesiska folket under kommunistiska partiets ledning förde från 1927 till 1937. Dess huvudinnehåll var att upprätta och utveckla röd politisk makt, sprida agrarrevolutionen och det väpnade motståndet mot Kuomintangreaktionens välde. Detta revolutionära krig är också bekant som Andra revolutionära inbördeskriget.

Det andra är att kunskap behöver fördjupas, att kunskapens förnimmande stadium behöver utvecklas till det rationella stadiet – detta är kunskapsteorins dialektik.⁹ Att tro att kunskapen kan stanna på det lägre, sinnliga stadiet och att sinnlig kunskap allena är tillförlitlig medan rationell kunskap inte är det, skulle vara att upprepa ”empirismens” historiska misstag. Denna teori är falsk därför att den inte förstår att ehuru de genom sinnena varseblivna data återspeglar vissa sidor av verkligheten i den objektiva världen (jag talar här inte om den idealistiska empirismen som begränsar erfarenheten till så kallad introspektion), är dessa data endast ensidiga och ytliga, återspeglar tingen ofullständigt och återspeglar inte deras väsen. För att helt återspegla ett ting i dess helhet, att återspegla dess väsen, att återspegla dess inneboende lagar, är det nödvändigt att genom tänkande rekonstruera sinnesförnimmelsernas rikhaltiga data, rensa bort skräpet och söka fram det väsentliga, avlägsna det falska och behålla det sanna, att gå från det ena till det andra och utifrån och in, för att skapa ett system av uppfattningar och teorier – det är nödvändigt att ta språnget från sinnlig till rationell kunskap. Dylik rekonstruerad kunskap är inte tommare eller otillförlitligare. Tvärtom, det som blivit vetenskapligt rekonstruerat i kunskapsprocessen, på praktikens grund, återspeglar, såsom Lenin sade, den objektiva verkligheten djupare, riktigare och fullständigare. I motsats härtill respekterar vanliga ”praktiska människor” erfarenheten men ringaktar teorin och kan därför inte ha en sammanfattande syn på en hel objektiv process, saknar en klar inriktning och ett långsiktigt perspektiv och är tillfreds med tillfälliga framgångar och glimtar av sanningen. Om sådana människor leder en revolution, kommer de att leda den in i en återvändsgränd.

Rationell kunskap är beroende av sinnlig kunskap, och sinnlig kunskap måste utvecklas till rationell kunskap – detta är den dialektisk-materialistiska kunskapsteorin. I filosofin förstår varken ”rationalism” eller ”empirism” kunskapens historiska eller dialektiska natur, och ehuru var och en av dessa skolor återspeglar en sida av sanningen (här syftar jag på materialistisk, inte på idealistisk rationalism och empirism), har bägge fel i kunskapsteorin som helhet. Kunskapens dialektisk-materialistiska rörelse från det varseblivna till det rationella gäller lika väl för en mindre kunskapsprocess (till exempel, att känna en enda sak eller uppgift) som för en större (till exempel, att känna ett helt samhälle eller en revolution).

Men kunskapsprocessen slutar inte här. Om den dialektisk-materialistiska kunskapsprocessen stannade vid rationell kunskap, skulle endast halva problemet bli behandlat. Och vad den marxistiska filosofin angår endast den mindre viktiga halvan. Marxistisk filosofi anser att det viktigaste problemet är att förstå den objektiva världens lagar inte blott för att vara i stånd att förklara den, utan för att aktivt tillämpa kunskapen om dessa lagar för att förändra världen. Ur marxistisk synpunkt är teorin viktig, och dess betydelse har till fullo uttryckts i Lenins ord: ”Utan en revolutionär teori kan det inte heller finnas någon revolutionär rörelse.”¹⁰ Men marxismen framhåller teorins betydelse endast och just därför att den är vägledning till handling. Om vi har en riktig teori, men endast pratar om den, stoppar in den i ett fack men inte omsätter den i praktiken, då har denna teori, hur bra den än må vara, alls ingen betydelse. Kunskap börjar med praktik, och teoretisk kunskap förvärfvas genom praktik och måste sedan återvända till praktiken. Kunskapens aktiva funktioner visar sig inte blott i det aktiva språnget från sinnlig till rationell kunskap utan – och detta är viktigare – måste yttra sig i språnget från rationell kunskap till revolutionär praktik. Den kunskap som förstår världens lagar måste återinriktas på praktiken för att förändra världen, måste på nytt tillämpas i produktionens praktik, i den revolutionära klasskampens och den revolutionära nationella kampens praktik samt i det vetenskapliga experimentets praktik. Detta är processen för att pröva och utveckla teorin,

⁹ Se Lenins anteckningar om ”Idén” i Hegels *Logikens vetenskap*, bok III, 3:e avsnittet, vari han sade: ”För att begripa, måste man börja begripandet, studerandet empiriskt och höja sig från empiricismen till det allmängiltiga”. (V. I. Lenin: A.a. s. 197.)

¹⁰ V. I. Lenin: ”Vad bör göras?” (hösten 1901-februari 1902), *Valda verk*, band I: 1, s. 174.

fortsättningen på hela kunskapsprocessen. Problemet, om huruvida teorin överensstämmer med den objektiva verkligheten, blir inte och kan inte bli fullständigt löst i kunskapens ovan nämnda rörelse från det varseblivna till det rationella. Enda sättet att fullständigt lösa detta problem är att återföra den rationella kunskapen till den samhällseliga praktiken, tillämpa teorin i praktiken och se huruvida den kan uppnå de mål man avsett. Många av naturvetenskapens teorier anses sanna inte blott därför att de betraktades såsom sådana när naturvetenskapsmännen först utformade dem, utan därför att de därefter bekräftats av den vetenskapliga praktiken. Marxismen-leninismen anses likaledes vara sann inte blott därför att den ansågs vara det då den vetenskapligt formulerades av Marx, Engels, Lenin och Stalin, utan därför att den därefter har bekräftats i den revolutionära klasskampens och den revolutionära nationella kampens praktik. Den dialektiska materialismen är allmängiltig därför att det är omöjligt för någon att i sin praktik fly ut ur dess sfär. Den mänskliga kunskapens historia berättar oss att sanningen i många teorier är ofullständig och att denna ofullständighet avhjälpes genom att de provas i praktiken. Många teorier är felaktiga, och det är genom prövning i praktiken som deras misstag rättas. Det är därför praktiken är sanningens kriterium och "Livets och praktikens synpunkt måste vara kunskapsteorins första och grundläggande synpunkt".¹¹ Stalin uttryckte saken väl: "Teorin blir naturligtvis meningslös, om den ej förknippas med den revolutionära praktiken, likaväl som också praktiken blir blind, om den ej låter den revolutionära teorin belysa sin väg."¹²

Är kunskapens rörelse fullbordad, när vi kommer till denna punkt? Vårt svar är: det är den och likväl är den inte det. När människor i samhället kastar sig in i praktiken för att förändra en viss objektiv process (naturlig eller samhällselig) i ett visst stadium av dess utveckling, kan de, såsom ett resultat av den objektiva processens återspeglning i deras hjärnor och genom att utöva sin medvetna dynamiska roll, föra sin kunskap framåt från det varseblivna till det rationella och skapa idéer, teorier, planer eller program som i allmänhet svarar mot lagarna för denna objektiva process. De tillämpar sedan dessa idéer, teorier, planer eller program i praktiken i samma objektiva process. Och om de kan förverkliga de mål de tänkt sig att nå, dvs om de i denna praktiska process kan förvandla eller i det stora hela förvandla dessa på förhand formulerade idéer, teorier, planer eller program till fakta, då kan kunskapens rörelse anses fullbordad vad denna särskilda process beträffar. Tag som exempel i processen för att förändra naturen genomförandet av en anläggningsplan, bekräftandet av en vetenskaplig hypotes, tillverkningen av ett verktyg eller bärgandet av en skörd, eller i processen för att förändra samhället, segern i en strejk, seger i ett krig eller uppfyllandet av en skolningsplan. Allt detta kan betraktas som förverkligande av de mål man tänkt sig. Men allmänt talat, vare sig det handlar om praktik för att förändra naturen eller för att förändra samhället, blir människors ursprungliga idéer, teorier, planer eller program sällan förverkligade utan några ändringar. Detta beror på att människor som sysslar med att förändra verkligheten vanligtvis är underkastade otaliga begränsningar. De begränsas inte blott av de bestående vetenskapliga och teknologiska betingelserna, utan också av den objektiva processens utveckling och den grad i vilken denna process har blivit uppenbar (den objektiva processens olika sidor och dess väsen har ännu inte blivit helt klarlagda). I en sådan situation blir idéerna, teorierna, planerna eller programmen vanligen ändrade delvis och ibland även helt och hållet, till följd av att oförutsedda omständigheter upptäcks under praktikens förlopp. Det vill säga, det händer att de ursprungliga idéerna, teorierna, planerna eller programmen helt eller delvis inte motsvarar verkligheten och är helt eller delvis oriktiga. I många fall måste misslyckandena upprepas många gånger innan misstag i kunskapen kan korrigeras och överensstämmelse med lagarna för den objektiva processen uppnås, och följaktligen innan det subjektiva kan förvandlas till

¹¹ V. I. Lenin: "Materialism och empiriokriticism", *Samlade skrifter i urval*, band 18-19: I, s. 255.

¹² J. V. Stalin: "Om leninismens grunder" (april-maj 1924), *Leninismens problem*, s. 26.

det objektiva eller, med andra ord, innan de väntade resultaten kan uppnås i praktiken. Men när den punkten nåtts, hur det än sker, kan den mänskliga kunskapens rörelse beträffande en viss objektiv process i ett visst stadium av dess utveckling betraktas som fullbordad.

Vad processens fortgång beträffar är den mänskliga kunskapens rörelse emellertid icke avslutad. Varje process, vare sig den försiggår i naturen eller i samhället, fortskrider och utvecklas till följd av sina inre motsättningar och kamp, och den mänskliga kunskapens rörelse bör också fortskrida och utvecklas jämsides med den. Vad sociala rörelser angår, måste sanna revolutionära ledare inte endast ha god förmåga att korrigera sina idéer, teorier, planer eller program, när såsom ovan antytts misstag upptäcks. De måste också, när en viss objektiv process redan fortskridit och övergått från ett utvecklingsstadium till ett annat, ha förmåga att få sig själva och alla sina medrevolutionärer att skrida vidare och förändras i sin subjektiva kunskap jämsides med den, det vill säga, de måste försäkra sig om att de föreslagna nya revolutionära uppgifterna och nya arbetsprogrammen motsvarar de nya förändringarna i läget. I en revolutionär period förändras läget mycket snabbt; om revolutionärernas kunskap inte snabbt förändras i överensstämmelse med det förändrade läget, kommer de att vara ur stånd att leda revolutionen till seger.

Det händer emellertid ofta att tänkandet släpar efter verkligheten; detta beror på att människans varseblivning begränsas av otaliga samhälleliga betingelser. Vi är motståndare till tjurskallar i de revolutionära leden, vilkas tänkande inte utvecklas med förändrade objektiva betingelser och historiskt har kommit till uttryck i högeropportunism. Dessa människor ser inte att motsatsernas kamp redan drivit den objektiva processen framåt medan deras kunskap stannat på det gamla stadiet. Detta är karaktäristiskt för alla tjurskallars tänkande. Deras tänkande är skilt från samhällelig praktik och de kan inte marschera i spetsen och vägleda samhällsvagnen; de lunkar efter, klagar att den går för fort och försöker dra den tillbaka eller vända den i motsatt riktning.

Vi är också motståndare till "vänster"-frasmakeri. "Vänster"-männens tänkande löper förbi ett givet stadium i den objektiva processens utveckling. En del av dem betraktar sina fantasier som sanningar, medan andra strävar att i nuet förverkliga ett ideal som kan förverkligas först i framtiden. De fjärrar sig från folkflertalets aktuella praktik och från dagens realiteter och visar sig som äventyrare i sina handlingar.

Idealism och mekanisk materialism, opportunism och äventyrspolitik kännetecknas tillsammans av brytningen mellan det subjektiva och det objektiva, av kunskapens avskiljande från praktiken. Den marxist-leninistiska kunskaps teorin, kännetecknad som den är av vetenskaplig samhällelig praktik, kan inte annat än beslutsamt bekämpa dessa oriktiga ideologier. Marxisterna inser att i universums absoluta och allmänna utvecklingsprocess utvecklingen av varje särskild process är relativ och att följaktligen människans kunskap, om en särskild process i ett visst givet utvecklingsstadium, endast är en relativ sanning i den absoluta sanningens ändlösa flöde. Totalsumman av oräkneliga relativa sanningar utgör den absoluta sanningen.¹³ Utvecklingen av en objektiv process är fylld av motsättningar och kamp, och detsamma är fallet med utvecklingen av den mänskliga kunskapens rörelse. Alla den objektiva världens dialektiska rörelser kan förr eller senare återspeglas i den mänskliga kunskapen. I den samhälleliga praktiken är processen av tillblivelse, utveckling och bortdöende oändlig och så förhåller det sig också med processen av tillblivelse, utveckling och bortdöende i den mänskliga kunskapen. Allt eftersom den mänskliga praktiken, vilken förändrar den objektiva verkligheten i överensstämmelse med givna idéer, teorier, planer eller program, går längre och längre framåt blir människans kunskap om den objektiva verkligheten likaledes djupare och djupare. Förändringsrörelsen i den objektiva verklighetens värld

¹³ Se V. I. Lenin: "Materialism och empiriokriticism", a.a. s. 241-249

är utan slut och detsamma gäller människans kunskap om sanningen genom praktiken. Marxismen-leninismen har på intet sätt uttömt sanningen men öppnar under praktikens förlopp oavbrutet vägar till kunskap om sanningen. Vår slutsats är den konkreta historiska enheten mellan det subjektiva och det objektiva, mellan teori och praktik, mellan vetande och handling, och vi är motståndare till alla felaktiga ideologier, såväl ”vänster”- som höger-, vilka avviker från den konkreta historien.

I nuvarande epok av samhällets utveckling har historien lagt den ansvarsfulla uppgiften, att riktigt lära känna och förändra samhället, på proletariatet och dess parti. Denna process, praktiken för att förändra världen, som avgörs i överensstämmelse med vetenskaplig kunskap, har redan nått ett historiskt ögonblick i världen och i Kina, ett stort ögonblick utan motstycke i mänsklighetens historia, det ögonblick då mörkret helt bannlyses ur världen och ur Kina och då världen förändras till en värld av ljus, en värld av ett slag som aldrig tidigare funnits. Proletariatets och det revolutionära folkets kamp för att förändra världen inbegriper verkställandet av följande uppgifter: att förändra den objektiva världen och på samma gång deras egen subjektiva värld – att förändra deras förmåga till kunskap och att förändra förhållandena mellan den subjektiva och den objektiva världen. En sådan förändring har redan åstadkommit på en del av klotet, i Sovjetunionen. Där driver folket denna förändringsprocess framåt. Folket i Kina och i den övriga världen håller antingen på att genomgå eller kommer att genomgå en sådan process. Och den objektiva världen som ska förändras omfattar också alla förändringens motståndare, vilka, för att bli förändrade, måste genomgå en period av tvång innan de kan inträda i den frivilliga, medvetna förändringens stadium. Världskommunismens epok kommer att uppnås när hela mänskligheten frivilligt och medvetet förändrar sig själv och världen.

Upptäck sanningen genom praktik, och bekräfta och utveckla sanningen, återigen, genom praktik. Utgå från förnummen kunskap och utveckla den aktivt till rationell kunskap. Utgå sedan från rationell kunskap och vägled aktivt den revolutionära praktiken till att förändra både den subjektiva och den objektiva världen. Praktik, kunskap, återigen praktik och återigen kunskap. Denna form upprepar sig i oändliga cykler och med varje cykel stiger praktikens och kunskapens innehåll till en högre nivå. Detta är den dialektisk-materialistiska kunskapsteorin i dess helhet, och detta är den dialektisk-materialistiska teorin om enheten mellan kunskap och handling.

Om motsättningar*

Augusti 1937

Lagen om motsättningarna i tingen, det vill säga lagen om motsatsernas enhet, är den materialistiska dialektikens grundlag. Lenin sade: ”Dialektik i egentlig mening är studiet av motsägelsen i *tingens själva väsen*”.¹ Lenin betecknade ofta denna lag såsom dialektikens väsen, han kallade den också dialektikens kärna.² Vid studiet av denna lag kan vi därför inte undgå att beröra en mångfald av frågor, ett antal filosofiska problem. Om vi kan komma till klarhet i alla dessa problem, når vi fram till en grundläggande förståelse av den materialistiska dialektiken. Problemen är: de två världsåskådningarna, motsättningens allmängiltighet, motsättningens säregenhet, huvudmotsättningen och huvudsidan i motsättningen, identiteten och kampen mellan motsättningens sidor samt antagonismens plats i motsättningen.

Den kritik som filosofkretsar i Sovjetunionen under senaste åren underkastat Deborins och hans skolas idealism³ har väckt stort intresse bland oss. Deborins idealism har utövat ett mycket dåligt inflytande i Kinas kommunistiska parti, och det kan inte sägas att det dogmatiska tänkandet i vårt parti saknar sammanhang med denna skolas inställning. Vårt studium av filosofin bör därför nu ha till huvudsyfte att göra slut på det dogmatiska tänkandet.

I. De två världsåskådningarna

Under den mänskliga kunskapens hela historia har det funnits två uppfattningar om lagen för universums utveckling: den metafysiska uppfattningen och den dialektiska uppfattningen, vilka bildar två motsatta världsåskådningar. Lenin sade:

De två grundläggande (eller de två möjliga? eller de två historiskt iakttagbara?) uppfattningarna om utvecklingen (evolutionen) är: utveckling som minskning och ökning, som upprepning, och utveckling som motsatsernas enhet (det enhetligas tudelning i varandra uteslutande motsatser och växelförhållandet mellan dessa).⁴

Här syftade Lenin på dessa två olika världsåskådningar.

I Kina är *Xuanxue* ett annat namn för metafysik. Detta sätt att tänka, som utgör en väsentlig beståndsdel av den idealistiska världsåskådningen, intog såväl i Kina som i Europa under en lång historisk period en dominerande ställning i mänskligt tänkande. I Europa var den materialism som bourgeoisin i sin ungdoms dagar företrädde också metafysisk. Allt eftersom samhällsekonomin i många europeiska länder ryckte fram till den högt utvecklade kapitalismens stadium, allt efter som produktionskrafterna, klasskampen och vetenskaperna utveck-

* Denna essä i filosofi skrevs efter essän ”Om praktiken” och i samma syfte, nämligen att övervinna det dogmatiska tänkande som vid denna tid förekom i Kinas kommunistiska parti och som utgjorde ett allvarligt fel. Den baserar sig på ett antal föreläsningar, som författaren höll vid Antijapanska militära och politiska högskolan i Yanan och granskades av författaren innan de publicerades i hans *Valda verk*.

¹ Ur Lenins anteckningar om ”den eleatiska skolan” i Hegels *Föreläsningar om filosofins historia*, band I. Se V. I. Lenin ”Översikt av Hegels *Föreläsningar om filosofins historia*”, (1915), *Samlade verk*, ryska uppl., Moskva, 1958, band XXXVII, s. 249.

² I essän ”Till frågan om dialektiken” skrev Lenin: ”Tudelningen av det enhetliga och kunskapen om dess varandra motsägande beståndsdelar (se citat ur Philon om Heraklit i början av 3:e delen ”Om kunskap” av Lasalles bok om Heraklit) är dialektikens väsen (en av ’väsentligheterna’, ett av de huvudsakliga, om inte det huvudsakliga kännetecknet eller grunddraget).” (*Samlade skrifter i urval*, band 18-19 I, s. 102.) I ”Kritik av Hegels *Logikens vetenskap*” sade han: ”Dialektiken kan i korthet definieras som läran om motsatsernas enhet. Därmed anges dialektikens kärna, men det kräver förklaringar och utveckling”. A. a., s. 215.

³ Deborin (1881-1963), en sovjetisk filosof och ledamot av Sovjetunionens vetenskapsakademi. År 1930 började filosofiska kretsar i Sovjetunionen kritisera Deborins skola och påpekade att de fel den begick, då den skilde teorin från praktiken och filosofin från politiken, var av idealistisk natur.

⁴ V. I. Lenin: ”Till frågan om dialektiken”, *Samlade skrifter i urval*, band 18-19 I, s. 103.

lades till en nivå utan motstycke i historien och allt eftersom industriproletariatet blev den mest betydande drivkraften i den historiska utvecklingen, uppstod den dialektisk-materialistiska marxistiska världsåskådningen. Vid sidan om den öppna och osminkade reaktionära idealismen uppstod då bland bourgeoisin den vulgära evolutionismen för att bekämpa den materialistiska dialektiken.

Den metafysiska eller vulgära evolutionistiska världsåskådningen betraktar tingen såsom isolerade, statiska och ensidiga. Den ser på alla ting i universum, deras former och arter såsom i evighet isolerade från varandra och oföränderliga. Den förändring som förekommer kan bestå endast i en ökning eller en minskning i kvantitet eller en lägesförändring. Dessutom ligger orsakerna till denna ökning eller minskning eller denna lägesförändring inte inom tingen utan utanför dem, det vill säga drivkraften är en yttre. Metafysikerna anser att alla de olika slagen av ting i universum och alla dessas egenskaper har varit desamma allt sedan de först kom till. Alla därpå följande förändringar har helt enkelt utgjorts av öknings- eller minskningar i kvantitet. De hävdar att ett ting endast kan fortsätta att upprepa sig självt som samma slags ting och inte kan förändras till något annat. Enligt deras uppfattning kan kapitalistisk exploatering, kapitalistisk konkurrens, det kapitalistiska samhällets individualistiska ideologi osv alltsammans påträffas i det gamla slavsamhället eller till och med i det primitiva samhället och kommer att bestå oförändrade i alla tider. Såsom orsaker till den samhälleliga utvecklingen anger de faktorer som ligger utanför samhället, sådana som geografi och klimat. De söker på ett alltför förenklat sätt utanför ett ting efter orsakerna till dess utveckling, och de förnekar den materialistiska dialektikens teori, som anser att utvecklingen uppstår ur motsättningarna inom ett ting. De kan följaktligen varken förklara tingens kvalitativa mångfald eller fenomenet att en kvalitet förändras till en annan. I Europa bestod detta sätt att tänka såsom mekanisk materialism under 1600- och 1700-talen och såsom vulgär evolutionism i slutet av 1800- och början av 1900-talen. I Kina fanns det metafysiska tänkandet exemplifierat i satsen: ”Himmelen förändras inte, Tao förändras likaledes inte”,⁵ och det understöddes under lång tid av de dekadenta feodala härskande klasserna. Mekanisk materialism och vulgär evolutionism, som under de senaste hundra åren importerats från Europa, understöds av bourgeoisin.

I motsats till den metafysiska världsåskådningen anser den materialistiska dialektikens världsåskådning att vi, för att förstå ett tings utveckling, måste studera det i dess inre och i dess förhållanden till andra ting. Med andra ord, tingens utveckling bör ses såsom deras inre och nödvändiga självrörelse samtidigt som varje ting i sin rörelse står i inbördes förhållande till och påverkar samt påverkas av tingen omkring sig. Den grundläggande orsaken till ett tings utveckling ligger inte utanför, utan i tinget; den ligger i de motsättningar som tinget innehåller. Denna inre motsättning finns i vart enda ting, och därav kommer dess rörelse och utveckling. Motsättningen inom ett ting är grundorsaken till dess utveckling, medan dess inbördes förhållande till och inverkan på och från andra ting är sekundära orsaker. Den materialistiska dialektiken bekämpar således energiskt teorin om yttre orsaker eller yttre drivkrafter, som framföres av metafysisk mekanisk materialism och vulgär evolutionism. Det är uppenbart att rent yttre orsaker kan ge upphov endast till mekanisk rörelse, det vill säga till förändringar i skala eller kvantitet, men inte kan förklara varför tingen kvalitativt skiljer sig på tusentals olika sätt och varför ett ting förändras till ett annat. Ett faktum är att även mekanisk rörelse under yttre kraft sker till följd av tingens inre motsägelser. Djurs och växters tillväxt, deras kvantitativa utveckling, är likaledes huvudsakligen ett resultat av deras inre motsättningar. På samma sätt beror den samhälleliga utvecklingen inte på yttre, utan på inre orsaker. Länder med nästan likartade geografiska och klimatiska betingelser uppvisar stora skilligheter och ojämnheter i sin utveckling. Dessutom kan stora samhälleliga förändringar ske

⁵ Ett uttalande av Dong Zhongshu (179-104 f v t), en välbekant företrädare för konfucianismen under Handynastin.

i ett och samma land trots att dess geografi och klimat förblir oförändrade. Det imperialistiska Ryssland förändrades till den socialistiska Sovjetunionen, och det feodala Japan, som låste dörrarna mot världen, förändrades till det imperialistiska Japan, ehuru inga förändringar skett i någotdera landets geografi och klimat. Kina, som länge låg under feodalt välde, har under de senaste hundra åren undergått stora förändringar och förändras nu i riktning mot ett nytt, befriat och fritt Kina, och ändå har inga förändringar inträffat i dess geografi och klimat. På jorden som helhet och på varje del av den äger förändringar rum i geografi och klimat, men de är obetydliga i jämförelse med förändringarna i samhället. De geografiska och klimatiska förändringarna framträder först efter tiotusentals år medan de samhälleliga förändringarna sker under loppet av tusentals, hundratals eller några tiotals år och i revolutionstider till och med under loppet av några få år eller månader. Enligt den materialistiska dialektiken beror förändringarna i naturen huvudsakligen på utvecklingen av de inre motsättningarna i naturen. Förändringarna i samhället beror huvudsakligen på utvecklingen av de inre motsättningarna i samhället, det vill säga motsättningen mellan produktivkrafter och produktionsförhållanden, motsättningen mellan klasserna och motsättningen mellan det gamla och det nya; det är dessa motsättnings utveckling som driver samhället framåt och ger impulsen till att ersätta det gamla samhället med ett nytt. Utesluter den materialistiska dialektiken yttre orsaker? Nej, inte alls. Den anser att yttre orsaker är förändringens betingelser och inre orsaker är förändringens grundval och att yttre orsaker blir verksamma genom inre orsaker. I en passande temperatur förändras ett ägg till en kyckling, men ingen temperatur kan förändra en sten till en kyckling, emedan ägget och stenen har skilda utgångspunkter. Folken i olika länder påverkar beständigt varandra. Under kapitalismens era och särskilt i imperialismens och den proletära revolutionens epok är den ömsesidiga påverkan och de stötar de olika länderna ömsesidigt ger varandra på det politiska, ekonomiska och kulturella området mycket starka. Den socialistiska Oktoberrevolutionen inledde en ny epok såväl i världshistorien som i rysk historia. Den utövade inflytande på de inre förändringarna i andra länder i världen och jämväl och på ett särskilt djupgående sätt på de inre förändringarna i Kina. Dessa förändringar åstadkoms emellertid av de inre lagarna för utvecklingen i dessa länder, Kina medräknat. I ett slag segrar den ena armén och den andra blir besegrad. Både segern och nederlaget bestäms av inre orsaker. Den ena armén segrar, antingen därför att den är stark eller därför att dess generaler är skickliga; den andra blir slagen, antingen därför att den är svag eller därför att dess generaler är oskickliga. Det är genom de inre orsakerna som de yttre orsakerna verkar. Att storbourgeoisin i Kina 1927 kunde tillfoga proletariatet ett nederlag berodde på den opportunist som då fanns inom det kinesiska proletariatet (inom Kinas kommunistiska parti). När vi likviderade denna opportunist, återupptog den kinesiska revolutionen sin frammarsch. Senare tillfogades den kinesiska revolutionen åter svåra bakslag av fienden till följd av att äventyrspolitik uppkommit inom vårt parti. När vi likviderade detta äventyreri gick vår sak åter framåt. Sålunda ser vi att frågan huruvida ett politiskt parti ska kunna leda revolutionen till seger är beroende av riktigheten i dess egen politiska linje och fastheten i dess egen organisation.

Den dialektiska världsåskådningen framträdde i forntiden både i Kina och i Europa. Den forntida dialektiken hade emellertid en tämligen spontan och naiv karaktär. Under de samhälleliga och historiska betingelser som då förelåg var den ännu inte förmögen att bilda ett teoretiskt system, följaktligen kunde den inte helt förklara världen och undanträngdes av metafysiken. Den berömde tyske filosofen Hegel, som levde under slutet av 1700-talet och början av 1800-talet (1770-1831, övers. anm.), gav mycket viktiga bidrag till dialektiken, men hans dialektik var idealistisk. Det var inte förrän Marx och Engels, den proletära rörelsens stora förkämpar, hade sammanfattat de positiva insatserna i den mänskliga kunskapens historia och, i synnerhet, kritiskt upptagit den hegelska dialektikens rationella element och skapat den dialektiska och historiska materialismens förnämliga teori som en makalös

revolution inträffade i den mänskliga kunskapens historia. Denna teori utvecklades ytterligare av Lenin och Stalin. Så snart den spritt sig till Kina åstadkom den väldiga förändringar i den kinesiska tankevärlden.

Denna dialektiska världsåskådning lär oss först och främst hur vi ska iaktta och analysera motsatsernas rörelse i olika ting och hur vi, på grundval av denna analys, ska ange metoderna att lösa motsättningarna. Det är därför synnerligen viktigt för oss att konkret förstå lagen om motsättningarna i tingen.

II. Motsättningens allmängiltighet

För att underlätta framställningen ska jag först behandla motsättningens allmängiltighet och sedan övergå till motsättningens säregenhet. Skälet är att motsättningens allmängiltighet kan förklaras mera kortfattat, ty den har blivit erkänd i vida kretsar allt sedan den materialistisk-dialektiska världsåskådningen upptäcktes och den materialistiska dialektiken med påfallande framgång användes av marxismens stora skapare och vidareutvecklare – Marx, Engels, Lenin och Stalin till att analysera många sidor av mänsklig historia och naturhistoria och till att förändra många av samhällets och naturens sidor (såsom i Sovjetunionen). Däremot förstår många kamrater ännu inte klart motsättningens säregenhet, och detta gäller särskilt dogmatikerna. De förstår inte att det just är i motsättningens säregenhet som motsättningens allmängiltighet ligger. Inte heller förstår de hur viktigt det är för vägledningen av den revolutionära praktikens förlopp att vi studerar motsättningens säregenhet i de konkreta ting vi ställs inför. Därför är det nödvändigt att framhäva studiet av motsättningens säregenhet och förklara den så utförligt som behövs. Av detta skäl ska vi i vår analys av lagen om motsättningarna i tingen först analysera motsättningens allmängiltighet och därefter lägga särskild vikt vid att analysera motsättningens säregenhet innan vi slutligen återgår till motsättningens allmängiltighet.

Motsättningens allmängiltighet eller absoluta karaktär har en dubbel innebörd. Den ena är, att motsättning existerar i alla tings utvecklingsprocess, och den andra är, att i varje tings utvecklingsprocess en rörelse av motsatser existerar från början till slut.

Engels sade: ”Rörelsen själv är en motsägelse.”⁶ Lenin definierade lagen om motsatsernas enhet såsom ”att erkänna (upptäcka) de motsägande, *varandra uteslutande*, motsatta tendenserna i *alla* naturföreteelser och naturprocesser (sjärlivet och samhället *inbegripna*)”.⁷ Är dessa idéer riktiga? Ja, det är de. Det inbördes sambandet mellan de varandra motsatta sidorna i alla ting och kampen mellan dessa sidor bestämmer alla tings existens och driver deras utveckling framåt. Det finns ingenting som inte innehåller motsättningar, utan motsättningar skulle ingenting existera.

Motsättning är grundvalen för de enkla rörelseformerna (till exempel mekanisk rörelse) och är det i ännu högre grad för de mera komplicerade rörelseformerna.

Engels förklarade motsättningens allmängiltighet såsom följer:

Om redan den enkla mekaniska rörelsen i sig innesluter en motsägelse, så gäller detta i ännu högre grad materiens högre rörelseformer och alldeles särskilt det organiska livet och dess utveckling. Vi har ovan sett att livet framför allt består just i att ett väsen i varje ögonblick är detsamma och dock ett annat. Livet är alltså likaledes en i tingen och händelserna förhandenvarande motsägelse som ständigt uppstår av sig själv och löser sig själv; så snart motsägelsen upphör, upphör också livet, inträder döden. Vi har också sett att vi inte heller på tänkandets område kan undgå motsägelserna och att t ex motsägelsen mellan den teoretiskt obegränsade mänskliga kunskapsförmågan och dess förverkligande i praktiken genom idel begränsade och med begränsad kunskap utrustade människor

⁶ Friedrich Engels: ”Dialektik, kvantitet och kvalitet”, *Anti-Dühring*, Arbetarkulturs förlag, Sthlm, 1944, s. 165.

⁷ V. I. Lenin: ”Till frågan om dialektiken”, a. a., s. 103.

får sin lösning i den åtminstone för oss praktiskt taget ändlösa raden av människosläkten, i en oändlig progress.

Vi har redan nämnt att den högre matematiken under vissa förhållanden sätter likhetstecken mellan en rät linje och en krokig: detta är en av dess fundamentalsatser ... den lägre matematiken ... vimlar... av motsägelser.⁸

Lenin illustrerade motsägelsernas allmängiltighet på följande sätt:

- I matematiken + och -. Differential och integral.
- I mekaniken verkan och motverkan.
- I fysiken positiv och negativ elektricitet.
- I kemin förening och dissociation av atomer.
- I samhällsvetenskapen klasskamp.⁹

I krig är offensiv och defensiv, framryckning och reträtt, seger och nederlag allesammans ömsesidigt motsägande företeelser. Den ena kan inte existera utan den andra. De två aspekterna befinner sig samtidigt i konflikt och ömsesidigt beroende, och detta bildar ett krigs helhet, driver dess utveckling framåt och löser dess problem.

Varje skiljaktighet i människors uppfattningar bör betraktas såsom återspeglade en objektiv motsägelse. Objektiva motsägelser återspeglas i subjektivt tänkande, och denna process utgör uppfattningarnas motsägande rörelse, driver tankens utveckling framåt och löser oavbrutet problem i människans tänkande.

Motsättningar och kamp mellan olika slag av idéer förekommer ständigt inom partiet. Detta är en återspeglning inom partiet av motsättningarna mellan klasserna och mellan det gamla och det nya i samhället. Om inga motsättningar och ingen ideologisk kamp för att lösa dessa förekom i partiet, skulle partiets liv ta slut.

Det står sålunda klart att motsättningar existerar allmänt och i alla processer, såväl i de enkla som i de komplicerade rörelseformerna, såväl i objektiva som i ideologiska företeelser. Men existerar motsättningar också i varje process' inledande skede? Förekommer det en motsatsernas rörelse från början till slut i varje enskilt tings utveckling?

Som framgår av de artiklar i vilka sovjetiska filosofer kritiserat Deborins skola hävdar denna att motsättningarna inte framträder i begynnelsen av en process utan först sedan denna utvecklats till ett visst stadium. Om så vore fallet skulle orsaken till processens utveckling före detta stadium vara en yttre och inte en inre. Deborin hemfaller sålunda åt de metafysiska teorierna om yttre orsaker och om mekanism. Då Deborins skola tillämpar denna åsikt i analysen av konkreta problem, ser den endast skillnader men inga motsättningar mellan kulakerna och bönderna i allmänhet under de förhållanden som för närvarande består i Sovjetunionen och är sålunda helt överens med Bucharin.¹⁰ Då den analyserar den franska revolutionen, anser den att det före revolutionen likaledes fanns endast vissa skillnader men inga motsättningar inom Tredje ståndet, som var sammansatt av arbetarna, bönderna och

⁸ Friedrich Engels, a. a., s. 166.

⁹ V. I. Lenin: "Till frågan om dialektiken", a. a., s. 102.

¹⁰ Bucharin (1888-1938) ledde en antileninistisk fraktion i den ryska revolutionära rörelsen. Senare anslöt han sig till en grupp av förrädare, utslöts ur partiet 1937 och dömdes till döden av Sovjetunionens Högsta domstol 1938. Kamrat Mao Zedong kritiserar här den felaktiga linjen, att överskylla klassmotsättningen mellan de rika bönderna, de fattiga bönderna och mellanbönderna samt att ersätta klasskamp med klassarbete, vilken Bucharin länge hade företrätt. Under åren 1928-29, då Sovjetunionen förberedde en allomfattande kollektivisering av jordbruket, framförde Bucharin mera öppet än någonsin denna felaktiga linje i syfte att skylla över klassmotsättningen mellan de rika bönderna och de fattiga bönderna och mellanbönderna och att opponera mot beslutsam kamp mot de rika bönderna. Han företrädde också vanföreställningen att arbetarklassen kunde bilda ett förbund med de rika bönderna som kunde "växa in i socialismen fredligt".

bourgeoisin. Dessa Deborinskolans åsikter är antimarxistiska. Denna skola förstår inte att varenda skillnad redan innehåller en motsättning och att skillnad i sig själv är en motsättning. Arbete och kapital har befunnit sig i motsättning allt sedan de två klasserna uppstod, det var endast så att motsättningen i begynnelsen ännu inte hade blivit så stark. Till och med under de samhällseliga betingelser som består i Sovjetunionen, finns det en skillnad mellan arbetare och bönder, och just denna skillnad är en motsättning ehuru den till skillnad från motsättningen mellan arbete och kapital inte kommer att skärpas till antagonism eller ta formen av klasskamp. Arbetarna och bönderna har under det socialistiska uppbygget upprättat ett fast förbund och håller på att steg för steg lösa denna motsättning under framryckningen från socialism till kommunism. Frågan är en fråga om olika slag av motsättning, inte huruvida motsättningar förekommer eller saknas. Motsättningen är allmängiltig och absolut, den finns i alla tings utvecklingsprocess och genomsyrar varje process från början till slut.

Vad menas med uppkomsten av en ny process? Den gamla enheten med de motsatser som bildar den, ger plats för en ny enhet med de motsatser varav denna består varefter en ny process uppkommer för att ersätta den gamla. Den gamla processen slutar och den nya börjar. Den nya processen innehåller nya motsättningar och börjar sina egna motsättningshistorier.

Såsom Lenin framhöll gav Marx i *Kapitalet* en mönstermodell analys av denna motsatsernas rörelse som genomlöper alla tings utvecklingsprocesser från begynnelsen till slutet. Detta är den metod som måste användas vid studiet av alla tings utveckling. Också Lenin använde denna metod riktigt och höll fast vid den i alla sina skrifter.

Marx analyserar i *Kapitalet* till en början det enklaste, vanligaste, huvudsakligaste, mest allmänna, det alldagligaste, miljoner gånger förekommande *förhållandet* i det borgerliga (varu-) samhället: varuutbytet. Analysen upptäcker i denna synnerligen enkla företeelse (i denna det borgerliga samhällets "cell") *alla* det moderna samhällets motsättningar (resp. fröet till *alla* motsättningar). Den fortsatta framställningen visar oss dessa motsättnings och detta samhälles utveckling (*både* tillväxt *och* rörelse) i Σ^* , av dess enskilda delar, från dess början till dess slut.

Lenin tillade: "Detta måste också vara metoden för framställningen (resp. studiet) av dialektiken överhuvud." ¹¹

Kinas kommunister måste lära sig denna metod; endast då kommer de att vara i stånd att korrekt analysera den kinesiska revolutionens historia och nuvarande läge och sluta sig till dess framtid.

III. Motsättningsens säregenhet

Motsättningar finns i alla tings utvecklingsprocess. De genomtränger varje tings utvecklingsprocess från början och till slut. Detta är motsättningsens allmängiltighet och absoluta karaktär, vilka vi diskuterat här ovan. Låt oss nu diskutera motsättningsens säregenhet och relativitet.

Detta problem bör studeras på flera plan.

För det första har motsättningen i varje form av materia i rörelse sin säregenhet. Människans kunskap om materien är kunskap om dess rörelseformer, ty det finns ingenting i denna värld utom materia i rörelse, och denna rörelse måste ta vissa former. Då vi betraktar varje enskild form av materiens rörelse måste vi lägga märke till de drag den har gemensamma med andra rörelseformer. Men vad som är särskilt viktigt och nödvändigt eftersom det utgör grunden för vår kunskap om ett ting, är att lägga märke till det som är säreget för denna form av materiens rörelse, nämligen att iaktta den kvalitativa skillnaden mellan denna form av rörelse och andra

* "Sigma" – en grekisk bokstav, som i matematiken användes som beteckning för summan.

¹¹ V. I. Lenin: "Till frågan om dialektiken", a. a., s. 104.

former. Endast då vi gjort detta, kan vi skilja mellan tingen. Varje form av rörelse innesluter i sig sin egen säregna motsättning. Denna säregna motsättning utgör det säregna väsen, som skiljer ett ting från ett annat. Den är den inre orsaken eller, som det också kan kallas, grundvalen för tingens oerhörda mångfald i världen. Det finns många former av rörelse i naturen, mekanisk rörelse, ljud, ljus, värme, elektricitet, dissociation, förening och så vidare.

Alla dessa former är ömsesidigt beroende av varandra, men var och en av dem är till sitt väsen olik de övriga. Varje rörelseforms säregna väsen bestäms av dess egen säregna motsättning. Detta gäller inte blott i naturen utan också de samhällliga och ideologiska företeelserna. Varje samhällsform, varje form av ideologi har sin egen säregna motsättning och sitt säregna väsen.

Vetenskaperna skiljer sig just på grund av de säregna motsättningar som innebor i deras respektive studieobjekt. Sålunda utgör den motsättning, som är säregen för ett visst slag av företeelser, studieobjektet för en särskild vetenskapsgren. Till exempel, positiva och negativa tal i matematiken, verkan och motverkan i mekaniken, positiv och negativ elektricitet i fysiken, förening och dissociation i kemin, produktivkrafter och produktionsförhållanden, klasser och klasskamp i samhällsvetenskapen, offensiv och defensiv i militärvetenskapen, idealism och materialism, den metafysiska åskådningen och den dialektiska åskådningen i filosofin och så vidare – alla dessa är föremål för studium inom skilda grenar av vetenskapen just därför att varje gren har sin egen säregna motsättning och sitt särskilda väsen. Därest vi inte förstår motsättningens allmängiltighet finns det naturligtvis inget sätt för oss att upptäcka den allmänna orsaken eller allmänna grundvalen för tingens rörelse eller utveckling. Därest vi inte studerar motsättningens säregenhet har vi heller inte något sätt att bestämma det särskilda väsen hos ett ting, som skiljer det från andra ting, inget sätt att upptäcka den särskilda orsaken eller särskilda grundvalen för ett tings rörelse eller utveckling och inget sätt att skilja ett ting från ett annat eller att dra gränserna mellan vetenskapens områden.

Vad ordningsföljden i den mänskliga kunskapens rörelse beträffar försiggår alltid en stegvis tillväxt från kunskapen om enskilda och särskilda ting till kunskapen om tingen i allmänhet. Endast när människan känner det särskilda väsendet hos många olika ting kan hon övergå till att generalisera och känna tingens gemensamma väsen. När människan uppnått kunskap om detta gemensamma väsen brukar hon den som vägledning och övergår till att studera olika konkreta ting, som ännu inte studerats eller inte studerats grundligt, och till att upptäcka den särskilda naturen hos vart och ett av dessa. Endast på detta sätt är hon i stånd att fylla ut, berika och utveckla sin kunskap om deras gemensamma väsen och hindra att denna kunskap förtorkar eller förstenas. Dessa är de två kunskapsprocesserna; den ena, från det säregna till det allmänna, och den andra, från det allmänna till det säregna. Kunskapen rör sig sålunda alltid cykliskt och varje cykel för (så länge man strängt håller fast vid den vetenskapliga metoden) den mänskliga kunskapen ett steg högre och gör den därmed allt grundligare. Våra dogmatikers misstag i denna fråga ligger, å ena sidan, däri att de inte förstår att vi måste studera motsättningens säregenhet och känna enskilda tings säregna natur innan vi kan uppnå en fullgod kännedom om motsägelsens allmängiltighet och tingens gemensamma väsen, och å andra sidan, däri att de inte förstår att vi, efter att ha nått kunskap om tingens gemensamma väsen, måste gå vidare och studera de konkreta ting som ännu inte blivit grundligt studerade eller de som just uppstått. Våra dogmatiker är latryggar. De vägrar att företa ett noggrant studium av konkreta ting, de betraktar allmänna sanningar såsom något som kommer ut ur tomma rymden, de förvandlar dem till rent abstrakta, ofattbara formler, och därigenom förnekar de fullständigt och kastar om det normala händelseförlopp genom vilket människan når kunskap om sanningen. Inte heller förstår de sambandet mellan de två kunskapsprocesserna – från det säregna till det allmänna och sedan från det allmänna till det säregna. De begriper ingenting av den marxistiska kunskapsteorin.

Det är nödvändigt inte blott att studera den säregna motsättningen och det därav bestämda väsendet i varje stort system av materiens rörelseformer, utan också att studera den säregna motsättningen och väsendet i varje process under den långa utveckling som varje form av materia i rörelse genomgår. I varje rörelseform är varje utvecklingsprocess, som är verklig (och inte inbillad), kvalitativt olikartad. I våra studier måste vi framhäva och utgå från detta.

Kvalitativt olika motsättningar kan lösas enbart med kvalitativt olika metoder. Till exempel, motsättningen mellan proletariatet och bourgeoisin löses genom den socialistiska revolutionens metod, motsättningen mellan de stora massorna av folket och det feodala systemet löses genom den demokratiska revolutionens metod; motsättningen mellan kolonierna och imperialismen löses genom det nationella revolutionära krigets metod; motsättningen mellan arbetarklassen och bondeklassen i det socialistiska samhället löses genom metoden att kollektivisera och mekanisera jordbruket, motsättningar inom kommunistiska partiet löses genom kritikens och självkritikens metod; motsättningen mellan samhället och naturen löses genom metoden att utveckla produktivkrafterna. Processerna förändras, gamla processer och gamla motsättningar försvinner, nya processer och nya motsättningar framträder, och metoderna att lösa motsättningar blir följaktligen olika. I Ryssland bestod en väsentlig skillnad mellan den motsättning som löstes av Februarirevolutionen och den motsättning som Oktoberrevolutionen löste liksom mellan de metoder som användes för att lösa dem. Marxist-leninister måste noggrant följa principen att använda olika metoder för att lösa olika motsättningar. Dogmatikerna följer inte denna princip. De förstår inte att betingelserna är olika i olika slag av revolutioner och förstår därför heller inte att olika metoder bör användas för att lösa olika motsättningar. Tvärtom lägger de sig alltid till med vad de inbillar sig vara en oföränderlig formel och tillämpar den godtyckligt överallt, vilket blott leder till bakslag för revolutionen eller gör en bedrövligen röra av vad som kunde ha utförts väl.

För att i varje process i ett tings utveckling kunna blottlägga säregenheten hos motsättningarna i deras helhet eller ömsesidiga samband, det vill säga för att blottlägga processens väsen, är det nödvändigt att blottlägga säregenheten hos de två sidorna i var och en av motsättningarna i den ifrågakommande processen. I annat fall kommer det att vara omöjligt att upptäcka processens väsen. Även detta måste ägnas den allra största uppmärksamhet i våra studier.

Det förekommer många motsättningar i varje mera betydande företeelses utvecklingsförlopp. Till exempel, under förloppet av den borgerligt-demokratiska revolutionen i Kina, där betingelserna är ytterligt komplicerade, finns motsättningen mellan alla de förtryckta klasserna i det kinesiska samhället och imperialismen, motsättningen mellan folkets stora massor och feodalismen, motsättningen mellan proletariatet och bourgeoisin, motsättningen mellan å ena sidan bönderna och småbourgeoisin i städerna och å andra sidan bourgeoisin, motsättningen mellan de olika reaktionära härskande grupperna och så vidare. Dessa motsättningar kan inte behandlas på samma sätt eftersom var och en av dem har sin säregenhet. Dessutom kan de två sidorna i varje motsättning inte behandlas på samma sätt eftersom varje sida har sina egna kännetecken. Vi som sysslar med den kinesiska revolutionen bör inte blott förstå säregenheten hos dessa motsättningar i deras totalitet, det vill säga deras ömsesidiga sammanhang, utan bör också studera varje motsättnings två sidor såsom det enda medlet att förstå helheten. När vi talar om att förstå varje sida i en motsättning, menar vi att förstå vilken särskild ställning varje sida intar, vilka konkreta former den antar i sitt ömsesidiga beroende av och i sin motsättning till sin motsats, och vilka konkreta metoder som används i kampen med dess motsats, när de bägge är både ömsesidigt beroende och i motsättning, och även sedan det ömsesidiga beroendet bryts ned. Det är mycket viktigt att studera dessa problem. Det var just detta Lenin avsåg då han sade att det väsentligaste i marxismen, marxismens

levande själ, är den konkreta analysen av konkreta betingelser.¹² Våra dogmatiker har brutit mot Lenins läror; de använder aldrig sina hjärnor till att analysera någonting konkret, och i sina skrifter och tal brukar de alltid schabloner utan innehåll och skapar därigenom en mycket dålig arbetsstil i vårt parti.

Vid studiet av ett problem måste vi sky subjektivism, ensidighet och ytlighet. Att vara subjektiv betyder att inte betrakta problemen objektivt, det vill säga, att inte anlägga den materialistiska synpunkten vid betraktandet av problemen. Jag har diskuterat detta i min essä "Om praktiken". Att vara ensidig betyder att inte se allsidigt på problemen, till exempel att förstå endast Kina men inte Japan, endast kommunistiska partiet men inte Guomindang, endast proletariatet men inte bourgeoisin, endast bönderna men inte godsägarna, endast de gynn-samma betingelserna men inte de svåra, endast det förflutna men inte framtiden, endast individuella delar men inte det hela, endast bristerna men inte insatser som gjorts, endast kärandens talan men inte svarandens, endast underjordiskt revolutionärt arbete men inte öppet revolutionärt arbete och så vidare. Med ett ord, det betyder att inte förstå säregenheterna hos båda sidorna i en motsättning. Detta är vad vi menar med att betrakta ett problem ensidigt. Det kan också kallas att se delen men inte helheten, att inte se skogen för träden. Det är omöjligt att på det sättet finna metoden att lösa en motsättning, det är omöjligt att utföra de uppgifter revolutionen ställer, att genomföra ett uppdrag väl eller att på riktigt sätt utveckla den ideologiska kampen inom partiet. När Sun Wu Tzu diskuterade militärvetenskap och sade: "Känn fienden och känn dig själv, och du kan utkämpa ett hundra slag utan att befara nederlag", hänsyftade han på de bägge sidorna i ett slag. Wei Cheng¹³ från Tangdynastin förstod också hur felaktig ensidigheten är då han sade: "Lyssna till bägge sidor, och du kommer att bli upplyst, uppmärksamma endast den ena, och du kommer att överraskas av nattmörkret." Men våra kamrater ser ofta ensidigt på problemen, och därför stöter de ofta på oanade hinder. I romanen *Shuihu Zhuan* angrep Song Jiang byn Chu tre gånger.¹⁴ Två gånger blev han slagen därför att han ingenting visste om de lokala betingelserna och använde en felaktig metod. Senare ändrade han metod; först undersökte han läget och gjorde sig bekant med virrvarret av vägar, sedan sprängde han förbundet mellan byarna Li, Hu och Chu och skickade sina män förklädda in i fiendeläget att ligga på pass där. Han använde en krigslist liknande den som skildras i den utländska historien om den trojanska hästen. Och tredje gången vann han. Det finns många exempel på materialistisk dialektik i *Shuihu Zhuan*, och av dessa är episoden med de tre angreppen mot byn Chu ett av de bästa. Lenin sade:

... för att verkligen känna ett objekt måste vi överblicka, studera, alla dess sidor, alla sammanhang och "övergångar". Vi kommer aldrig att helt och fullt lyckas med detta, men kravet på allsidighet är ett skydd mot misstag och stelhet.¹⁵

Vi bör minnas hans ord. Att vara ytlig betyder att ta hänsyn varken till säregenheterna hos en motsättning i dess helhet eller till särdragen hos var och en av dess sidor; det betyder att förneka nödvändigheten att tränga djupt in i ett ting och minutiöst studera särdragen hos dess motsättning, och att i stället bara betrakta den på avstånd och efter att ha uppfångat en skymt av ytterkonturerna genast försöka lösa motsättningen (att besvara en fråga, bilägga en tvist, sköta arbete eller leda en militär operation). Detta sätt att utföra saker måste leda till svårig-

¹² Se V. I. Lenin: "Kommunism" (12 juni 1920), vari Lenin kritiserar den ungerske kommunistledaren Bela Kun och säger, att "han uppper det väsentligaste i marxismen, marxismens levande själ, den konkreta analysen av konkreta ting", *Samlade verk*, ryska uppl., Moskva, 1950, band XXXI, s. 143.

¹³ Wei Cheng (580-643) var en statsman och historiker under Tangdynastin.

¹⁴ *Shui Hu Chuan (Träskens hjältar)*, en berömd kinesisk 1300talsroman skildrar ett bondekrig under norra Sungdynastins sista tid. Byn Chu låg i närheten av Liangshanpo, där Song Jiang, ledare för bonderevolten och romanens hjälte, upprättade sin bas. Chu Chao-feng, byns överhuvud, var en despotisk godsägare.

¹⁵ V. I. Lenin: "Ån en gång om fackföreningarna, det nuvarande läget och Trotskijs och Bucharins misstag", *Valda verk*, eng. uppl., International Publishers, New York, 1945, band IX, s. 66.

heter. Skälet till att de dogmatiska och empiristiska kamraterna i Kina har begått misstag ligger just i deras subjektiva, ensidiga och ytliga sätt att betrakta tingen. Att vara ensidig och ytlig är att också vara subjektiv. För alla objektiva ting är i verkligheten inbördes förenade och styrs av inre lagar. Istället för att ta sig an uppgiften att återspegla tingen sådana de verkligen är, betraktar en del människor tingen enbart ensidigt och ytligt, de känner varken det ömsesidiga sambandet mellan tingen eller deras inre lagar, och därför är deras metod subjektiv.

Vi måste uppmärksamma icke blott att hela den utvecklingsprocess som motsatsernas rörelse i ett tings utveckling utgör har sina särdrag både ifråga om motsatsernas ömsesidiga samband och var och en av deras sidor, utan även att varje stadium i denna process har sina särdrag.

Den grundläggande motsättningen i ett tings utvecklingsprocess och processens därav bestämda väsen försvinner inte förrän processen är fullbordad; men i en långvarig process är betingelserna vanligen olika i varje stadium. Orsaken är, att, ehuru den grundläggande motsättningens natur i ett tings utvecklingsprocess och processens väsen består oförändrade, den grundläggande motsättningen tillspetsas allt efter som den passerar från ett stadium till ett annat i den långvariga processen. Dessutom skärps en del av de talrika större och mindre motsättningar, som bestäms eller påverkas av den grundläggande motsättningen, medan andra tillfälligt eller delvis löses eller dämpas och en del nya framträder; processen försiggår därför i stadier. De som inte uppmärksammar stadierna i ett tings utvecklingsprocess kan inte på rätt sätt behandla dess motsättningar.

När, till exempel, kapitalismen från den fria konkurrensens era utvecklades till imperialism, skedde ingen förändring i klassnaturen hos de två klasser som stod i grundläggande motsättning till varandra, nämligen proletariatet och bourgeoisin, eller i samhällets kapitalistiska väsen. Motsättningen mellan dessa två klasser skärptes emellertid, motsättningen mellan monopolkapital och icke-monopolkapital framträdde, motsättningen mellan kolonialmakterna och kolonierna tillspetsades, motsättningen mellan de kapitalistiska länderna, vilken är ett resultat av deras sinsemellan ojämna utveckling, visade sig med särskild skärpa, och sålunda uppstod ett särskilt stadium av kapitalismen, imperialismens stadium. Leninismen är marxismen i imperialismens och den proletära revolutionens epok just därför att Lenin och Stalin riktigt förklarar dessa motsättningar och riktigt formulerat den proletära revolutionens teori och taktik för deras lösning.

Ta den kinesiska borgerligt-demokratiska revolutionens process, som inleddes med 1911 års revolution, även den har flera utpräglade stadier. Framför allt representerar revolutionen under den period då den stod under bourgeoisins ledning och revolutionen under den period då den står under proletär ledning, två vitt skilda historiska stadier. Med andra ord, den proletära ledningen har i grunden förändrat hela revolutionens utseende, har åvägabragt en nygruppering av klasserna, givit upphov till ett väldigt uppsving i bonderevolutionen, förlänat grundlighet åt revolutionen mot imperialismen och feodalismen, skapat möjlighet för övergång från den demokratiska revolutionen till den socialistiska revolutionen och så vidare. Ingenting av detta var möjligt i den period, då revolutionen stod under borgerlig ledning. Ehuru ingen förändring skett i den grundläggande motsättningens natur i processen som helhet, det vill säga i processens antiimperialistiska, antifeodala, demokratiskt-revolutionära natur (vars motsats är dess halvkoloniala och halvfeodala natur), har denna process icke desto mindre passerat igenom flera utvecklingsstadier under loppet av över tjugo år. Under denna tid har många stora händelser ägt rum – revolutionens misslyckande 1911 och upprättandet av krigsherregimen i norr, bildandet av den första nationella enhetsfronten och revolutionen 1924-27,¹⁶

¹⁶ Revolutionen 1924-27, också bekant som Första revolutionära inbördeskriget, var en antiimperialistisk och antifeodal revolutionär kamp, vars huvudinnehåll var Nordexpeditionen, som genomfördes på grundval av

enhetsfrontens upplösning och bourgeoisins fanflykt till kontrarevolutionens sida, krigen mellan de nya krigsherrarna, det agrarrevolutionära kriget, upprättandet av den andra nationella enhetsfronten och försvarskriget mot Japan. Dessa stadier präglas av säregna drag sådana som skärpningen av vissa motsättningar (t ex det agrarrevolutionära kriget och den japanska invasionen i de fyra nordöstliga provinserna¹⁷), den partiella eller tillfälliga lösningen av andra motsättningar (t ex då krigsherrarna i norr förintades och vi konfiskerade godsägarnas jord), och framträdandet av nya motsättningar (t ex konflikterna mellan de nya krigsherrarna och godsägarnas återtagande av jorden sedan våra revolutionära basområden i södern gått förlorade).

Vid studiet av motsättningarnas säregenhet i varje stadium av ett tings utvecklingsprocess ska vi inte blott betrakta dem i deras ömsesidiga samband eller deras helhet, vi ska också undersöka de båda sidorna i varje motsättning.

Betrakta exempelvis Guomindang och kommunistiska partiet. Ta ena sidan, Guomindang. Under den första enhetsfrontens tid genomförde Guomindang Sun Yat-sens Tre stora politiska riktlinjer om förbund med Ryssland, samarbete med kommunistiska partiet och hjälp åt bönderna och arbetarna. Följaktligen var detta parti revolutionärt och kraftfullt, det befann sig i förbund med olika klasser för den demokratiska revolutionen. Efter 1927 förändrades Guomindang emellertid till sin motsats och blev ett reaktionärt block av godsägare och storbourgeoisi. Efter Xi'anintermezzot¹⁸ i december 1936 inträdde en ny förändring i riktning mot ett avslutande av inbördeskriget och samarbete med kommunistiska partiet för gemensamt motstånd mot den japanska imperialismen. Dessa har varit Guomindangs särdrag under de tre skedena. Dessa särdrag har naturligtvis uppstått ur en mängd olika orsaker. Ta nu den andra sidan, Kinas kommunistiska parti. Under den första enhetsfrontens period hade Kinas kommunistiska parti ännu inte trampat ur barnskorna. Det ledde modigt 1924-27 års revolution men det röjde sin omogenhet i sin uppfattning av revolutionens karaktär, uppgifter

samarbete mellan Kinas kommunistiska parti och Kuomintang. Sedan den revolutionära armén, som skapades av de två partierna tillsammans, befäst sina revolutionära basområden i provinsen Guangdong, inledde den i juli 1926 sin expedition mot de av imperialisterna underhållna krigsherrarna i norr och vann varmt stöd av arbetarnas och böndernas breda massor. Den ockuperade under andra halvåret 1926 och första halvåret 1927 flertalet av provinserna längs Yangtsefloden och Gula floden. Medan revolutionen framgångsrikt banade sig väg, iscensatte den reaktionära klickin inom Kuomintang, ledd av Chiang Kai-shek och Wang Jingwei (vilka både representerade comprador- och godsägarklassernas intressen) med imperialismens stöd två kontrarevolutionära statskupper, den första i april 1927 och den andra i juli. De högeridéer som man då kunde möta i Kinas kommunistiska parti och som företräddes av Chen Duxiu utvecklades till en kapitulationslinje med påföljd att partiet inte var i det läget att det kunde organisera verksamt motstånd mot Kuomintangreaktionärernas överraskningsangrepp, och revolutionen led nederlag.

¹⁷ De ”fyra nordöstliga provinserna” var då Liaoning, Kilmn, Heilongjiang och Jehol [nu: Chengde], vilka motsvarar de nuvarande provinserna Liaoning, Jilin och Heilongjiang, nordöstra delen av provinsen Hebei, norr om Stora muren samt östra delen av Inre Mongoliet. Efter Artondeseptemberintermezzot, som ägde rum 1931, ockuperade de japanska inkräktarna Liaoning, Kirin och Heilongjiang samt erövrade senare, år 1933, Jehol.

¹⁸ Under inflytande av Röda armén och den antijapanska rörelsen bland folket accepterade Kuomintang Nordöstarmé, som leddes av Zhang Xueliang, och Kuomintang Sjuttonde routearmé, ledd av Yang Hucheng, den antijapanska nationella enhetsfrontspolitik som Kinas kommunistiska parti föreslog och krävde att Chiang Kai-shek skulle ena sig med kommunistiska partiet till försvar mot Japan. Chiang Kai-shek inte blott vägrade utan visade sig ännu mera förstockad och påskyndade sina militära förberedelser för ”kommunisternas undertryckande” samt slog ned den antijapanska rörelsen bland de studerande i X'ian. Zhang Xueliang och Yang Hucheng iscensatte då den 12 december 1936 X'ian-intermezzot och fängslade Chiang Kai-shek. Kinas kommunistiska parti uttalade sitt fasta stöd för deras patriotiska handling och framhöll samtidigt att intermezzot borde lösas på basis av enhet och försvar mot Japan. Den 25 december var Chiang Kai-shek tvungen att acceptera villkoren om enhet med kommunistiska partiet mot Japan. Han släpptes då fri och återvände till Nanjing.

och metoder, och följaktligen blev det möjligt för Chen Duxiuismen,¹⁹ som framträdde under denna revolutions senare del, att göra sig gällande och förorsaka revolutionens nederlag. Efter 1927 ledde kommunistiska partiet modigt det agrarrevolutionära kriget och skapade den revolutionära armén och revolutionära basområden. Det begick emellertid äventyrspolitiska misstag som tillfogade såväl armén som basområdena mycket stora förluster. Från och med 1935 har partiet korrigerat dessa misstag och har lett den nya enhetsfronten för motstånd mot Japan. Denna stora kamp utvecklas nu. I nuvarande stadium är kommunistiska partiet ett parti som bestått provet i två revolutioner och förvärvat en rik fond av erfarenheter. Dessa har varit Kinas kommunistiska partis särdrag under de tre stadierna. Även dessa drag har uppkommit ur en mängd olika orsaker. Utan att studera båda dessa serier av särdrag kan vi inte förstå de särskilda relationerna mellan de båda partierna under deras olika utvecklingsstadier, nämligen, upprättandet av en enhetsfront, enhetsfrontens upplösning och upprättandet av en andra enhetsfront. Ännu mera väsentlig för studiet av de två partiernas särdrag är undersökningen av bägges klassbasis och de ur denna resulterande motsättningar som i skilda perioder uppstått mellan vardera partiet och andra krafter. Till exempel, under den period då Guomintang hade sitt första samarbete med kommunistiska partiet stod det i motsättning till den utländska imperialismen och var därför antiimperialistiskt. Å andra sidan stod det i motsättning till den stora massan av folket i landet – ehuru det i ord lovade de arbetande många förmåner gav det dem i verkligheten litet eller intet. Under den period då Guomintang genomförde det anti-kommunistiska kriget samarbetade det med imperialismen och feodalismen mot folkets stora massor och berövade dem allt vad de vunnit i revolutionen och skärpte därigenom sin motsättning till dem. Under innevarande period, det antijapanska krigets period, står Guomintang i motsättning till den japanska imperialismen och önskar samarbete med kommunistiska partiet, dock utan att dämpa sin kamp mot kommunistiska partiet och folket eller sina bemödanden att undertrycka dem. Kommunistiska partiet har alltid, under varje period, stått samman med folkets stora massor mot imperialismen och feodalismen, men under innevarande period, det antijapanska krigets period, har det fört en återhållsam politik gentemot Guomintang och de inhemska feodala krafterna därför att Guomintang förklarat sig vara anhängare av motstånd mot Japan. De ovan nämnda omständigheterna har resulterat i att de bägge partierna än befunnit sig i förbund med och än i kamp mot varandra, och även under förbundsperioderna har det rått ett komplicerat tillstånd av förbund och kamp, på en och samma gång. Om vi inte studerar särdragen hos motsättningens bägge sidor, kommer vi varken att förstå vardera partiets förhållanden till andra krafter eller förhållandena mellan de bägge partierna.

Härav kan vi se att vi i vårt studium av säregenheten i varje slag av motsättning – motsättningen i varje form av materiens rörelse, motsättningen i var och en av dess utvecklingsprocesser, motsättningens två sidor i varje process, motsättningen i varje stadium av en process och motsättningens två sidor i varje stadium –, vid studiet av säregenheten hos alla dessa motsättningar, inte får vara subjektiva och godtyckliga utan måste analysera den konkret. Utan konkret analys kan det inte finnas någon kunskap om säregenheten hos någon motsättning. Vi ska alltid minnas Lenins ord om konkret analys av konkreta betingelser.

¹⁹ Chen Duxiu var vid tiden för Fjärdemajrörelsen radikal demokrat. Under intryck av den socialistiska Oktoberrevolutionen blev han en av grundarna av Kinas kommunistiska parti. I sex år därefter intog han den ledande ställningen i Centralkommittén. Hans tänkande hade länge varit starkt högerbetonat. Under senare hälften av 1924--27 års revolution utvecklades det till en kapitulationslinje. De av Chen Duxiu företrädde kapitulanterna ”gav frivilligt upp partiets ledarskap över bondemassorna, städernas småbourgeoisi och mellanbourgeoisi och i synnerhet gav de upp partiets ledarskap över de väpnade styrkorna och förorsakade på så sätt revolutionens nederlag”. (”Det nuvarande läget och våra uppgifter”, *Valda verk av Mao Tse-tung*, band IV, s. 182.) Efter nederlaget 1927 förlorade Chen Duxiu och en handfull andra kapitulanter hoppet om revolutionens framtid och blev likvidatorer. De intog en reaktionär trotskistisk ståndpunkt och bildade en liten partifientlig grupp tillsammans med trotskisterna. Följaktligen blev Chen Duxiu i november 1929 utesluten ur partiet. Han dog år 1942.

Marx och Engels var de första som försåg oss med ypperliga exempel på denna konkreta analys.

Då Marx och Engels tillämpade lagen om motsättningar i tingen på studiet av den samhällshistoriska processen, upptäckte de motsättningen mellan produktivkrafterna och produktionsförhållandena, de upptäckte motsättningen mellan de exploaterande och de exploaterade klasserna och även den härur följande motsättningen mellan den ekonomiska grundvalen och dess överbyggnad (politik, ideologi osv), och de upptäckte hur dessa motsättningar oundvikligen ledde till olika slag av sociala revolutioner i olika slag av klassamhällen.

Då Marx tillämpade denna lag på studiet av det kapitalistiska samhällets ekonomiska struktur, upptäckte han att den grundläggande motsättningen i detta samhälle är motsättningen mellan produktionens samhälleliga karaktär och ägandets privata karaktär. Denna motsättning tar sig uttryck i motsättningen mellan produktionens organiserade karaktär i de enskilda företagen och dess anarkiska karaktär i samhället som helhet. I klassförhållandena visar den sig i motsättningen mellan bourgeoisin och proletariatet.

Eftersom tingens antal är ofantligt stort och det inte finns någon gräns för deras utveckling, blir det som är allmängiltigt i ett sammanhang säreget i ett annat. Och tvärtom, det som är säreget i ett sammanhang blir allmängiltigt i ett annat. Motsättningen i det kapitalistiska systemet mellan produktionens samhälleliga karaktär och det privata ägandet av produktionsmedlen är gemensam för alla länder i vilka kapitalism består och utvecklas; så vitt kapitalismen angår utgör detta motsättningens allmängiltighet. Men denna kapitalismens motsättning tillhör blott ett visst historiskt stadium i klassamhällets allmänna utveckling. Så vitt det rör sig om motsättning mellan produktivkrafter och produktionsförhållanden i klassamhället som helhet utgör den motsättningens säregenhet. I sin kritiska analys av säregenheten hos alla dessa motsättningar i det kapitalistiska samhället gav Marx emellertid en ännu mer djupgående, mera träffande och mera fullständig förklaring av allmängiltigheten hos motsättningen mellan produktivkrafter och produktionsförhållanden i klassamhället i allmänhet.

Eftersom det säregna är förenat med det allmängiltiga och eftersom motsättningens allmängiltighet likaväl som dess säregenhet innebor i allting och allmängiltigheten ligger i sär egenheten, bör vi, då vi studerar ett objekt försöka att upptäcka både det säregna och det allmängiltiga och deras ömsesidiga samband, att upptäcka både säregenhet och allmängiltighet och även deras ömsesidiga samband inom objektet självt samt att upptäcka detta objekts ömsesidiga samband med de många objekten utanför det. När Stalin i sitt berömda verk *Om leninismens grunder* klargjorde leninismens historiska rötter, analyserade han det internationella läge i vilket leninismen uppstod, analyserade de av kapitalismens motsättningar som nådde sin kulmen under imperialismen och visade hur dessa motsättningar gjorde den proletära revolutionen till en fråga om omedelbar handling och skapade gynnsamma betingelser för ett direkt stormanfall mot kapitalismen. Dessutom analyserade han orsakerna till att Ryssland blev leninismens vagga, varför det tsaristiska Ryssland blev brännpunkten för alla imperialismens motsättningar och varför det var möjligt för det ryska proletariatet att bli det internationella revolutionära proletariatets avantgarde. Sålunda analyserade Stalin motsättningens allmängiltighet i imperialismen. I det han visade varför leninismen är marxismen i imperialismens och den proletära revolutionens epok, och analyserade samtidigt den tsaristiska ryska imperialismens säregenhet inom denna allmänna motsättning, i det han visade varför den proletära revolutionens teori och taktik föddes där och hur motsättningens allmängiltighet är innesluten i denna säregenhet. Stalins analys har givit oss ett mönsterexempel på hur vi bör förstå motsättningens säregenhet och allmängiltighet och deras inbördes sammanhang.

Då det gäller dialektikens användning i studiet av objektiva företeelser inskräper Marx och Engels, och likaledes Lenin och Stalin, att vi inte på något sätt får vara subjektiva och godtyckliga utan bör inrikta oss på att ur de konkreta betingelserna i dessa företeelsers faktiska objektiva rörelse upptäcka deras konkreta motsättningar, varje sidas konkreta läge i varje motsättning och motsättningarnas konkreta inbördes samband. Våra dogmatiker har inte denna inställning i sina studier och kan därför aldrig få någonting riktigt. Vi måste ta varning av deras misslyckande och lära oss att förvärva denna inställning, som är den enda riktiga i studier.

Förhållandet mellan motsättningens allmängiltighet och säregenhet är förhållandet mellan motsättningens allmänna karaktär och dess individuella karaktär. Med den förstnämnda menar vi att motsättningar existerar i och löper igenom alla processer från början till slut; rörelse, ting, processer, tänkande – alla är motsättningar. Att förneka motsättningarna är att förneka allt. Detta är en allmängiltig sanning, som håller för alla tider och alla länder och inte medger något undantag. Härav följer motsättningens allmänna karaktär, att den är absolut. Men denna allmänna karaktär är innesluten i varje individuell karaktär. Utan individuell karaktär kan det inte finnas någon allmän karaktär. Om all individuell karaktär utplånades, vad skulle då återstå av allmän karaktär? Det är på grund av att varje motsättning är säregen som individuell karaktär uppstår. All individuell karaktär existerar villkorligt och tillfälligt och är följaktligen relativ.

Denna sanning beträffande allmän och individuell karaktär, beträffande det absoluta och det relativa, är kvintessensen i problemet om motsättningar i tingen. Oförmåga att förstå den är liktydig med att ge dialektiken på båten.

IV. Huvudmotsättningen och den viktigaste sidan i en motsättning

Det finns fortfarande två huvudpunkter i problemet om motsättningens säregenhet, vilka måste skiljas ut för analys, nämligen, huvudmotsättningen och den viktigaste sidan i en motsättning.

I ett sammansatt tings utvecklingsprocess finns många motsättningar, och av dessa är en med nödvändighet huvudmotsättningen, vars existens och utveckling bestämmer eller övar inflytande på de övriga motsättningarnas existens och utveckling.

Till exempel, i det kapitalistiska samhället bildar de två krafterna som står i motsättning, proletariatet och bourgeoisin, huvudmotsättningen. De övriga motsättningarna, sådana som de mellan feodalklassens rester och bourgeoisin, mellan bondesmåbourgeoisin och bourgeoisin, mellan proletariatet och bondesmåbourgeoisin, mellan de icke monopolistiska kapitalisterna och monopolkapitalisterna, mellan borgerlig demokrati och borgerlig fascism, de kapitalistiska länderna emellan och mellan imperialismen och kolonierna, är alla bestämda eller står under inflytande av denna huvudmotsättning.

I ett halvkolonialt land sådant som Kina företer förhållandet mellan huvudmotsättningen och de sekundära motsättningarna en komplicerad bild.

När imperialismen inleder ett aggressionskrig mot ett sådant land kan alla dess olika klasser, med undantag för några förrädare, tillfälligt enas i ett nationellt krig mot imperialismen. Vid denna tidpunkt blir motsättningen mellan imperialismen och landet i fråga huvudmotsättningen, medan alla motsättningar mellan de olika klasserna inom landet (inklusive den mellan feodalsystemet och folkets stora massor, som var huvudmotsättningen), tillfälligt förvisas till en sekundär och underordnad plats. Så var det i Kina i 1840 års Opiumkrig,²⁰ i 1894 års

²⁰ Från slutet av 1700-talet exporterade Storbritannien under många decennier en ökande mängd opium till Kina. Detta geschäft medförde inte blott att det kinesiska folket påtvingades narkotikamissbruk utan också att Kina utplundrades på sitt silver. Det väckte en bitter opposition i Kina. Under förevändning att skydda sin handel

kinesisk-japanska krig²¹ och i Yihetuan-kriget år 1900, och så är det nu i det pågående kinesisk-japanska kriget.

Men i ett annat läge byter motsättningarna plats. När imperialismen inte utövar sitt förtryck medels krig utan med mildare medel – politiska, ekonomiska och kulturella – kapitulerar de härskande klasserna i halvkoloniala länder för imperialismen och ingår förbund med den för att gemensamt förtrycka folkets massor. I sådana tider tillgriper massorna ofta inbördeskrig mot förbundet mellan imperialismen och de feodala klasserna, medan imperialismen ofta använder indirekta metoder hellre än direkt aktion då den hjälper reaktionärerna i de halvkoloniala länderna att undertrycka folket, och följaktligen blir de inre motsättningarna särskilt skarpa. Detta var vad som hände i Kina under det revolutionära kriget år 1911, det revolutionära kriget 1924-27 och de tio åren av agrarrevolutionärt krig efter 1927. Krig mellan de olika reaktionära härskande grupperna i de halvkoloniala länderna, t ex krigen mellan krigsherrarna i Kina, faller i samma kategori.

När ett revolutionärt inbördeskrig utvecklas dithän att det hotar imperialismens och dess hejdukars, de inhemska reaktionärernas, existens, tillgriper imperialismen ofta andra metoder för att bevara sitt välde. Antingen försöker den att splittra den revolutionära fronten inifrån eller sänder den väpnade styrkor att direkt hjälpa de inhemska reaktionärerna. Vid en sådan tidpunkt står den utländska imperialismen och den inhemska reaktionen helt öppet vid den ena polen medan folkets massor står vid den andra polen. Sålunda bildar de huvudmotsättningen som bestämmer eller övar inflytande på de övriga motsättningarnas utveckling. Det bistånd som olika kapitalistiska länder efter Oktoberrevolutionen gav de ryska reaktionärerna är ett exempel på väpnad intervention. Chiang Kai-sheks förräderi år 1927 är ett exempel på hur den revolutionära fronten splittras.

Men vad som än händer finns det inte minsta tvivel om att det i varje skede av en process' utveckling finns endast en huvudmotsättning, som spelar den ledande rollen.

Härav följer att, om det i någon process finns ett flertal motsättningar, en av dem måste vara huvudmotsättningen, som spelar den ledande och avgörande rollen, medan de övriga intar en sekundär och underordnad plats. Då vi studerar någon komplicerad process, i vilken det finns två eller flera motsättningar, måste vi därför ägna all vår möda åt att finna dess huvudmotsättning. Så snart vi fått grepp om denna huvudmotsättning, kan alla problemen lätt lösas. Detta är den metod som Marx lärde oss med sitt studium av det kapitalistiska samhället. Även Lenin och Stalin lärde oss denna metod när de studerade imperialismen och kapitalismens allmänna kris och när de studerade sovjetekonomin. Det finns tusentals både lärda män och handlingens män som inte begriper den. Följden är att de gått vilse i en dimma, är ur stånd att tränga in till kärnan i ett problem och naturligtvis inte kan finna en väg att lösa dess motsättningar.

Som sagt får man inte behandla alla motsättningarna i en process såsom likvärdiga utan måste skilja mellan huvudmotsättningen och de sekundära motsättningarna och ägna särskild uppmärksamhet åt att få grepp om huvudmotsättningen. Bör vi i någon given motsättning,

inledde England 1840 väpnad aggression mot Kina. De kinesiska trupper som leddes av Lin Zexu gjorde motstånd, och folket i Kanton (Guangzhou) organiserade spontant "Krossa-britterna-kårer", som gav de brittiska aggressionsstyrkorna hårda slag. År 1841 undertecknade emellertid den korrupta Qingregimen Nanjingavtalet med de brittiska angrifarna. Detta avtal stipulerade att Kina skulle betala skadestånd och avträda Hongkong till Storbritannien. Det stadgade vidare att Shanghai, Foochow (Fuzhou), Amoy, Ningpo och Kanton skulle öppnas för brittisk handel och att tulltaxorna för brittiska varor som infördes till Kina skulle bestämmas av Kina och England gemensamt.

²¹ Det kinesisk-japanska kriget 1894 igångsattes av den japanska imperialismen i syfte att invadera Korea och Kina. Många kinesiska soldater och några patriotiska generaler förde en heroisk försvarskamp. Men Kina led nederlag till följd av Qingregimens korruption och oförmåga att förbereda försvaret. År 1895 slöt Qingregimen det nesliga Shimonosekiavtalet med Japan.

vare sig den är en huvudmotsättning eller en sekundär motsättning, behandla de två motsatta sidorna såsom likvärdiga? Om igen, nej. I varje motsättning är de två motsatta sidornas utveckling ojämn. Ibland tycks de befinna sig i jämvikt. Denna är emellertid endast tillfällig och relativ, medan ojämnheten är grundläggande. Den ena av de två varandra motsatta sidorna måste vara den viktigaste och den andra sekundär. Den viktigaste sidan är den som spelar den ledande rollen i motsättningen. Ett tings natur bestäms huvudsakligen av den viktigaste sidan i motsättningen, den sida som intar den dominerande ställningen.

Men detta läge är inte oföränderligt. Huvudsidan och den sekundära sidan i en motsättning omvandlar sig i varandra och tingets natur förändras i överensstämmelse härmed. I en given process' eller vid ett givet skede i en motsättnings utveckling är A huvudsidan och B den sekundära sidan; i ett annat skede eller i en annan process är rollerna omkastade – en förändring som bestäms av i vilken grad varje sidas styrka i dess kamp emot den andra ökar eller minskar under loppet av tingets utveckling.

Vi talar ofta om att ”det nya undantränger det gamla”. Att det gamla trängs undan av det nya är en allmän, evig och okränkbar lag i universum. Ett tings omvandling till ett annat, genom språng av olika former i överensstämmelse med dess väsen och yttre betingelser – det är den process genom vilken det nya undantränger det gamla. I varje ting består en motsättning mellan dess nya och dess gamla sidor, och detta ger upphov till en rad strider, som böljar fram och åter. Såsom ett resultat av dessa strider förändras den nya sidan från mindre betydande till mest betydande och blir förhärskande, medan den gamla sidan från att ha varit mest betydande förändras till att bli mindre betydande och småningom dör bort. Och i det ögonblick, då den nya sidan vinner herravälde över den gamla, förändras tinget kvalitativt till ett nytt ting. Vi ser sålunda att ett tings natur huvudsakligen bestäms av den viktigaste sidan i motsättningen, den sida som blivit dominerande. Då den viktigaste sidan, den som blivit dominerande, förändras, förändras tingets natur i överensstämmelse härmed.

I det kapitalistiska samhället har kapitalismen förändrat sin ställning från att ha varit en underordnad kraft i den gamla feodala eran till att bli den dominerande kraften, och samhällets natur har i överensstämmelse härmed förändrats från feodal till kapitalistisk. I den nya, kapitalistiska eran har de feodala krafterna förändrats från att tidigare ha varit förhärskande till att vara underordnade och småningom dö ut. Detta var till exempel fallet i England och Frankrike. Med produktivkrafternas utveckling förändras bourgeoisin från att vara en ny klass, som spelar en progressiv roll, till att bli en gammal klass, som spelar en reaktionär roll, intill dess att den slutligen störtas av proletariatet och blir en klass berövad privatägda produktionsmedel och fråntagen makten, varpå även den småningom dör bort. Proletariatet, som är mycket talrikare än bourgeoisin och växer samtidigt med den men under dess välde, är en ny kraft som i begynnelsen är underordnad bourgeoisin, men småningom växer i styrka och blir en självständig klass, som spelar den ledande rollen i historien och slutligen griper den politiska makten och blir den härskande klassen. Därpå förändras samhällets natur och det gamla kapitalistiska samhället blir det nya socialistiska samhället. Detta är den väg som Sovjetunionen redan beträtt, en väg som alla andra länder oundvikligen kommer att slå in på.

Se på Kina, till exempel. Imperialismen intar främsta ställningen i den motsättning i vilken Kina har degraderats till en halvkoloni, den förtrycker det kinesiska folket, och Kina har förändrats från ett självständigt till ett halvkolonialt land. Men detta tillstånd kommer oundvikligen att förändras. I kampen mellan de bägge sidorna kommer det kinesiska folkets kraft, som växer under proletariatets ledning, oundvikligen att förändra Kina från ett halvkolonialt till ett självständigt land, medan imperialismen kommer att kastas överända, och det gamla Kina kommer oundvikligen att förändras till Nya Kina.

Det gamla Kinas förändring till Nya Kina innefattar också en förändring i förhållandet mellan de gamla feudala krafterna och de nya folkliga krafterna inom landet. Den gamla feudala godsägarklassen kommer att störtas, och från att ha varit härskande kommer den att förändras till den som behärskas, och även denna klass kommer småningom att dö ut. Från att ha varit de som behärskas kommer folket, under proletariats ledning, att bli de härskande. Därpå kommer det kinesiska samhällets natur att förändras och det gamla, halvkoloniala och halvfeudala samhället kommer att förändras till ett nytt demokratiskt samhälle.

Exempel på sådan ömsesidig omvandling finns i vår erfarenhet från gångna tider. Qing-dynastin, som härskade över Kina i nära trehundra år, störtades i 1911 års revolution och det revolutionära *Tongmenghui* under Sun Yat-sens ledning var för en tid segerrikt. I 1924-27 års revolutionära krig förändrades de revolutionära krafterna i förbundet mellan kommunisterna och Guomindang i Södern från att ha varit svaga till att bli starka och vann seger i Nord-expeditionen, medan krigsherrarna i norr, som en gång var herrar på täppan, störtades. År 1927 blev folkets styrkor som leddes av kommunistiska partiet starkt reducerade till antalet till följd av Guomindangreaktionens angrepp, men i och med att de avlägsnade opportunisterna ur sina led växte de småningom till på nytt. I de revolutionära basområdena under kommunistisk ledning har bönderna omvandlats från att ha varit de behärskade till att bli de härskande, medan godsägarna undergått en omvandling i motsatt riktning. Så är det ständigt i världen, det nya tar det gamlas plats, det gamla undanträngs av det nya, det gamla avlägsnas för att ge plats för det nya och det nya framgår ur det gamla.

Vid vissa tidpunkter under den revolutionära kampen väger svårigheterna tyngre än de gynnsamma betingelserna, och därmed utgör de den viktigaste sidan i motsättningen och de gynnsamma betingelserna utgör den sekundära sidan. Men revolutionärerna kan genom sina ansträngningar steg för steg övervinna svårigheterna och skapa ett nytt gynnsamt läge. Sålunda ger ett svårt läge plats för ett gynnsamt. Detta var vad som hände efter revolutionens misslyckande i Kina år 1927 och under kinesiska Röda armens långa marsch. I det nu pågående kinesisk-japanska kriget befinner sig Kina åter i ett svårt läge, men vi kan förändra detta och i grunden omvandla läget mellan Kina och Japan. Omvänt kan gynnsamma betingelser förvandlas till svårigheter, om revolutionärerna begår misstag. Sålunda vändes segern i revolutionen 1924-27 i nederlag. De revolutionära basområden, som växte upp i de sydliga provinserna efter 1927, hade alla lidit nederlag år 1934.

När vi sysslar med studier gäller detsamma för motsättningen i övergången från okunnighet till kunskap. I första början av vårt studium av marxismen står vår okunnighet eller knapphändig kännedom om marxismen i motsättning till kunskap om marxismen. Men genom flitiga studier kan okunnighet omvandlas till kunskap, knapphändig kännedom till gedigen kunskap och blindhet i tillämpningen av marxismen till mästerskap i dess tillämpning.

Somliga människor tror att detta inte stämmer ifråga om vissa motsättningar. Till exempel, i motsättningen mellan produktivkrafter och produktionsförhållanden är produktivkrafterna den viktigaste sidan; i motsättningen mellan teori och praktik är praktiken den viktigaste sidan; i motsättningen mellan den ekonomiska grundvalen och överbyggnaden är den ekonomiska grundvalen den viktigaste sidan, och det förekommer ingen förändring i deras respektive positioner. Detta är den mekaniska materialistiska uppfattningen, inte den dialektiska materialistiska uppfattningen. Det är sant, att produktivkrafterna, praktiken och den ekonomiska grundvalen i allmänhet spelar den viktigaste och avgörande rollen. Den som inte erkänner detta är inte materialist. Men det måste också erkännas att, under vissa betingelser, sådana sidor som produktionsförhållandena, teorin och överbyggnaden i sin tur framträder i den viktigaste och avgörande rollen. När det är omöjligt för produktivkrafterna att utvecklas utan en förändring i produktionsförhållandena, spelar förändringen i produktionsförhållandena den viktiga och avgörande rollen. Skapandet och förkunnandet av den revolutionära teorin spelar den viktiga

och avgörande rollen i sådana tider som då Lenin sade: ”Utan revolutionär teori kan det inte heller finnas någon revolutionär rörelse.” När en uppgift – vilken spelar ingen roll --- måste utföras, men det ännu inte finns någon riktlinje, metod, plan eller politik, är beslut om en riktlinje, metod, plan eller politik det viktigaste och avgörande. När överbyggnaden (politik, kultur osv) hindrar den ekonomiska grundvalens utveckling, blir politiska och kulturella förändringar viktiga och avgörande. Går vi emot materialismen, när vi säger detta? Nej. Skälet är att medan vi erkänner att det i den historiska utvecklingen som helhet är det materiella som bestämmer det andliga och det samhälleliga varat som bestämmer det samhälleliga medvetandet, erkänner vi också – och måste vi sannerligen erkänna – det andligas återverkan på materiella ting, det samhälleliga medvetandets återverkan på det samhälleliga varat och överbyggnadens återverkan på den ekonomiska grundvalen. Detta är inte att gå emot materialismen. Tvärtom, det är att undvika mekanisk materialism och bestämt hävda den dialektiska materialismen.

Om vi, vid studiet av motsättningens säregenhet, inte undersöker dessa två facetter – huvudmotsättningen och de sekundära motsättningarna i en process och den primära och den sekundära sidan i en motsättning – det vill säga, om vi inte undersöker egenarten hos dessa två facetter av motsättningen, kommer vi att gå ned oss i ett träsk av abstraktioner, vara ur stånd att förstå motsättningen konkret och vara oförmögna att finna den rätta metoden att lösa den. Egenarten eller säregenheten hos dessa två facetter av motsättningen ger en bild av ojämnheten hos de krafter som befinner sig i motsättning. Ingenting i denna värld utvecklas absolut jämnt. Vi måste bekämpa teorin om den jämna utvecklingen eller jämviktsteorin. Dessutom är det dessa konkreta kännetecken hos motsättningen och de förändringar som äger rum i en motsättnings viktiga och sekundära sidor under dess utveckling som visar kraften i det nya när det undantränger det gamla. Studiet av de olika ojämnhetsstillstånden i motsättningarna, av huvudmotsättningarna och de sekundära motsättningarna och av de primära och sekundära sidorna i en motsättning utgör en väsentlig metod genom vilken ett revolutionärt politiskt parti riktigt bestämmer sin strategi och taktik i såväl politiska som militära angelägenheter. Alla kommunister måste uppmärksamma detta.

V. Identiteten och kampen mellan sidorna i en motsättning

När vi förstår motsättningens allmängiltighet och säregenhet, måste vi övergå till att studera frågan om identiteten och kampen mellan sidorna i en motsättning.

Identitet, enhet, sammanträffande, ömsesidigt inträngande, ömsesidigt genomträngande, ömsesidigt beroende (eller inbördes beroende för existensen), inbördes samband eller ömsesidig samverkan – alla dessa olika ut-, tryck betyder samma sak och hänför sig till följande två kärnpunkters för det första, att i ett tings utvecklingsprocess en förutsättning för att den ena av de två sidorna i en motsättning ska existera, är att också den andra sidan existerar, och båda sidorna existerar tillsammans i ett enda väsen; för det andra, att under givna betingelser var och en av de varandra motsatta sidorna omvandlar sig till sin motsats. Detta är vad som menas med identitet.

Lenin sade:

Dialektik är läran om huruledes *motsatser* kan vara och brukar vara (hur de blir) identiska, --- under vilka betingelser de är *identiska*, i det de omvandlar sig till varandra, – varför det mänskliga förståndet bör uppfatta dessa motsatser inte såsom döda, förstelnade, utan såsom levande, betingade, rörliga och sig till varandra omvandlande.²²

²² Ur Lenins anteckningar om ”Läran om varat I. Kvalitet” i Hegels *Logikens vetenskap*, bok I, avsnitt 1. V. I. Lenin: ”översikt av Hegels *Logikens vetenskap*”, *Samlade verk*, ryska uppl., Moskva, 1958, band XXXVIII, s. 97-98.

Vad betyder detta stycke?

De motsatta sidorna i varje process utesluter varandra, kämpar med varandra och står i motsatsförhållande till varandra. De är utan undantag inneslutna i alla tings utvecklingsprocess och i allt mänskligt tänkande. En enkel process innesluter blott ett enda par av motsatser, medan en komplicerad process innesluter flera. Och de olika paren av motsatser står i sin tur i motsättning till varandra. Det är så alla ting i den objektiva världen och allt mänskligt tänkande bildas, och det är så de sätts i rörelse.

Om det förhåller sig så, råder det en ytterlig brist på identitet eller enhet. Hur kan man då tala om identitet eller enhet?

Faktum är att ingendera sidan i en motsättning kan existera i isolering, Utan den andra sidan i motsättningen förlorar var och en av dem betingelsen för sin existens. Tänk efter! Kan någon som helst motsägande sida hos ett ting eller i en uppfattning i den mänskliga hjärnan existera självständigt? Utan liv skulle det inte finnas någon död; utan död skulle det inte finnas något liv. Utan ”över” skulle det inte finnas något ”under”; utan ”under” skulle det inte finnas något ”över”. Utan olycka skulle det inte finnas någon lycka; utan lycka skulle det inte finnas någon olycka. Utan lätthet skulle det inte finnas någon svårighet; utan svårighet skulle det inte finnas någon lätthet. Utan godsägare skulle det inte finnas några arrendebönder; utan arrendebönder skulle det inte finnas några godsägare. Utan bourgeoisie skulle det inte finnas något proletariet; utan proletariet skulle det inte finnas någon bourgeoisie. Utan imperialistiskt förtryck mot nationer skulle det inte finnas några kolonier och halvkolonier; utan kolonier och halvkolonier skulle det inte finnas något imperialistiskt förtryck mot nationer. Det är likadant med alla motsatser; under givna betingelser står de, å ena sidan, i motsättning till varandra, och, å andra sidan, är de ömsesidigt förbundna med varandra, intränger i och genomtränger samt är ömsesidigt beroende av varandra, och denna egenskap kallas identitet. Under givna betingelser besitter alla varandra motsatta sidor egenskapen att vara icke-identiska och beskrivs följaktligen såsom stående i motsättning. Men de besitter också egenskapen att vara identiska och är följaktligen inbördes förbundna. Detta är vad Lenin menar då han säger att dialektiken studerar ”huruledes *motsatser* kan vara ... *identiska*”. Hur kan de vara identiska? Därför att var och en av dem är betingelsen för den andras existens. Detta är identitetens första innebörd.

Men räcker det att säga enbart att var och en av de varandra motsatta sidorna är betingelserna för den andras existens, att det råder identitet dem emellan och att de följaktligen kan existera tillsammans i ett enda väsen? Nej, det gör det inte. Saken är inte slut med deras beroende av varandra för sin existens; vad som är viktigare är att de omvandlar sig till varandra. Detta vill säga, under givna betingelser omvandlar sig var och en av de varandra motsatta sidorna inom ett ting till sin motsats, dvs var och en intar det läge som dess motsats innehåft. Detta är den andra innebörden i motsatsernas identitet.

Varför föreligger identitet även här? Med revolutionen som medel omvandlar sig, som ni vet, proletariet, en gång den behärskade klassen, till härskande klass, medan bourgeoisin, den förutvarande härskande klassen, omvandlas till den behärskade och ändrar sin ställning till den som ursprungligen intogs av dess motsats. Detta har redan ägt rum i Sovjetunionen, och det kommer att ske i hela världen. Hur skulle en sådan förändring kunna äga rum, om det inte under givna betingelser funnes inbördes samband och identitet motsatserna emellan?

Guomindang, som under ett visst skede i det moderna Kinas historia spelade en viss positiv roll, blev efter 1927 ett kontrarevolutionärt parti på grund av sin inneboende klassnatur och till följd av imperialistiska lockelser (dessa utgjorde betingelserna). Men det har tvingats att gå med på att göra motstånd mot Japan till följd av att motsättningen mellan Kina och Japan skärpts och på grund av kommunistiska partiets enhetsfrontspolitik (dessa utgjorde

betingelserna). Ting i motsättning omvandlas till varandra, och häri ligger en otvetydig identitet.

Vår agrarrevolution har varit en process i vilken godsägarklassen, som äger jorden, förvandlas till en klass som förlorat sin jord, medan bönderna, som en gång förlorade sin jord, förvandlas till små jordägare, och en sådan process kommer ännu en gång att inträffa. Att ha och inte ha, att förvärva och förlora är under givna betingelser inbördes förbundna; det består identitet mellan de båda sidorna. Under socialismen omvandlas böndernas privata ägande till gemensamt ägande av det socialistiska jordbruket. Detta har redan skett i Sovjetunionen såsom det kommer att ske allestädes. Det finns en bro som leder från privat egendom till allmän egendom; i filosofin kallas den identitet eller omvandling i varandra eller ömsesidigt inträngande.

Att befästa proletariats diktatur eller folkets diktatur är i verkligheten att förbereda betingelserna för att avskaffa denna diktatur och rycka framåt till det högre skede i vilket alla statssystem är avskaffade. Att upprätta och bygga upp kommunistiska partiet är i verkligheten att förbereda betingelserna för kommunistiska partiets och alla politiska partiets avskaffande. Att bygga upp en revolutionär armé under kommunistiska partiets ledning och föra revolutionärt krig är i själva verket att förbereda betingelserna för att för alltid göra slut på krig. Dessa motsatser kompletterar samtidigt varandra.

Krig och fred omvandlas som alla vet i varandra. Krig omvandlas till fred; till exempel, första världskriget omvandlades till efterkrigsfreden, och inbördeskriget i Kina har nu upphört och givit plats för inre fred. Fred omvandlas till krig; till exempel, samarbetet mellan kommunisterna och Guomindang omvandlades år 1927 till krig, och den världsfred som vi har i dagens läge kan bli omvandlad till ett andra världskrig. Varför förhåller det sig så? Därför att i klassamhället sådana varandra motsatta ting som krig och fred under givna betingelser äger identitet.

Alla varandra motsatta ting är inbördes förbundna; de icke blott existerar tillsammans i ett enda väsen under givna betingelser, utan omvandlar sig också under andra givna betingelser i varandra. Detta är den fullständiga innebörden i motsatsernas identitet. Detta är vad Lenin menade när han diskuterade hur de ”brukar vara (hur de blir) *identiska* – under vilka betingelser de är identiska, i det de omvandlar sig i varandra”.

Varför sägs det att ”det mänskliga förståndet bör uppfatta dessa motsatser inte såsom döda, förstelnade, utan som levande, betingade, rörliga och sig till varandra omvandlande”? Därför att just sådana är tingen i den objektiva verkligheten. Faktum är att motsatsernas enhet eller identitet i objektiva ting inte är död eller förstelnad utan levande, betingad, rörlig, tillfällig och relativ; under givna betingelser omvandlar sig varje sida i en motsättning till sin motsats. Återspeglad i människans tänkande blir detta marxismens världsåskådning, den materialistiska dialektiken. Det är endast de reaktionära härskande klasserna i det förflutna och i nuet samt metafysikerna i deras tjänst som betraktar motsatserna inte såsom levande, betingade, rörliga motsatser, vilka omvandlar sig själva i varandra, utan såsom döda och förstelnade, och de propagerar denna vanföreställning allestädes för att vilseföra folkets massor och söker på detta sätt att föreviga sitt välde. Kommunisternas uppgift är att avslöja reaktionärernas och metafysikernas vanföreställningar, att propagera den dialektik som innebor i tingen och därmed påskynda omvandlingen av ting och uppnå revolutionens mål.

Då vi talar om motsatsernas identitet under givna betingelser syftar vi på verkliga och konkreta motsatser och motsatserns verkliga och konkreta omvandling i varandra. Det finns otaliga omvandlingar i mytologin, till exempel, Kua Fus kapplöpning med solen i *Shan Hai*

Ching,²³ Yis nedskjutning av nio solar i *Huainanzi*,²⁴ Apkungens sjuttio två förvandlingar i *Hsi Yu Chi*,²⁵ de otaliga episoderna om andar och rävar, som förvandlades till mänskliga varelser, i *Liao Chais underliga berättelser*,²⁶ osv. Men dessa legender om motsatsers omvandling är inte konkreta förändringar, som återspeglar konkreta motsättningar. De är naiva, inbillade, subjektivt uttänkta omvandlingar som frambesvurits i människors hjärnor av otaliga verkliga och komplicerade omvandlingar av mot sats till varandra. Marx sade: ”Varje mytologi övervinner och behärskar och formar naturkrafterna i inbillningen och med tillhjälp av inbillningen; den försvinner alltså i och med att man verkligen behärskar naturkrafterna.”²⁷ Myriaderna av förändringar i mytologin (och också i barnkammarsagorna) glädjer folk därför att de ger en fantasibild av hur människan underkuvar naturkrafterna, och de bästa myterna besitter som Marx sade ”evig tjusning”. Men myterna är inte byggda på konkreta motsättningar, som existerar under givna betingelser, och är därför inte vetenskapliga återspeglings av verkligheten. Det vill säga, att i myter och barnkammarsagor har de sidor som bildar en motsättning endast en inbillad identitet, inte en konkret identitet. Den marxistiska dialektiken är den vetenskapliga återspeglings av identiteten i de verkliga omvandlingarna.

Varför kan ett ägg men inte en sten omvandlas till en kyckling? Varför finns det identitet mellan krig och fred men inte mellan krig och en sten? Varför kan mänskliga varelser ge upphov endast till mänskliga varelser och inte till något annat? Den enda orsaken är att motsatsernas identitet existerar endast under nödvändiga givna betingelser. Utan dessa nödvändiga givna betingelser kan det inte finnas någon som helst identitet.

Hur kommer det sig att den borgerligt-demokratiska februarirevolutionen i Ryssland år 1917 var direkt förbunden med den proletära socialistiska Oktoberrevolutionen, medan den borgerliga revolutionen i Frankrike inte var direkt förbunden med en socialistisk revolution och att Pariskommunen av år 1871²⁸ slutade i nederlag? Hur kommer det sig å andra sidan att Mongoliets och Centralasiens nomadsystem har blivit direkt förbundet med socialismen? Vad är det som gör att den kinesiska revolutionen kan undvika en kapitalistisk framtid och direkt förbindas med socialismen utan att följa de västliga ländernas gamla historiska väg, utan att gå igenom en period av bourgeoisins diktatur? Den enda orsaken är tidens konkreta

²³ *Shan Hai Jing (Bergens och havens bok)* skrevs under de Stridande staternas epok (403-221 f v t). En av dessa fabler berättar om huru övermänniskan Kua Fu förföljde och sprang i kapp solen. Men han dog av törst, varefter hans stav förvandlades till skogen Teng.

²⁴ Yi är en av det forntida Kinas legendariska hjältar, beryktad som bågskytt. Enligt en legend i *Huai Nan Tzu*, som sammanställdes under 100-talet f v t, visade sig under kejsare Yaos tid tio solar på himmelen. För att sätta stopp för de skador som dessa brännheta solar tillfogade växtligheten, gav kejsare Yao order till Yi att skjuta ned dem. I en annan legend, som nedtecknats av Wang Yi (100-talet v t) säges skytten ha skjutit ned nio av de tio solarna.

²⁵ *Hsi Yu Chi (Pilgrimsfärden till västern)* är en 1500-talsroman, vars hjälte är apkungen Sun Wukong. Han besatt den underbara förmågan att kunna förvandla sig till sjuttio två olika gestalter, t ex till en fågel, ett träd, en sten osv. En svensk översättning av denna roman utkom år 1949 under titeln *Kung Markatta*.

²⁶ *Liao Chais underliga berättelser*, som skrevs av Pu Songling på 1600-talet är en välkänd samling innehållande 431 berättelser, de flesta om gastar och rävar.

²⁷ Karl Marx: ”Inledning till Kritiken av den politiska ekonomin”, *Till kritiken av den politiska ekonomin*, Arbetarkulturs förlag, Sthlm, 1943, s. 270.

²⁸ Pariskommunen var den första proletära statsmakten i världshistorien. Den 18 mars 1871 började det franska proletariatet ett uppror i Paris och tog makten. Under proletariatets ledning grundades Pariskommunen den 28 mars genom val. Det var proletariatets första revolutionära försök att krossa den borgerliga statsapparaten och en makalös bragd att ersätta bourgeoisins störtade statsmakt med proletariatets statsmakt. Eftersom det franska proletariatet vid denna tid ännu inte hade nått full mognad underlät det att förena sig med sin bundsförvant, bondemassorna, var alltför mild mot kontrarevolutionen och inledde inte beslutsamma militära anfall i god tid. Därför kunde kontrarevolutionen ostörd samla sina skingrade styrkor, återta makten och anställa en grym massaker på de människor som deltagit i upproret. Pariskommunen föll den 28 maj.

betingelser. När vissa nödvändiga betingelser är förhanden, uppstår vissa motsättningar i tingens utvecklingsprocesser, och dessutom är de i dessa inneslutna motsatserna inbördes beroende och omvandlas i varandra. I annat fall skulle intet av detta vara möjligt.

Så förhåller det sig med identitetens problem. Vad är då kamp? Och vilket är förhållandet mellan identitet och kamp?

Lenin sade:

Motsatsernas enhet (sammanfallande, identitet, likaverkan) är betingad, temporär, förgänglig, relativ. Kampen mellan de varandra uteslutande motsatserna är absolut, så som utvecklingen, rörelsen är absolut.²⁹

Vad innebär dessa satser?

Alla processer har en början och ett slut, alla processer omvandlar sig i sina motsatser. Alla processers varaktighet är relativ, men föränderligheten, som kommer till uttryck i den ena processens omvandling i den andra, är absolut.

Det finns två tillstånd av rörelse i alla ting, den relativa vilans och den iögonfallande förändringens. Båda förorsakas av kampen mellan de två motsatta elementen som ett ting innesluter. När tinget befinner sig i det förstnämnda rörelsetillståndet undergår det endast kvantitativa men inte kvalitativa förändringar och följaktligen syns det, av det yttre utseendet att döma, befinna sig i vila. När tinget befinner sig i det andra rörelsetillståndet, har de kvantitativa förändringarna under det första tillståndet redan nått en kulminationspunkt och ger upphov till tingets upplösning såsom väsen, och därpå följer en kvalitativ förändring, följaktligen bjuder det en anblick av en iögonfallande förändring. Det slag av enhet, solidaritet, förening, harmoni, balans, stockning, dödläge, vila, beständighet, jämvikt, soliditet, dragningskraft osv som vi ser i dagliga livet är allesammans uppenbarelse, av ting som befinner sig i ett tillstånd av kvantitativ förändring. A andra sidan är enhetens upplösning, dvs förintelsen av denna solidaritet, förening, harmoni, balans, stockning, dödläge, vilt., beständighet, jämvikt, soliditet och dragningskraft och varje tings omvandling i sin motsats, i samtliga fall uppenbarelsen av ting som befinner sig i ett tillstånd av kvalitativ förändring, av en process' omvandling till en annan. Tingen omvandlar sig beständigt från det första till det andra rörelsetillståndet; motsatsernas kamp pågår under bägge tillstånden, men motsättningen löses genom det andra tillståndet. Det är därför vi säger att motsatsernas enhet är betingad, temporär och relativ, medan kampen mellan varandra ömsesidigt uteslutande motsatser är absolut.

Då vi ovan sade att två motsatta ting kan existera tillsammans i ett enda väsen och kan omvandla sig i varandra, därför att det finns identitet dem emellan, framhöll vi att detta är villkorligt, det vill säga, att under givna betingelser kan två varandra motsatta ting förenas och kan omvandla sig till varandra, men därest dessa betingelser saknas kan de inte bilda en motsättning, kan inte existera tillsammans i samma väsen och kan inte omvandla sig i varandra. Det är därför att motsatsernas identitet råder endast under givna betingelser som vi har sagt att identiteten är betingad och relativ. Vi kan tillägga att kampen mellan motsatserna genomsyrar en process från början till slut och gör att en process omvandlar sig i en annan, att den finns allestädes, och att kampen därför är obetingad och absolut.

Betingad, relativ identitet i förening med obetingad, absolut kamp bildar motsatsernas rörelse i alla ting.

Vi kineser säger ofta: ”Ting, som är varandra motsatta, kompletterar också varandra.”³⁰ Det vill säga, ting som är varandra motsatta har identitet. Detta ordstäv är dialektiskt och strider

²⁹ V. I. Lenin: ”Till frågan om dialektiken”, *Samlade skrifter i urval*, band 18-19 I, s. 103.

mot metafysiken. ”Varandra motsatta” syftar på att två varandra motsatta sidor ömsesidigt utesluter eller bekämpar varandra. ”Kompletterar varandra” betyder att de två varandra motsatta sidorna under givna betingelser förenas och uppnår identitet. Likväl innebor kamp i identiteten, och utan kamp kan det inte finnas någon identitet.

I identiteten finns kamp, i säregenheten finns allmängiltighet och i individualiteten finns det allmänna. För att citera Lenin, ”. . . ingår det absoluta också i det relativa”.³¹

VI. Antagonismens roll i motsättningen

Frågan om motsatsernas kamp innefattar frågan om vad antagonism är. Vårt svar är, att antagonismen är en form, men inte den enda formen av motsatsernas kamp.

I mänsklighetens historia förekommer antagonism mellan klasserna såsom en särskild yttring av motsatsernas kamp. Beträkta motsättningen mellan de exploaterande och de exploaterade klasserna. Sådana varandra motsatta klasser existerar tillsammans under lång tid i ett och samma samhälle, det må vara slavsamhälle, feodalsamhälle eller kapitalistiskt samhälle, och de kämpar mot varandra, men inte förrän motsättningen mellan de två klasserna utvecklats till ett visst stadium tar den form av öppen antagonism och utvecklas till revolution. Detsamma gäller för fredens omvandling till krig i klassamhället.

Innan en bomb exploderar är den ett enda väsen, i vilket motsatser existerar under givna betingelser. Explosionen äger rum först då en ny betingelse, tändningen, inträffar. En liknande situation uppstår i alla de naturliga företeelser, som slutligen antar formen av öppen konflikt för att lösa gamla motsättningar och producera nya ting.

Det är synnerligen viktigt att begripa detta faktum. Det sätter oss i stånd att förstå att revolutioner och revolutionära krig är oundvikliga i klassamhället och att det utan dem är omöjligt att utföra något språng i den samhälleliga utvecklingen och att störta de reaktionära härskande klasserna och därför omöjligt för folket att vinna politisk makt. Kommunisterna måste avslöja reaktionärernas bedrägliga propaganda, exempelvis påståendet att social revolution är onödig och omöjlig. De måste orubbligt hålla fast vid den marxist-leninistiska teorin om den sociala revolutionen och hjälpa folket till insikt om att den sociala revolutionen inte bara är helt nödvändig utan också är helt genomförbar samt att mänsklighetens hela historia och Sovjetunionens seger har bekräftat denna vetenskapliga sanning.

Vi måste emellertid konkret studera betingelserna för motsatsernas kamp i varje särskilt fall och inte godtyckligt tillämpa den ovan diskuterade formeln på allt. Motsättning och kamp är allmängiltiga och absoluta, men metoderna att lösa motsättningar, det vill säga kampformerna skiljer sig i enlighet med olikheterna i motsättningens natur. Vissa motsättningar kännetecknas av öppen antagonism, andra inte. I överensstämmelse med tingens konkreta utveckling, utvecklas vissa motsättningar, som ursprungligen icke var antagonistiska, till antagonistiska sådana, medan andra, som ursprungligen var antagonistiska, utvecklas till icke antagonistiska motsättningar.

Som redan nämnts är, så länge klasser existerar, motsättningar mellan riktiga och oriktiga idéer inom kommunistiska partiet återspeglings inom partiet av klassmotsättningarna. I början och vad vissa frågor angår kanske dylika motsättningar inte framträder såsom antagonistiska. Men med klasskampens utveckling kan de växa och bli antagonistiska. Sovjetunionens kommunistiska partis historia visar oss att motsättningarna, mellan Lenins

³⁰ Uttrycket ”ting som är varandra motsatta, kompletterar också varandra”, förekom först i *Den tidigare Handynastins historia* av Pan Ku, en berömd historiker under vår tids första sekel. Det har länge varit ett populärt ordstäv.

³¹ V. I. Lenin: ”Till frågan om dialektiken”, a. a., s. 103-104.

och Stalins riktiga tänkande och Trotskijs,³² Bucharins och andras felaktiga tänkande, till en början inte kom till uttryck i antagonistisk form men att de senare utvecklades till antagonism. Det finns liknande fall i Kinas kommunistiska partis historia. Till en början framträdde motsättningarna, mellan det riktiga tänkandet hos många av våra partikamrater och Chen Duxius, Zhang Guotaos³³ och andras felaktiga tänkande, inte i antagonistisk form, men senare utvecklade de sig till antagonism. För närvarande kommer motsättningen mellan riktigt och oriktigt tänkande i vårt parti inte till uttryck i antagonistisk form, och om kamrater som begått misstag kan rätta dessa, kommer den inte att utvecklas till antagonism. Därför måste partiet, å ena sidan, föra en allvarlig kamp mot felaktigt tänkande och å andra sidan ge de kamrater som begått misstag väl tillmätta möjligheter att vakna upp. Om så sker, är en alltför tillspetsad kamp uppenbarligen inte lämplig. Men om de människor som begått misstag, håller fast vid dessa och förvärrar dem, är det möjligt att denna motsättning kan utvecklas till antagonism.

I ekonomiskt avseende är motsättningen mellan stad och landsbygd ytterligt antagonistisk både i det kapitalistiska samhället, där under bourgeoisins välde städerna hänsynslöst utplundrar landsbygden, och i Guomindangområdena i Kina, där under den utländska imperialismens och den kinesiska stora compradorbourgeoisins välde städerna ytterligt rovlystet utplundrar landsbygden. Men i ett socialistiskt land och i våra revolutionära basområden har denna antagonistiska motsättning förändrats till en icke-antagonistisk motsättning, och när det kommunistiska samhället uppnåtts, kommer den att avskaffas.

Lenin sade: ”Antagonism och motsättning är inte alls ett och detsamma. Under socialismen kommer den förstnämnda att försvinna, men den andra att bestå.”³⁴ Det vill säga, antagonismen är en form, men inte den enda formen, för motsatsernas kamp. Formeln om antagonismen kan inte godtyckligt tillämpas överallt.

VII. Sammanfattning

Vi kan nu sammanfatta i några få ord. Lagen om motsättningar i ting, det vill säga lagen om motsatsernas enhet, är den grundläggande lagen i såväl naturen som samhället och därför också den grundläggande lagen i tänkandet. Den står i motsättning till den metafysiska världsåskådningen. Den representerar en stor revolution i den mänskliga kunskapens historia. Enligt den dialektiska materialismen är motsättningar förhanden i alla de objektivt existerande tingens och det subjektiva tänkandets processer och genomsyrar alla dessa processer från början till slut. Detta är motsättningens allmängiltighet och absoluta karaktär. Varje motsättning och var och en av dess sidor har sina kännetecken. Detta är motsättningens säregenhet och relativitet. Under givna betingelser har motsatser identitet och kan följaktligen

³² Trotskij (1879-1940) ledde en antileninistisk fraktion i den ryska revolutionära rörelsen och urartade senare och anslöt sig till ett band kontrarevolutionärer. SUKP(b):s Centralkommitté uteslöt honom ur partiet år 1927. Han landsförvisades 1929 och berövades sitt medborgarskap 1932.

³³ Zhang Guotao var en renegat från den kinesiska revolutionen. Han anslöt sig i ungdomen till Kinas kommunistiska parti i avsikt att göra karriär genom revolutionen. I partiet begick han många misstag och gjorde sig slutligen skyldig till allvarliga brott. Till de mest beryktade hör att han 1933 motsatte sig Röda arméns marsch mot norr, förespråkade att Röda armén skulle företa en defaitistisk och likvidatorisk reträtt till de nationella minoriteternas områden på gränsen mellan provinserna Sichuan och Sikang (provinsen Sikang avskaffades 1955, en del av dess territorium tillhör nu provinsen Sichuan och den andra ingår i autonoma området Tibet). Han sysslade med öppet förrädisk verksamhet mot partiet och Centralkommittén, upprättade sin egen falska centralkommitté, bröt enheten inom partiet och Röda armén samt förorsakade Fjärde frontarméns svåra förluster. Tack vare kamrat Mao Zedongs och Centralkommitténs tålmodiga fostran återkom Fjärde frontarmén och dess talrika kadrer snart in under Centralkommitténs riktiga ledning och spelade en ärofull roll i de fortsatta striderna. Zhang Guotao däremot visade sig oförfärdig. På våren 1938 flydde han ensam från gränsområdet Shaanxi-Gansu-Ningxia och anslöt sig till Kuomintangens hemliga polis.

³⁴ V. I. Lenin: ”Anmärkningar till N. I. Bucharins *Övergångsperiodens ekonomi*” (maj 1920), *Valda verk*, ryska uppl., Moskva-Leningrad, 1931, band XI, s. 357.

samexistera i ett enda väsen samt kan omvandla sig i varandra. Detta är återigen motsättningens säregenhet och relativitet. Men motsättningarnas kamp är ändlös, den pågår såväl då motsatserna existerar tillsammans som då de omvandlar sig i varandra, och den blir särskilt iögonfallande då de omvandlar sig i varandra. Detta är återigen motsättningens allmängiltighet och absoluta karaktär. Under studiet av motsättningens säregenhet och relativitet, måste vi uppmärksamma skillnaden mellan huvudmotsättning och sekundär motsättning och skillnaden mellan motsättningens primära sida och sekundära sida. Då vi studerar motsättningens allmängiltighet och motsatsernas kamp inom motsättningen måste vi uppmärksamma skillnaden mellan kampens olika former. I annat fall kommer vi att begå misstag. Om vi genom studier når fram till en verklig förståelse av de väsentligheter som ovan klargjorts, ska vi förmå att göra slut på de dogmatiska idéerna, som står i motsättning till marxismen-leninismens grundprinciper och är skadliga för vår revolutionära sak, och de av våra kamrater som har praktisk erfarenhet kommer att bli i stånd att ordna sina erfarenheter till principer och undvika att upprepa empiristiska misstag. Dessa är några få enkla slutsatser ur våra studier av lagen om motsättningar.

Om den riktiga behandlingen av motsättningar inom folket*

Den 27 februari 1957

Vårt allmänna ämne handlar om den riktiga behandlingen av motsättningarna inom folket. Det kan vara lämpligt att diskutera det under tolv rubriker. Även om vi ibland hänvisar till motsättningar mellan oss och våra fiender, kommer denna diskussion i huvudsak att röra motsättningar inom folket.

I. Två olika typer av motsättningar

Aldrig har vårt land varit så enigt som det är i dag. Segrarna i den borgerligt-demokratiska revolutionen och den socialistiska revolutionen och våra framgångar i det socialistiska uppbyggnadsarbetet har snabbt förändrat det gamla Kinas ansikte. Nu kan vi se en ännu ljusare framtid för vårt fosterland. Den tid då nationell splittring och kaos rådde och som folket avskydde, är förbi och kommer aldrig tillbaka. Under arbetarklassens och det kommunistiska partiets ledning och eniga som en man är våra sex hundra miljoner människor inbegripna i det storartade arbetet på att bygga socialismen. Landets enande, enhet inom folket och enhet mellan våra olika nationaliteter – det är den grundläggande garantin för att vår sak säkert kommer att segra. Men detta innebär inte, att det inte längre finns några motsättningar i vårt samhälle. Att föreställa sig, att det inte längre finns några motsättningar skulle vara naivt och stå i strid med den objektiva verkligheten. Vi har att göra med två typer av samhällseliga motsättningar – motsättningar mellan oss och fienden och motsättningar inom folket. Dessa två är av helt olika karaktär.

För att rätt förstå dessa två olika typer av motsättningar måste vi först av allt göra klart för oss vad vi menar med ”folket” och vad vi menar med ”fienden”. Begreppet ”folket” har olika betydelse i olika länder och i olika historiska perioder i varje land. Ta vårt eget land som exempel. Under försvarskriget mot Japan hörde alla de klasser, skikt och socialgrupper som motsatte sig den japanska aggressionen till folkets kategori, medan de japanska imperialisterna, de kinesiska förrädarna och de projapanska elementen allesammans var folkets fiender. Under befrielsekriget var Förenta staternas imperialister och deras hejdukar – byråkratkapitalisterna, godsägarna och guomindangreaktionärerna som representerade dessa två klasser – folkets fiender, medan alla andra klasser, skikt och socialgrupper som bekämpade dessa fiender alla tillhörde kategorin folket. I det nuvarande stadiet av socialismens uppbyggnad tillhör alla klasser, skikt och socialgrupper som gillar, stöder och arbetar för det socialistiska uppbyggnadsarbetets sak kategorin folket, medan de sociala krafter och grupper som gör motstånd mot den socialistiska revolutionen och är fientliga mot eller saboterar det socialistiska uppbygget alla är folkets fiender.

Motsättningarna mellan oss och våra fiender är antagonistiska. I folkets led är motsättningarna mellan de arbetande människorna icke-antagonistiska, medan motsättningarna mellan utsugarna och de utsugna klasserna, bortsett från den antagonistiska aspekt som utmärker dem, också har en icke-antagonistisk aspekt. Det har alltid funnits motsättningar inom folket. Men deras innehåll är olika i varje period av revolutionen och under det socialistiska uppbyggets period. Under de förhållanden som för närvarande råder i Kina innefattar motsättningarna inom folket motsättningarna inom arbetarklassen, motsättningarna bland

* Detta är texten till ett tal på 11:e (utvidgade) sessionen med Högsta statskonferensen. Författaren har gått igenom den stenografiska texten och gjort vissa tillägg innan talet publicerades i *Renmin Ribao* (Folkets Dagblad) den 19 juni samma år. [Den svenska översättning som här återges är den som publicerades i *Skrifter i urval* som skiljer sig något från den i *Valda verk* band 5. Det finns även en ”rödgardistversion” av talet på marxistarkivet, se [Om det korrekta sättet att behandla motsättningar inom folket](#). Om bakgrunden till denna version, se de inledande kommentarerna till artikeln – *Red*]

bönderna, motsättningarna bland de intellektuella, motsättningarna mellan arbetarklassen och bönderna, motsättningarna mellan arbetarna och bönderna å ena sidan och de intellektuella å den andra, motsättningarna mellan arbetarklassen och andra grupper av arbetande människor å ena sidan och den nationella bourgeoisin å den andra, motsättningarna inom den nationella bourgeoisin osv. Vår folkregering är en regering som verkligen motsvarar folkets intressen och tjänar folket, men ändå finns det vissa motsättningar mellan regeringen och folket. Dessa innefattar motsättningar mellan statens intressen, kollektivets intressen och individens intressen; mellan demokrati och centralism; mellan ledning och ledda samt motsättningar som uppstår på grund av vissa statstjänstemäns byråkratiska arbetsstil i deras mellanhavanden med massorna. Alla dessa är också motsättningar inom folket. På det hela taget är motsättningarna inom folket baserade på den grundläggande intressegemenskapen inom folket.

I vårt land tillhör motsättningen mellan arbetarklassen och den nationella bourgeoisin kategorin motsättningar inom folket. Den klasskamp som pågår mellan de två är på det hela taget en klasskamp inom folkets led därför att den kinesiska nationella bourgeoisin har en dubbel karaktär. Under den borgerligt-demokratiska revolutionens period hade den både en revolutionär och en försonlig sida. I den socialistiska revolutionens period är utsugning av arbetarklassen för att göra vinster en sida av den nationella bourgeoisins karaktär, medan dess stöd åt grundlagen och villighet att acceptera den socialistiska omdaning utgör den andra. Den nationella bourgeoisin skiljer sig från imperialisterna, godsägarna och byråkratkapitalisterna. Motsättningen mellan den nationella bourgeoisin och arbetarklassen är en motsättning mellan utsugare och utsugna och till sin natur antagonistisk. Men under de konkreta betingelser som råder i Kina kan denna antagonistiska klassmotsättning, om den behandlas på lämpligt sätt, omformas till en icke-antagonistisk motsättning och lösas med fredliga medel. Men om vi inte behandlar den på lämpligt sätt, och inte följer en politik som går ut på att vi enar oss med, kritiserar och uppfostrar den nationella bourgeoisin, eller om den nationella bourgeoisin inte accepterar denna politik, då kan motsättningen mellan arbetarklassen och den nationella bourgeoisin förvandlas till en antagonistisk motsättning mellan oss och fienden.

Eftersom motsättningarna mellan oss och fienden och motsättningarna inom folket har olika karaktär, måste de lösas med olika metoder. För att uttrycka saken kort: det förra är en fråga om att dra en klar skiljelinje mellan oss och fienden, medan det senare är en fråga om att klart skilja mellan rätt och fel. Det är naturligtvis också sant att skillnaden mellan oss och fienden också är en fråga om rätt och fel. Exempelvis frågan om vem som har rätt, vi eller reaktionärerna hemma och i utlandet, imperialisterna, feodaltherrarna och byråkratkapitalisterna, är också en fråga om rätt och fel, men den tillhör en annan kategori än frågor om rätt och fel inom folket.

Vår stat är en folkets demokratiska diktatur, som leds av arbetarklassen och är baserad på förbundet mellan arbetare och bönder. Vad är denna diktatur till för? Dess första uppgift är att undertrycka de reaktionära klasserna och elementen och de utsugare i landet som sätter sig upp mot den socialistiska revolutionen, att undertrycka alla dem som försöker att omintetgöra vårt socialistiska uppbygge, eller med andra ord, att lösa de inre motsättningarna mellan oss och fienden. Exempelvis att arrestera, rannsaka och döma vissa kontrarevolutionärer och under viss angiven tid beröva godsägare och byråkratkapitalister rösträtt och yttrandefrihet – allt detta faller inom ramen för vår diktatur. För att upprätthålla allmän ordning och slå vakt om folkets intressen är det likaså nödvändigt att utöva diktatur över förskingrare, svindlare, mordbrännare, mördare, förbrytargång och andra bovar som allvarligt stör allmän ordning.

Den andra uppgiften för denna diktatur är att skydda vårt land mot undermineringsverksamhet och möjlig aggression från yttre fiender. I sådant fall är det denna diktaturs uppgift att lösa den yttre motsättningen mellan oss och fienden. Syftet med denna diktatur är att skydda hela

vårt folk, så att det kan ägna sig åt fredligt arbete och bygga upp Kina till ett socialistiskt land med modern industri, modernt jordbruk, modern vetenskap och kultur.

Vem ska utöva denna diktatur? Naturligtvis arbetarklassen och hela det folk som den leder. Diktatur gäller inte inom folkets led. Folket kan omöjligen utöva diktatur över sig självt; inte heller bör en del av folket förtrycka en annan del. Lagbrytare bland folket kommer att straffas enligt lag, men detta är något principiellt annat än när diktaturen används för att undertrycka folkets fiender. Bland folket gäller den demokratiska centralismen. Vår grundlag stadgar, att medborgare i Folkrepubliken Kina åtnjuter yttrandefrihet, pressfrihet, församlingsfrihet, föreningsfrihet, processionsfrihet, demonstrationsfrihet, religionsfrihet osv. Vår grundlag föreskriver också, att statsorganen måste tillämpa demokratisk centralism, att de måste stödja sig på massorna och att statsorganens personal måste tjäna folket. Vår socialistiska demokrati är demokrati i dess vidaste bemärkelse, vars like inte påträffas i något kapitalistiskt land. Vår diktatur är folkets demokratiska diktatur under arbetarklassens ledning och grundad på förbundet mellan arbetare och bönder. Det vill säga, att demokratin verkar inom folkets led, medan arbetarklassen i förening med alla dem som åtnjuter medborgerliga rättigheter, och först och främst med bönder, genomtvingar diktatur över de reaktionära klasserna och elementen och alla dem som motarbetar den socialistiska omdaning och bekämpar det socialistiska uppbygget. Med medborgerliga rättigheter menar vi, politiskt, rätt till frihet och demokrati.

Men denna frihet är frihet med ledning och denna demokrati är demokrati under centraliserad vägledning, inte anarki. Anarki överensstämmer inte med folkets intressen eller önsknings.

Vissa människor i vårt land blev förtjusta när händelserna i Ungern¹ inträffade. De hoppades, att något liknande skulle inträffa i Kina, att tusen och åter tusen människor skulle demonstrera på gatorna mot folkregeringen. Deras förhoppningar stred mot massornas intressen och kunde därför omöjligen vinna dessas stöd. I Ungern gjorde en del av folket, som förts bakom ljuset av inhemska och utländska kontrarevolutionärer, misstaget att ta till våldshandlingar mot folkets regering med resultat att både staten och folket fick lida för det. De skador, som drabbade landets ekonomi under ett par veckors upplopp, kommer att ta lång tid att reparera. Det finns andra människor i vårt land som intog en vacklande hållning till händelserna i Ungern, emedan de var okunniga om det faktiska tillståndet i världen. De tycker, att det finns för litet frihet i vår folkdemokrati och att den västliga parlamentariska demokratin ger större frihet. De begär, att västerns tvåpartisystem, enligt vilket ett parti regerar och det andra befinner sig i opposition, ska införas. Men detta sk. tvåpartisystem är ingenting annat än ett knep för att upprätthålla bourgeoisins diktatur, det kan aldrig garantera de arbetande människorna frihet. I själva verket existerar inte frihet och demokrati abstrakt utan bara konkret. Om, i ett samhälle som är söndrat av klasskamp, det finns frihet för de utsugande klasserna att utsuga de arbetande människorna, finns det ingen frihet för de arbetande människorna att inte bli utsugna; och om det råder demokrati för bourgeoisin finns ingen demokrati för proletariatet och andra arbetande människor. I vissa kapitalistiska länder är de kommunistiska partierna tillåtna, men bara i den mån de inte hotar bourgeoisins grundläggande intressen; går de utöver denna gräns, tolereras de inte. De som kräver frihet och demokrati abstrakt, betraktar demokratin som ett mål och inte som ett medel. Demokratin

¹ Händelserna i Ungern avser den kontrarevolutionära revolten i Ungern år 1956. I slutet av oktober det året utbröt i det socialistiska Ungern kontrarevolutionära oroligheter som anstiftats av imperialisterna. Kommunisterna och andra revolutionärer massakrerades *en masse* och huvudstaden Budapest intogs tillfälligt. Imperialisterna försökte förgäves att genom Ungern slå en bräsch i det socialistiska lägret i syfte att förintade de socialistiska länderna ett efter ett. Den 4 november upprättade det ungerska folket sin revolutionära arbetar- och bonde-regering och krossade med hjälp av Sovjets armé och med hela det socialistiska lägrets och all världens progressiva krafter sympati och stöd komplotten för en kontrarevolutionär restauration.

förefaller ibland vara ett mål, men den är i själva verket bara ett medel. Marxismen lär oss, att demokratin är en del av överbyggnaden och hör till politikens område. Det vill säga, att den när allt kommer omkring tjänar den ekonomiska grundvalen. Detsamma gäller friheten. Både demokratin och friheten är relativa, inte absoluta, och de uppkommer och utvecklas under specifika historiska förhållanden. Inom folkets led står demokratin i ett växelförhållande till centralismen och friheten till disciplinen. De utgör de två motsatserna i en enda företeelse. De står i motsättning men är samtidigt förenade, och vi bör inte ensidigt betona den ena på bekostnad av den andra. Inom folkets led kan vi inte undvara frihet, inte heller kan vi undvara disciplin; vi kan inte undvara demokrati, inte heller kan vi undvara centralism. Denna förening av demokrati och centralism, av frihet och disciplin, utgör vår demokratiska centralism. I detta system åtnjuter folket en vidsträckt demokrati och frihet, men samtidigt måste det hålla sig inom ramen för den socialistiska disciplinen. Allt detta förstår folkets breda massor mycket väl.

När vi förespråkar frihet under ledning och demokrati under centraliserad vägledning, anser vi absolut inte att man bör vidta tvångsåtgärder för att lösa ideologiska frågor eller frågor som rör skillnaden mellan rätt och fel inom folket. Varje försök att lösa ideologiska frågor eller frågor som rör rätt och fel med hjälp av administrativ ordergivning eller tvångsåtgärder är inte blott ineffektivt utan skadligt. Vi kan inte avskaffa religionen genom administrativa dekret, inte heller kan vi tvinga folk att inte tro på den. Vi kan inte tvinga folk att uppge idealismen, lika litet som vi kan tvinga dem att tro på marxismen. Enda sättet att avgöra frågor av ideologisk natur eller kontroversiella frågor inom folket är genom den demokratiska metoden, metoden att diskutera, kritisera, övertyga och uppfostra, och inte genom metoden att tvinga eller undertrycka. För att kunna producera och studera effektivt och ordna sin tillvaro på ett passande sätt vill folket, att deras regering, ledarna för produktionen och organen inom undervisnings- och kulturväsendet utfärdar lämpliga order av obligatorisk karaktär. Det är sunt förnuft att allmän ordning inte kan upprätthållas utan dylika administrativa bestämmelser. Administrativ ordergivning och övertygelsens och uppfostringens metoder kompletterar varandra när det gäller att lösa motsättningar inom folket. Även administrativa bestämmelser för att upprätthålla allmän ordning måste åtföljas av övertygelse och uppfostran, ty i många fall är enbart bestämmelser utan verkan.

Denna demokratiska metod att lösa motsättningar inom folket sammanfattades år 1942 i formeln "enhet-kritik-enhet". Innebörden av den är, att vi utgår från en önskan om enhet och löser motsättningarna genom kritik eller kamp, så att vi uppnår ny enhet på ny grundval. Vår erfarenhet visar, att detta är den riktiga metoden att lösa motsättningar inom folket. År 1942 använde vi denna metod för att lösa motsättningar inom kommunistiska partiet, nämligen motsättningarna mellan dogmatikerna och det stora flertalet av medlemmarna och mellan dogmatism och marxism. "Vänster"-dogmatikerna hade i den inre partikampen tillgripit metoden "hänsynslös kamp och skoningslösa slag". Det var en felaktig metod. I vår kritik av "vänster"-dogmatismen förkastade vi denna gamla metod och använde en ny, dvs en som utgår från önskan om enhet, skiljer mellan rätt och fel genom kritik eller kamp och uppnår ny enhet på ny grundval. Detta var den metod vi använde i "korrigeringsrörelsen" 1942. Sålunda uppnåddes på några få år fram till 1945, då Kinas kommunistiska parti höll sin sjunde rikskongress, enhet inom hela partiet, och som en följd härav vann folkrevolutionens stora seger. Det väsentliga är att utgå från en önskan om enhet. Ty utan denna önskan om enhet förloras säkerligen greppet över kampen. Skulle det inte bli detsamma som "hänsynslös kamp och skoningslösa slag"? Och hur mycken enhet i partiet skulle finnas kvar? Det var just denna erfarenhet som förde oss fram till formeln: "enhet-kritik-enhet". Eller, med andra ord, "lär av misstag i det förgångna för att undvika framtida misstag", och "bota sjukdomen för att rädda patienten". Vi tillämpade denna metod också utanför vårt parti. Vi tillämpade den med stor

framgång i de antijapanska basområdena i behandlingen av förhållandena mellan ledningen och massorna, mellan armén och folket, mellan officerare och manskap, mellan arméns olika förband och mellan olika kadergrupper. Tillämpningen av denna metod kan spåras tillbaka till en ännu tidigare period i vårt partis historia. Den har använts ända sedan vi skapade våra revolutionära väpnade styrkor och basområden i södern 1927, för att behandla förhållandena mellan partiet och massorna, mellan armé och folk, mellan officerare och manskap och andra förhållanden inom folket. Den enda skillnaden är att vi under det antijapanska kriget utnyttjade denna metod mycket mera målmedvetet. Sedan hela vårt land befriats använde vi samma metod "enhet-kritik-enhet" i våra relationer med de demokratiska partierna samt med industriella och kommersiella kretsar. Nu är det vår uppgift att fortsätta att vidga och bättre utnyttja denna metod inom folkets led. Vi vill, att alla våra fabriker, kooperativ, affärsföretag, skolor, statliga myndigheter, offentliga organisationer, med ett ord, att alla vårt folks sex hundra miljoner ska använda den för att lösa motsättningar inom sig.

Under vanliga förhållanden är motsättningar inom folket inte antagonistiska. Men om vi inte behandlar dem på ett riktigt sätt, eller om vi slappnar i vår vaksamhet och sänker garden, kan antagonism uppstå. I ett socialistiskt land är en sådan utveckling vanligen bara en lokal och tillfällig företeelse. Orsaken är att det system som vilar på människans utsugning av människan har avskaffats och folkets intressen i grunden är identiska. De antagonistiska aktioner i ganska stor skala som ägde rum under händelserna i Ungern var resultat av både inhemska och utländska kontrarevolutionära elements verksamhet. Detta var en såväl speciell som tillfällig företeelse. Det rörde sig om att reaktionärer inom ett socialistiskt land i förbund med imperialisterna och i ett försök att förverkliga sina konspiratoriska syften utnyttjade motsättningarna inom folket till att utså tvedräkt och framkalla oroligheter. Den läxa som händelserna i Ungern givit förtjänar att uppmärksammas.

Många tycks mena, att frågan om att använda demokratiska metoder för att lösa motsättningar inom folket är ny. Men så är det faktiskt inte. Marxister har alltid hävdats, att proletariats sak måste vara avhängig av folkets massor och att kommunisterna måste använda den demokratiska metoden att övertyga och uppfostra när de verkar bland de arbetande människorna och under inga omständigheter får tillgripa kommandofasoner eller tvång. Kinas kommunistiska parti håller troget fast vid denna marxist-leninistiska princip. Vi har alltid hävdats, att två olika metoder – den ena diktatorisk och den andra demokratisk – ska användas under folkets demokratiska diktatur för att lösa de två olika slagen av motsättningar – de mellan oss och fienden respektive de inom folket. Denna idé har ständigt och jämt klargjorts i våra partidokument och i tal av många ansvariga partiledare. I min artikel "Om folkets demokratiska diktatur", som skrevs 1949, sade jag: "Dessa två aspekter, demokrati för folket och diktatur över reaktionärerna, bildar tillsammans folkets demokratiska diktatur". Jag påpekade också att "den metod vi använder är demokratisk, det vill säga övertygelse och inte tvång" för att lösa frågor i folkets led. När jag i juni 1950 talade inför Andra sessionen med rikskommittén för Folkets politiska rådgivande konferens sade jag vidare:

Folkets demokratiska diktatur använder två metoder. Gentemot fienderna använder den diktaturens metod, det vill säga så länge det är nödvändigt tillåter den dem inte att delta i politisk verksamhet och tvingar dem att lyda folkregeringens lagar, att arbeta och omdana sig till nya människor genom arbete. Men i förhållande till folket använder den tvärtom inte tvångsmetoder utan demokratiska metoder, dvs den måste nödvändigtvis låta folket delta i politisk verksamhet och tvingar det inte att göra det ena eller det andra utan använder den demokratiska metoden att uppfostra och övertyga det. Denna uppfostran är självuppfostran inom folkets led, och kritik och självkritik är den grundläggande metoden i självuppfostran.

Sålunda har vi vid många tillfällen diskuterat användningen av den demokratiska metoden för att lösa motsättningar inom folket, och vad mera är, vi har i huvudsak också tillämpat den i

vårt arbete och många kadrer och andra personer är förtrogna med den i praktiken. Varför tycker då en del att detta nu är en ny fråga? Därför att tidigare kampen mellan oss och fienderna, både de inre och de yttre, var synnerligen skärpt och motsättningarna inom folket tilldrog sig därför inte så stor uppmärksamhet som de gör för närvarande.

Ganska många människor försummar att göra en klar åtskillnad mellan dessa två olika typer av motsättningar – de mellan oss och fienden och de inom folket – och är benägna att förväxla de två. Det måste erkännas att det ibland är mycket lätt att göra det. Vi har haft exempel på sådana förväxlingar i vårt tidigare arbete. När kontrarevolutionen undertrycktes misstog man sig ibland och trodde att bra människor var dåliga och sådant händer fortfarande. Vi kan begränsa våra misstag därför att vår politik är att dra en skarp skiljelinje mellan oss och fienden och att rätta misstag närhelst de upptäcks.

Marxismens filosofi anser, att lagen om motsättningarnas enhet är universums grundlag. Denna lag verkar överallt, såväl i naturen som i det mänskliga samhället och i människornas tänkande. Mellan motsatserna i en motsättning finns samtidigt enhet och kamp, och det är detta som driver tingen att röra sig och förändras. Motsättningar finns överallt, men de skiljer sig i enlighet med olika tings olika natur. I varje given företeelse eller varje givet ting är motsatsernas enhet villkorlig, tillfällig och av övergående karaktär och följaktligen relativ, medan kampen mellan motsatserna är absolut. Lenin gav en mycket klar framställning av denna lag. I vårt land har ett växande antal människor kommit till insikt om den. Men för många är erkännande av denna lag en sak och dess tillämpning i undersökning och behandling av problem en helt annan. Många vågar inte öppet erkänna att det fortfarande existerar motsättningar inom folket i vårt land fastän det just är dessa motsättningar som driver vårt samhälle framåt. Många vägrar att erkänna, att motsättningar fortsätter att existera i ett socialistiskt samhälle, vilket får till resultat att de blir handikappade och passiva, när de stöter på samhällsliga motsättningar. De förstår inte, att det socialistiska samhället blir mer enat och starkare genom att oupphörligt riktigt behandla och lösa motsättningar. Av detta skäl behöver vi förklara saker och ting för vårt folk, i första hand vår kader, för att hjälpa dem att förstå motsättningarna i ett socialistiskt samhälle och att lära sig använda riktiga metoder för att behandla dessa motsättningar.

Motsättningar i ett socialistiskt samhälle skiljer sig i grunden från motsättningar i gamla samhället som exempelvis det kapitalistiska samhället. Motsättningar i det kapitalistiska samhället tar sig uttryck i skarpa motsatsförhållanden och konflikter, i hård klasskamp; de kan inte lösas av det kapitalistiska systemet utan kan lösas endast av den socialistiska revolutionen. Fallet är ett annat med motsättningarna i ett socialistiskt samhälle, där de inte är antagonistiska och kan lösas en efter en av det socialistiska systemet självt.

De grundläggande motsättningarna i det socialistiska samhället är fortfarande de som består mellan produktionsförhållanden och produktivkrafter och mellan överbyggnaden och den ekonomiska grundvalen. Dessa motsättningar är emellertid av väsentligen annan karaktär och har andra drag än motsättningarna mellan produktionsförhållanden och produktivkrafter och mellan överbyggnad och ekonomisk grundval i de gamla samhällena. Det nuvarande samhällssystemet i vårt land är oändligt överlägset det tidigare. Om det inte vore så, skulle det gamla systemet inte ha störtats och det nya systemet kunde inte ha upprättats. När vi säger, att de socialistiska produktionsförhållandena är bättre anpassade än de gamla produktionsförhållandena till produktivkrafternas utveckling, menar vi att de förra medger att produktivkrafterna utvecklas i en takt som saknar motstycke i det gamla samhället, så att produktionen oupphörligt kan öka och folkets ständigt växande behov tillfredsställas steg för steg. Under imperialismens, feodalismens och byråkratkapitalismens välde utvecklades det gamla Kinas produktivkrafter mycket långsamt. Under mer än femtio år före befrielsen producerade Kina endast några tiotusental ton stål per år, de nordöstra provinserna oräknade. Om vi tar med

dessa provinser så var den maximala årsproduktionen av stål i vårt land bara något mer än nio hundra tusen ton. År 1949 uppgick landets stålproduktion till bara något mer än hundratusen ton. Men nu, endast sju år efter befrielsen av vårt land, överstiger vår stålproduktion redan fyra miljoner ton. I det gamla Kina fanns det ingen mekanisk verkstadsindustri att tala om; bil- och flygplansindustrier förekom inte; nu har vi alla tre slagen. När folket störtade imperialismens, feodalismens och byråkratkapitalismens herravälde var många inte på det klara med i vilken riktning Kina skulle gå – till kapitalism eller socialism. Fakta har nu givit svaret: endast socialismen kan rädda Kina. Det socialistiska systemet har befordrat den snabba utvecklingen av produktivkrafterna i vårt land – detta är ett faktum som t o m våra fiender i andra länder har varit tvungna att erkänna.

Men vårt socialistiska system har nyligen grundats; det är ännu inte upprättat till fullo, inte heller helt konsoliderat. I de gemensamma statligt-privata industri- och handelsföretagen erhåller kapitalisterna fortfarande en fast ränta på sitt kapital,² det vill säga att utsugning fortfarande förekommer. Vad beträffar äganderätten är dessa företag ännu inte helt socialistiska till sin karaktär. En del av våra producentkooperativ inom jordbruk och hantverk är fortfarande halvsocialistiska medan det fortfarande återstår att lösa vissa äganderättsproblem t o m i de helt socialistiska kooperativen. På socialistiska principer beroende förhållanden mellan produktion och utbyte håller fortfarande på att så småningom upprättas inom olika sektorer av vår ekonomi och man söker sig fram till ständigt förbättrade former. Det är ett komplicerat problem att bestämma sig för en lämplig fördelning mellan ackumulation och konsumtion inom var och en av de två sektorerna av den socialistiska ekonomin – den i vilken produktionsmedlen ägs av hela folket och den inom vilken produktionsmedlen är kollektivt ägda – liksom också mellan dessa två sektorer. Det är inte lätt att i en handvändning utarbeta en helt förnuftig lösning på detta problem.

För att sammanfatta, så har socialistiska produktionsförhållanden upprättats; de är anpassade till produktivkrafternas utveckling, men de är långt ifrån fulländade och deras bristfälligheter står i motsättning till produktivkrafternas utveckling. Det råder såväl överensstämmelse som motsättning mellan produktionsförhållandena och produktivkrafternas utveckling; på samma sätt råder det såväl överensstämmelse som motsättning mellan överbyggnaden och den ekonomiska grundvalen. Överbyggnaden som består av folkets demokratiska diktators statssystem och lagar samt den socialistiska ideologin vägled av marxismen-leninismen, har spelat en positiv roll när det gäller att underlätta den socialistiska omvandlingens seger och upprättandet av en socialistisk arbetsorganisation; den är anpassad till den socialistiska ekonomiska grundvalen, dvs till socialistiska produktionsförhållanden. Men kvarlevor av borgerlig ideologi, vissa byråkratiska arbetsmetoder i våra statliga organ samt brister i vissa länkar i våra statliga institutioner står i motsättning till socialismens ekonomiska grundval. Vi måste även i fortsättningen lösa sådana motsättningar i ljuset av våra särskilda betingelser. Allt eftersom dessa motsättningar löses kommer givetvis nya problem att uppstå och ytterligare ansträngningar kommer att krävas för att lösa de nya motsättningarna. Så krävs till exempel en ständig justering med hjälp av den statliga planeringen för att behandla den motsättning mellan samhällets produktion och samhällets behov, som under lång tid kommer att vara en objektiv realitet. Varje år gör vårt land upp en ekonomisk plan för att fastställa ett riktigt förhållande mellan ackumulation och konsumtion och uppnå jämvikt mellan produktion och behov.

² Utbetalningen av en fastställd ränta till den nationella bourgeoisin för att köpa upp dess produktionsmedel under den socialistiska omvandlingens förlopp är en del av den inlösningspolitik som staten antog. Sedan de kapitalistiska industri- och handelsföretagen år 1956 bransch efter bransch omvandlades till av staten och privata personer gemensamt ägda företag har staten betalat den nationella bourgeoisin en fastställd ränta på deras andelars penningvärde och denna betalning ska pågå under en fastställd tidsperiod. Denna ränta innebär alltså en form av exploatering.

Jämvikt är ingenting annat än en tillfällig, relativ enhet mellan motsatser. Vid slutet av varje år är en sådan jämvikt tagen som helhet upphävd genom motsatsernas kamp, enheten undergår en förändring, jämvikt blir rubbning av jämvikten, enhet blir splittring och det är åter nödvändigt att utarbeta jämvikt och enhet för det kommande året. Håri ligger vår planhushållnings överlägsenhet. I själva verket rubbas denna jämvikt och enhet i viss utsträckning varje månad och varje kvartal och partiella justeringar blir nödvändiga. Ibland uppstår motsättningar och jämvikten rubbas, emedan våra subjektiva åtgärder inte svarar mot den objektiva verkligheten; detta är vad vi kallar att begå ett misstag. Motsättningar uppstår ständigt och löses ständigt; detta är tingens dialektiska utvecklingslag.

I dag är läget följande: de väldiga och stormiga klasstrider som massorna förde under de föregående revolutionära perioderna har i huvudsak avslutats, men klasskampen är alls inte helt avslutad. Medan folkets breda massor välkomnar det nya systemet, har de ännu inte helt vant sig vid det. Arbetarna i statsorganen är inte tillräckligt erfarna och bör företa ytterligare studier och undersökningar av särskilda tillvägagångssätt.

Med andra ord, tid krävs för vårt socialistiska system att etablera sig och befästas, för massorna att vänja sig vid detta system och för arbetarna i statsorganen att lära och förvärva erfarenheter. Det är absolut nödvändigt att vi i denna situation ställer frågan om att särskilja motsättningarna inom folket från motsättningarna mellan oss och fienden, liksom frågan om den riktiga behandlingen av motsättningar inom folket, för att kunna ena folket inom alla nationaliteter i vårt land till en ny strid – striden mot naturen – för att utveckla vår ekonomi och kultur; hjälpa hela vårt folk att relativt smidigt gå igenom denna övergångsperiod, befästa vårt nya system och bygga upp vår nya stat.

II. Frågan om undertryckandet av kontrarevolutionärer

Frågan om att undertrycka kontrarevolutionärer är en fråga om en kamp mellan oss och fienden, en motsättning mellan oss och fienden. Inom folkets led finns det en del som ser denna fråga i en något annorlunda belysning. Två slags människor har åsikter som skiljer sig från våra. De som är högersinnade i sitt tänkesätt gör ingen åtskillnad mellan oss och fienden och uppfattar fienden som vårt eget folk. De betraktar såsom vänner just de människor som den stora massan av folket betraktar som fiender. De som är ”vänstersinnade” i sitt tänkesätt förstörar motsättningarna mellan oss och fienden till den grad, att de uppfattar vissa motsättningar inom folket som motsättningar mellan oss och fienden och betraktar såsom kontrarevolutionärer personer som i själva verket inte är kontrarevolutionärer. Båda dessa åsikter är felaktiga. Ingenting kan leda till en riktig behandling av frågan om att undertrycka kontrarevolutionärer eller en korrekt värdering av detta arbete.

För att göra en korrekt värdering av vårt arbete för att undertrycka kontrarevolutionärer, låt oss se vilka verkningar händelserna i Ungern haft i Kina. Efter dessa händelser uppstod en viss oro bland en del av våra intellektuella men det förekom inga stormbyar. Varför? Ett av skälen måste sägas vara att vi hade lyckats undertrycka kontrarevolutionärerna rätt grundligt.

Givetvis beror inte befästandet av vår stat framför allt på undertryckandet av kontrarevolutionären. Det förklaras främst av att vi har ett kommunistiskt parti och en befrielsearmé samt ett arbetande folk som stålsatts under decennier av revolutionär kamp. Vårt parti och våra väpnade styrkor är rotade i massorna; de har härdats i en långvarig revolutions flammor; de har förmåga att kämpa. Vår folkrepublik byggdes inte på en natt. Den utvecklades steg för steg från de revolutionära basområdena. En del demokratiska personer har också härdats i olika grad i kampen och de har gått igenom hårda tider tillsammans med oss. En del intellektuella härdades i kampen mot imperialismen och reaktionen; efter befrielsen har många av dem genomgått en ideologisk omvandlingsprocess, som syftat till att sätta dem i stånd att klart

skilja mellan oss och fienden. Dessutom beror befästandet av vår stat på det faktum, att våra ekonomiska åtgärder i grund och botten är sunda, att folkets levnadsförhållanden är trygga och ständigt förbättras, att vår politik gentemot den nationella bourgeoisin och andra klasser är korrekt osv. Inte desto mindre är vårt framgångsrika undertryckande av kontrarevolutionärerna otvivelaktigt en viktig orsak till att vi kunnat befästa vår stat. Av alla dessa orsaker är våra universitetsstuderande trots att många av dem kommer från familjer som ej tillhör de arbetande klasserna med få undantag patriotiska och stöder socialismen; de hemföll inte till oroligheter under händelserna i Ungern. Detsamma gällde den nationella bourgeoisin för att inte tala om de breda massorna – arbetarna och bönderna.

Efter befrielsen grävde vi fram en hop kontrarevolutionärer. En del dömdes till döden, emedan de hade begått svåra brott. Detta var absolut nödvändigt; folkets breda massor krävde det; det gjordes för att befria massorna från långa år av förtryck från kontrarevolutionärens och alla slags lokala tyranners sida; med andra ord, det gjordes för att frigöra produktivkrafterna. Om vi inte hade gjort det, skulle massorna inte förmått räta på nacken. Efter 1956 har det emellertid inträffat en genomgripande förändring i situationen. Om vi tar landet i dess helhet, så har huvudparten av kontrarevolutionärerna rensats ut. Vår huvuduppgift har ändrats från att frigöra produktivkrafterna till att skydda och utveckla dem inom ramen för de nya produktionsförhållandena. En del förstår inte att vår nuvarande politik är anpassad till den nuvarande situationen och vår tidigare politik till den då rådande situationen; de vill utnyttja den nuvarande politiken för att upphäva beslut i tidigare fall och förneka de stora framgångar vi uppnådde i undertryckandet av kontrarevolutionen. Detta är alldeles felaktigt och massorna kommer inte att tillåta det.

Framgångarna var det huvudsakliga i vårt arbete för att undertrycka kontrarevolutionärerna men det förekom också misstag. Det förekom överdrifter i en del fall och i andra fall slapp kontrarevolutionärer ur våra garn. Vår politik är: "Kontrarevolutionärer måste undertryckas varhelst de påträffas, misstag måste rättas närhelst de upptäcks." Vår linje i arbetet för att undertrycka kontrarevolutionen är masslinjen. Även med masslinjen kan naturligtvis misstag alltjämt förekomma i vårt arbete, men de kommer att bli färre och lättare att rätta. Massorna vinner erfarenheter genom kamp. Av det som görs riktigt lär de hur saker bör göras. Av det som görs oriktigt drar de nyttiga lärdomar om hur misstag ska undvikas.

Varhelst misstag i arbetet på att undertrycka kontrarevolutionärer uppdragats har åtgärder vidtagits eller vidtas för att rätta dessa. De som ännu inte upptäckts kommer att rättas till så fort de blir kända. Beslut om frikännande och återupprättelse bör erhålla lika stor offentlighet som de ursprungliga felaktiga besluten. Jag föreslår, att en omfattande översyn av arbetet på att undertrycka kontrarevolutionärer företas i år eller nästa år för att sammanfatta erfarenheterna, uppmuntra till kamp för det som är rätt och till att bekämpa det onda.³ I landsomfattande skala bör detta arbete handhas av Nationella folkkongressens permanenta kommitté och Folkets politiska rådgivande konferens' permanenta kommitté och lokalt av provinsernas och municipiernas folkråd och kommittéer för Folkets politiska rådgivande konferens. I denna översyn måste vi hjälpa och inte stjälp det stora antalet kadrer och aktivister som deltar i arbetet. Det är inte riktigt att dämpa deras kamplust. Inte desto mindre måste fel rättas till när de påträffas. Den inställningen måste präglade alla organ för den allmänna säkerheten,

³ År 1957 företog Centralregeringen och de lokala förvaltningarna på alla nivåer på kamrat Mao Zedongs förslag en omfattande granskning av arbetet för kontrarevolutionärernas undertryckande. Resultaten visade att stora framgångar hade uppnåtts i kampen mot kontrarevolutionärerna. Utom i ett fåtal individuella fall, hade nästan alla fall handlagts korrekt och dessutom hade misstag rättats så snart de upptäckts. På sommaren 1957 utnyttjade emellertid de borgerliga högrelementen vår granskning av arbetet för kontrarevolutionärernas undertryckande och ställde till bråk i ett försök att förneka våra framgångar på detta område samt angrep partiets politik för kontrarevolutionärernas undertryckande. Deras planer, som bekämpades av folket i hela landet, gick om intet.

åklagarmyndigheterna och domstolarna, fängelserna eller institutioner som har till uppgift att omdana brottslingar genom arbete. Vi hoppas, att varhelst det är möjligt medlemmar av Nationella folkkongressens och Folkets politiska rådgivande konferens' permanenta kommittéer samt folkets befullmäktigade ombud ska delta i denna granskning. Detta kommer att hjälpa oss i arbetet på att förbättra vårt rättsväsen och att på ett riktigt sätt behandla kontrarevolutionärer och andra förbrytare.

Den nuvarande situationen med avseende på kontrarevolutionärer kan karakteriseras på följande sätt: Det finns fortfarande kontrarevolutionärer men inte många. För det första finns det fortfarande kontrarevolutionärer. En del säger, att det inte finns några och att allt är frid och fröjd; att vi kan skaka upp huvudkudden och bara lägga oss ned och somna. Men det förhåller sig inte på det viset. Faktum är att det fortfarande finns kontrarevolutionärer (detta betyder förstås inte att ni finner dem överallt och i varje organisation), och vi måste bekämpa dem också i fortsättningen. Man måste förstå, att de förstuckna kontrarevolutionärer som alltjämt är på fri fot inte kommer att finna sig i sitt nederlag utan säkerligen kommer att utnyttja varje tillfälle att ställa till bråk. Förenta staternas imperialister och Chiang Kai-shek-klicken skickar ständigt in hemliga agenter för att bedriva söndringsverksamhet. Även när alla nu existerande kontrarevolutionärer har kammats fram, kan nya träda fram. Om vi sänker garden kommer vi att bli grundligt lurade och få lida svårt för det. Varhelst kontrarevolutionärer anträffas i färd med att ställa till bråk bör de rensas ut med fast hand. Men om man tar landet som helhet så finns det säkerligen inte många kontrarevolutionärer. Det skulle vara felaktigt att påstå, att det fortfarande finns ett stort antal kontrarevolutionärer på fri fot i Kina. Om en sådan åsikt godtas, skulle det också leda till en enda röra.

III. Frågan om jordbrukskooperationen

Vi har en jordbrukande befolkning på mer än fem hundra miljoner, varför våra bönders läge har mycket stor betydelse för ekonomins utveckling och befästande av vår statsmakt. Enligt min åsikt är situationen i grunden tillfredsställande. Jordbrukskooperativ har framgångsrikt organiserats och detta har löst den stora motsättningen i vårt land mellan den socialistiska industrialiseringen och den enskilda bondehushållningen. Eftersom jordbrukets kooperativa omvandling fullbordades så snabbt, blev en del bekymrade för att något ogynnsamt skulle inträffa. Det finns faktiskt en del brister men lyckligtvis är de inte allvarliga. Rörelsen är i stort sett sund. Bönderna arbetar med liv och lust och trots att de värsta översvämningar, torrperioder och tyfoner på årtal drabbade oss förra året ökades spannmålsproduktionen. Nu kommer det folk, som rör upp en tyfon i miniatyr: de grumsar om att kooperativt jordbruk inte är bra, att det inte är överlägset individuellt jordbruk. Är jordbrukskooperationen överlägsen eller inte? Bland de dokument som delats ut vid dagens möte finns det ett som rör kooperativet Wang Guofan⁴ i Zunhua härad i provinsen Hopei, som jag föreslår att ni läser. Detta kooperativ ligger i en bergstrakt som tidigare var mycket fattig och under flera år beroende av spannmålsleveranser från folkregeringen. När kooperativet först bildades 1953 kallades det "fattiglapparnas kooperativ". Men till följd av fyra års hård kamp har det lått det bättre år från år och numera har flertalet av dess hushåll spannmålsreserver. Vad detta kooperativ kunde göra, bör också andra kooperativ kunna göra under normala förhållanden på samma eller litet längre tid. Det är således klart, att det inte finns någon grund för åsikten att något har gått på tok med den kooperativa rörelsen.

⁴ Wang Guofan-kooperativet var Jianmings producentkooperativ för jordbruk, skogsbruk och kreatursavel i byn Hsieszehlipu i Zunhua härad, provinsen Hebei. Under ledning av sin direktör, Wang Guofan, blev den väl bekant för sin flit och sparsamhet. I september 1958 utvidgades kooperativet till Jianmings folkkommun med Wang Guofan som direktör.

Det är också klart, att det krävs hård kamp för att bygga upp kooperativ. Nya företeelser möter alltid svårigheter och bakslag medan de utvecklas. Det skulle vara rena fantasin att tro att socialismens sak går framåt obehindrat och når lätt vunna segrar, att man inte möter svårigheter och bakslag eller inte behöver göra väldiga ansträngningar.

Vilka är det som aktivt stöder kooperativen? Det är den överväldigande majoriteten av de fattiga bönderna och de lägre mellanbönderna, som tillsammans utgör mer än 70 procent av landsbygdens befolkning. Flertalet av återstoden hoppas också på kooperativen. Bara en mycket liten minoritet är verkligen missnöjd. Men ganska många människor har underlåtit att analysera denna situation. De har inte gjort en allomfattande undersökning av kooperativens framgångar och brister och av orsakerna till dessa brister och förväxlar en del av bilden med bilden i dess helhet. Därför har en tyfon i miniatyr virvlat upp bland en del som hävdar att kooperativen inte är överlägsna.

Hur länge kommer det att ta att befästa kooperativen och göra slut på dessa diskussioner om att de inte är överlägsna? Om man får döma av erfarenheterna från många kooperativs utveckling, kommer det förmodligen att ta fem år eller litet mer. Eftersom de flesta av våra kooperativ bara är drygt ett år gamla, skulle det vara orimligt att kräva för mycket av dem. Enligt min åsikt gör vi det bra om vi lyckas befästa dem under den andra femårsplanen efter att ha bildat dem under den första.

Kooperativen genomgår nu en process i vilken de steg för steg befästs. Vissa motsättningar återstår att lösa, exempelvis de mellan staten och kooperativen och de inom och mellan kooperativen.

Vi måste ägna ständig uppmärksamhet åt produktionens och fördelningens problem ty det är sättet att lösa dessa motsättningar. Ta frågan om produktionen. Kooperativhushållningen måste underordnas statens enhetliga planhushållning men samtidigt bör den behålla ett visst spelrum och en viss handlingsfrihet som inte är oförenliga med den enhetliga statliga planeringen eller statens politik, lagar och förordningar. Samtidigt måste varje hushåll i ett kooperativ rätta sig efter de allmänna planer som lagts upp av det kooperativ eller produktionslag, vilket det tillhör. Detta bör göras skilt från alla lämpliga planer som hushållet för egen del uppgör för jord som reserverats för privat bruk och andra ekonomiska företag som lämnats åt den enskilda driften.

När det gäller frågan om inkomstfördelningen måste vi ta hänsyn till statens, kollektivets och den enskildes intressen. Vi måste riktigt behandla det tre-ledade förhållandet mellan statens jordbruksskatt, kooperativens ackumulationsfonder och böndernas personliga inkomster och ständigt se till att företa justeringar för att lösa motsättningarna mellan dessa. Ackumulation är väsentlig både för staten och kooperativen, men i ingetdera fallet bör den överdrivas. Vi bör göra allt vi kan för att bönderna under normala år ska kunna öka sina personliga inkomster år efter år på grundval av stegrad produktion.

Många säger, att bönderna lever ett hårt liv. Är detta sant? I en viss mening är det så. Det vill säga emedan imperialisterna och deras agenter förtryckte och sög ut oss under mer än ett århundrade, är vårt land utfattigt och våra bönders och även våra arbetares och intellektuellas levnadsstandard ännu låg. Vi kommer att behöva flera decennier av intensiva ansträngningar för att höja hela vårt folks levnadsstandard steg för steg. I den betydelsen är "hårt" det rätta ordet. Men i en annan mening är det inte sant. Vi syftar på det påstående enligt vilket endast arbetarnas men inte böndernas liv förbättrats under de sju åren efter befrielsen. Med mycket få undantag har i själva verket både arbetarna och bönderna det bättre än tidigare. Efter befrielsen har bönderna varit fria från godsägarnas utsugning, och deras produktion har ökat år från år. Ta spannmålsproduktionen. År 1949 låg landets produktion endast något över 210 000 miljoner jin. År 1956 hade den stigit till något över 360 000 miljoner jin, en ökning på

nära 150 000 miljoner jin. Den statliga jordbruksskatten är inte betungande, den uppgår endast till omkring 30 000 miljoner jin per år. De statliga spannmålsinköpen till fasta priser från bönderna uppgår till endast något mer än 50 000 miljoner jin per år. Dessa två poster utgör tillsammans mer än 80 000 miljoner jin. Mer än hälften av denna spannmål försäljs vidare i byarna och närbelägna städer. Uppenbarligen kan man inte säga, att det inte inträffat någon förbättring i böndernas liv. Vi är beredda att för flera år framåt stabilisera den totala spannmålsskatten och den spannmål som staten köper upp vid drygt 80 000 miljoner jin för att befördra jordbrukets utveckling och hjälpa kooperativen att befästa sig. Det lilla antalet hushåll som lider brist på spannmål, vilka fortfarande påträffas på landsbygden, kommer sålunda inte längre att lida brist; varför alla bondehushåll då kommer att ha reserver av spannmål för konsumtion eller åtminstone bli självförsörjande med undantag av vissa bönder som odlar industriella grödor. På det viset kommer det inte längre att finnas några fattigbönder och alla bönders levnadsstandard kommer att nå upp till eller överträffa mellanböndernas nivå. Det är inte riktigt att enbart anställa en jämförelse mellan en bondes och en arbetares årliga medelinkomst och därav dra slutsatsen att den ena är för låg och den andra för hög. Arbetarnas produktivitet är mycket högre än böndernas, medan levnadskostnaderna för bönderna är mycket lägre än för arbetarna i städerna; därför kan man inte säga att arbetarna erhåller särskilda favörer från statens sida. Emellertid är ett litet antal arbetares och en del statsanställdas löner snarast för höga. Bönderna har skäl att vara missnöjda med detta, därför är det nödvändigt att vidta vissa lämpliga justeringar i ljuset av de särskilda betingelser som föreligger.

IV. Frågan om industriidkarna och affärsmännen

Året 1956 genomfördes de privatägda industri- och handelsföretagens omvandling till gemensamma statligt-privata företag och därtill organiserandet av kooperativer i jordbruk och hantverk som ett led i omdaning av vårt samhällssystem. Den fart och lätthet med vilken detta genomfördes hänger nära samman med det faktum att vi behandlade motsättningen mellan arbetarklassen och den nationella bourgeoisin som en motsättning inom folket. Har denna klassmotsättning lösts fullständigt? Nej, inte ännu. Åtskillig tid krävs ännu för att göra det. En del menar emellertid, att kapitalisterna har blivit så omdanade, att de nu inte längre är mycket annorlunda än arbetarna och att fortsatt omdaning är onödig. Andra går så långt att de säger, att kapitalisterna t o m är en aning bättre än arbetarna. Återigen andra frågar: om omdaning är nödvändig, varför omdanas då inte arbetarklassen? Är dessa åsikter riktiga? Naturligtvis inte.

I uppbyggandet av det socialistiska samhället behöver alla omdanas, utsugarna såväl som de arbetande människorna. Vem säger att inte arbetarklassen behöver det? Givetvis skiljer sig utsugarnas omdaning kvalitativt från de arbetande människornas och dessa två slag av omdaning får inte förväxlas. I klasskampen och kampen mot naturen omdanar arbetarklassen hela samhället och omdanar samtidigt sig själv. Den måste oavbrutet lära under sitt arbete och steg för steg övervinna sina brister. Den får aldrig upphöra med detta. Ta exempelvis oss här närvarande. Många av oss gör en del framsteg varje år, det vill säga, vi omdanas varje år. För egen del hade jag tidigare alla slags icke-marxistiska idéer. Det var först så småningom som jag blev marxist. Jag lärde mig en smula marxism ur böcker och påbörjade så en första omdaning av mina idéer men det var huvudsakligen genom att delta i klasskampen under årens lopp som jag omdanades. Och jag måste fortsätta att lära, om jag ska göra fortsatta framsteg, i annat fall kommer jag att halka efter. Kan kapitalisterna vara så duktiga att de inte behöver ytterligare omdanas?

En del påstår, att den kinesiska bourgeoisins karaktär inte längre har två sidor utan endast en sida. Är detta sant? Nej. Medlemmar av bourgeoisin har redan blivit tjänstemän i de

gemensamma statligt-privata företagen och omvandlas från utsugare till arbetande människor som lever av sitt eget arbete, men de erhåller fortfarande en fast räntesats på sin andel av kapitalet i de gemensamma företagen, dvs de har ännu inte lösgjort sig från utsugningens rötter. Mellan dem och arbetarklassen finns fortfarande en avsevärd klyfta i ideologi, känslor och levnadsvanor. Hur kan man säga, att de inte längre har dubbel karaktär? Till och med när de upphör att erhålla sina fasta räntebetalningar och ”bourgeois”-etiketten tagits bort kommer de fortfarande att vara i behov av ideologisk omdaning under ganska lång tid framåt. Om bourgeoisin inte längre hade dubbel karaktär, som dessa människor påstår, då skulle kapitalisterna inte längre ha uppgiften att studera och omdana sig själva.

Det måste sägas, att en sådan åsikt inte överensstämmer med våra industriidkares och affärs- mäns faktiska läge, inte heller med vad flertalet av dem önskar. Under de allra senaste åren har de flesta av dem varit villiga att studera och gjort tydliga framsteg. Våra industriidkare och affärsmän kan bli grundligt omdanade endast genom och under arbete; de bör arbeta tillsammans med tjänstemännen och arbetarna i företagen och betrakta företagen som de viktigaste centra för omdaning av sig själva. Men det är också viktigt, att de ändrar vissa gamla åsikter genom studier. Deras studier bör vara frivilliga. Sedan de deltagit i studiegrupper några veckor finner många industriidkare och affärsmän, när de återvänder till sina företag, att de fått mera av ett gemensamt språk med arbetarna och de statliga representanterna och att det därigenom uppstår bättre möjligheter för samarbete. De vet av personlig erfarenhet att det är bra för dem att fortsätta att studera och omdana sig. Idén att det inte är nödvändigt att studera och omdana sig själv, återspeglar inte åsikterna hos majoriteten av industriidkarna och affärsmännen. Bara ett litet antal tänker på det sättet.

V. Frågan om de intellektuella

Motsättningarna i folkets led i vårt land kommer också till uttryck bland våra intellektuella. Flera miljoner intellektuella som arbetade för det gamla samhället tjänar nu det nya. Frågan är nu hur de bäst kan anpassa sig till det nya samhällets behov och hur vi kan hjälpa dem att göra det. Detta är också en motsättning inom folket.

Flertalet av våra intellektuella har gjort påtagliga framsteg under de senaste sju åren. De har uttalat sitt gillande av det socialistiska systemet. Många av dem studerar marxismen flitigt och några har blivit kommunister. Fastän de sistnämnda är fåtaliga, ökar de oavbrutet i antal. Naturligtvis finns det ännu vissa intellektuella som är skeptiska inför socialismen eller som inte gillar den, men de är i minoritet.

Kina behöver så många intellektuella som står att få för att genomföra den kolossala uppgiften att bygga socialismen. Vi bör hysa förtroende för intellektuella som verkligen är villiga att tjäna socialismens sak, i grunden förbättra vårt förhållande till dem och hjälpa dem att lösa alla problem, som måste lösas, så att de fritt får utveckla sina talanger. Många av våra kamrater har svårt att enas med de intellektuella. De behandlar dem alltför klumpigt, respekterar inte deras arbete och blandar sig i vissa vetenskapliga och kulturella angelägenheter där inblandning inte är påkallad. Vi måste göra oss kvitt alla sådana brister.

Massan av de intellektuella har gjort vissa framsteg, men de bör inte bli självbelåtna. De måste fortsätta att omdana sig, gradvis befria sig från sin borgerliga världsåskådning och förvärva en proletär, kommunistisk världsåskådning, så att de helt och fullt kan möta det nya samhällets behov och enas med arbetarna och bönderna. Denna förändring av världsåskådningen är grundläggande och hittills kan man inte säga, att majoriteten av våra intellektuella har fullbordat den. Vi hoppas, att de ska fortsätta att göra framsteg och under sina studier och sitt arbete gradvis tillägna sig en kommunistisk världsåskådning, få ett bättre grepp om marxismen-leninismen och smälta samman med arbetarna och bönderna. Vi hoppas, att de

inte ska stanna på halva vägen eller, vilket är värre, glida tillbaka; ty det ligger ingen framtid för dem i att glida tillbaka.

Eftersom samhällssystemet i vårt land har förändrats och den ekonomiska grundvalen för borgerlig ideologi i huvudsak utplånats, är det inte bara nödvändigt utan också möjligt för ett stort antal av våra intellektuella att förändra sin världsåskådning. Men en genomgripande förändring av världsåskådningen tar ganska lång tid och vi bör arbeta tålmodigt och inte förhastat oss. Det är faktiskt oundvikligt, att en del alltid kommer att vara ideologiskt ovilliga att acceptera marxismen-leninismen och kommunismen. Vi bör inte vara alltför fordrande i våra förväntningar på dem; så länge de uppfyller statens fordringar och ägnar sig åt lagliga värv, bör vi ge dem möjligheter till passande arbete.

På senare tid har det skett en avmattning i det ideologiska och politiska arbetet bland studerande och intellektuella, och en del osunda tendenser har framträtt. En del tycks anse, att det inte längre är nödvändigt att bry sig om politik eller fäderneslandets framtid och mänsklig-hetens ideal. Det verkar som om marxismen, som en gång var så i ropet, inte är så populär längre. För att motverka dessa tendenser måste vi stärka vårt ideologiska och politiska arbete. Både studerande och intellektuella bör studera hårt. Vid sidan om studierna i sina special-ämnen måste de göra både ideologiska och politiska framsteg, vilket betyder att de bör studera marxism, aktuella händelser och politik. Att inte ha en riktig politisk åsikt är som att vara utan själ. Den ideologiska omdaning som förr bedrevs var nödvändig och har givit positiva resultat. Men den utfördes på ett något grovhugget sätt och en del människors känslor sårades – det var inte bra. Vi måste undvika sådana brister i framtiden. Alla avdelningar och organisationer bör ta sitt ansvar i det ideologiska och politiska arbetet. Det gäller kommunistiska partiet, ungdomsförbundet, regeringsdepartementen som är ansvariga för detta arbete och framför allt ledarna för undervisningsinstitutionerna samt lärarna.

Vår undervisningspolitik måste möjliggöra för var och en som får undervisning att utvecklas moraliskt, intellektuellt och fysiskt och bli en arbetare som besitter både socialistisk medvetenhet och kultur. Vi måste sprida idén om att bygga upp vårt land genom hårt arbete och sparsamhet. Vi måste hjälpa alla våra ungdomar att inse, att vårt land fortfarande är mycket fattigt, att vi inte i grunden kan ändra den situationen på kort tid och att Kina endast genom att den yngre generationen och hela vårt folk med sina egna händer arbete enigt bemödar sig därom kan göras starkt och välmående inom en tidsrymd av flera decennier. Upprättandet av vårt socialistiska system har öppnat den väg som leder till framtidens idealsamhälle, men vi måste arbeta hårt om vi ska kunna förverkliga detta ideal. En del av våra ungdomar tror, att allt bör vara fullkomligt när väl ett socialistiskt samhälle upprättats och att de bör kunna njuta av ett lyckligt och färdigställt liv utan att arbeta för det. Detta är orealistiskt.

VI. Frågan om de nationella minoriteterna

Vårt lands nationella minoriteter omfattar mer än trettio miljoner människor. Trots att de bara utgör sex procent av Kinas totala folkmängd bebor de vidsträckta områden som tillsammans omfattar 50 till 60 procent av landets sammanlagda areal. Det är oavvisligen nödvändigt att befordra goda relationer mellan Hanfolket och de nationella minoriteterna. Nyckeln till lösningen av denna fråga ligger i övervinnandet av Hanfolkets chauvinism. Där lokal nationalism förefinns bland de nationella minoriteterna bör samtidigt åtgärder vidtas för att övervinna den. Både Hanfolkets chauvinism och lokal nationalism är skadliga för enheten mellan nationaliteterna. De representerar en särskild motsättning inom folket som bör övervinnas. Vi har redan utträttat en del i detta avseende. I de flesta av de områden som bebos av de nationella minoriteterna har det skett stora förbättringar i förhållandet mellan nationaliteterna, men en rad problem återstår att lösa. I vissa områden florerar både Hanfolkets chauvinism och lokal nationalism ännu i alltför hög grad och detta påkallar

noggrann uppmärksamhet. Till följd av de ansträngningar som folk av alla nationaliteter gjort under de senaste åren har demokratiska reformer och socialistisk omdaning i huvudsak fullbordats i flertalet av de nationella minoriteternas områden. Till följd av att betingelserna i Tibet ännu inte är mogna, har demokratiska reformer ännu inte genomförts där. Enligt det 17-punkters avtal som nåtts mellan centrala folkregeringen och den lokala regeringen i Tibet, måste reformering av samhällssystemet ske. Men tidpunkten kan fastställas endast av den överväldigande majoriteten av Tibets folk och dess ledande offentliga personligheter när de anser det vara möjligt, och vi bör inte vara otåliga. Det har nu bestämts att arbetet med de demokratiska reformerna i Tibet inte ska tas upp under loppet av andra femårsplanen. Huruvida det ska göras under tredje femårsplanen kan beslutas endast i ljuset av den situation som då råder.⁵

VII. Planering i stort och lämpliga åtgärder

Med planering i stort menar vi planering som beaktar intressena hos de sexhundra miljonerna människor i vårt land. När vi gör upp planer, handlägger saker och ting eller tänker över problemen, måste vi utgå från det faktum, att Kina har en befolkning på sexhundra miljoner. Vi får aldrig glömma detta faktum.

Varför framhäver vi detta? Finns det fortfarande folk som inte vet att vi har en befolkning på sexhundra miljoner? Det är klart, att alla vet det, men i praktiken glömmer en del bort det helt och hållet och handlar som om det vore bättre ju färre människor det fanns och desto mindre deras värld vore. De som har denna ”exklusivklubb”-mentalitet motsätter sig idén att man ska aktivisera alla positiva faktorer, att enas med alla som det är möjligt att enas med och att göra allt som kan göras för att omvandla negativa faktorer till positiva för att tjäna det socialistiska uppbyggnadsarbetets stora sak. Jag hoppas, att dessa människor ska betrakta saker och ting ur ett vidare perspektiv och verkligen inse, att vi har en befolkning på sexhundra miljoner, att detta är ett objektivt faktum och en tillgång för oss.

Vår stora befolkning är en bra sak, men naturligtvis innebär den också vissa svårigheter. Uppbyggnadsarbetet går kraftfullt framåt på alla fronter och är mycket framgångsrikt. Men i den nuvarande övergångsperioden med väldiga sociala förändringar besväras vi fortfarande av många svåra problem. Framåtskridande och samtidigt svårigheter – det är en motsättning. Emellertid inte bara bör alla motsättningar lösas, de kan säkert också lösas. Vår vägledande princip är planering i stort och lämpliga åtgärder. Vilket problemet än må vara – vare sig det rör livsmedel, naturkatastrofer, sysselsättning, undervisning, de intellektuella, alla patriotiska krafterns enhetsfront, de nationella minoriteterna eller någon annan fråga – måste vi alltid utgå från ståndpunkten om planering i stort som tar hela folket med i beräkningen och måste företa lämpliga åtgärder efter att ha rådgjort med alla berörda parter och i ljuset av de särskilda möjligheter som föreligger vid den särskilda tidpunkten och på den särskilda orten. Under inga omständigheter bör vi klaga över att det finns för mycket folk, att de är efterblivna och att det är besvärligt och svårt att klara av saker och ting och på så sätt avfärda problemen.

Innebär detta att allt och alla bör tas om hand bara av regeringen? Givetvis inte. I många fall kan uppgifterna lämnas åt de offentliga organisationerna eller direkt åt massorna att sköta – bägge är fullt i stånd att finna på många goda metoder att behandla dem. Detta faller också

⁵ Demokratiska reformer blev efteråt införda i Tibet före den tidpunkt som nämns i artikeln. Den 19 mars 1959 inledde reaktionärerna i den lokala administrationen och de övre samhällsskikten i Tibet en regelrätt väpnad revolt som de länge planerat och förberett i samverkan med imperialister och utländska interventionister. Med aktivt stöd från massorna av patriotiska tibetaner, såväl lamor som lekmän, slog Folkets befrielsearmé snabbt ned revolten. Demokratiska reformer blev sedan genomförda över Tibets hela väldiga område där folket sålunda befriade sig från den mörkaste och mest barbariska trældom.

inom ramen för principen om ”planering i stort och lämpliga åtgärder”. Vi bör vägleda de offentliga organisationerna och folkets massor överallt i detta avseende.

VIII. Om att ”låta hundra blommor blomma, låta hundra åsiktsriktningar tävla” samt ”långvarig samlevnad och ömsesidig uppsikt”

”Låt hundra blommor blomma, låt hundra åsiktsriktningar tävla” och ”Långvarig samlevnad och ömsesidig uppsikt” – hur kom det sig att dessa paroller fördes fram?

De framfördes i ljuset av de särskilda betingelser som föreligger i Kina, på grund av att vi erkände att det fortfarande finns olika slags motsättningar i ett socialistiskt samhälle, och som ett svar på landets trängande behov av att påskynda sin ekonomiska och kulturella utveckling.

Politiken att låta hundra blommor blomma och hundra åsiktsriktningar tävla är avsedd att befördra konstens och vetenskapens utveckling och en blomstrande socialistisk kultur i vårt land. Olika former och stilar i konsten bör utvecklas fritt och olika skolor i vetenskapen bör tävla fritt. Vi anser att det är skadligt för konstens och vetenskapens utveckling, om administrativa åtgärder används för att knäsetta en särskild konststil eller åsiktsriktning och bannlysa en annan. Frågor om rätt och fel i konsten och vetenskapen bör avgöras genom fri diskussion i konstnärliga och vetenskapliga kretsar och genom praktiskt arbete på dessa områden. De bör inte avgöras summariskt. En försöksperiod krävs ofta för att avgöra huruvida något är rätt eller fel. Under historiens gång har nya och riktiga saker ofta i början misslyckats att vinna erkännande från folkets flertal och har måst utvecklas under kamp i bukter och finter. Riktiga och bra saker har ofta till en början betraktats inte som välluktande blommor utan som giftigt ogräs. Kopernikus' teori om solsystemet och Darwins utvecklingsteori avfärdades en gång som felaktiga och måste besegra en bitter opposition. Kinas historia kan uppvisa många liknande exempel. I ett socialistiskt samhälle är betingelserna för uppkomsten av nya företeelser helt annorlunda och mycket överlägsna de som fanns i det gamla samhället. Inte desto mindre händer det ofta att nya framväxande krafter hålls tillbaka och förnuftiga förslag hämmas.

Dessutom kan, även då medvetet undertryckande inte förekommer, nya företeelsers tillväxt hindras enbart av bristande omdöme. Det är därför nödvändigt att vara försiktig i frågor som rör rätt och fel i konsten och vetenskaperna, uppmuntra fri diskussion och undvika förhastade slutsatser. Vi tror att en sådan hållning kommer att underlätta konstens och vetenskapernas utveckling.

Marxismen har också utvecklats genom kamp. Ursprungligen var marxismen föremål för alla slags angrepp och betraktades som ett giftigt ogräs. Den angrips och betraktas fortfarande som ett giftigt ogräs i många delar av världen. I de socialistiska länderna åtnjuter den emellertid en annan ställning. Men också i dessa länder finns det icke-marxistiska och till och med anti-marxistiska ideologier. Det är sant att den socialistiska omdaningen i huvudsak genomförts i Kina såvitt äganderättssystemet angår, och massornas stora och stormiga klasstrider som kännetecknade de tidigare revolutionära perioderna har i huvudsak avslutats. Men fortfarande finns det kvar rester av de störtade godsägare- och compradorklasserna, bourgeoisin finns fortfarande kvar och småborgerskapet har nätt och jämnt påbörjat sin egen omdaning. Klasskampen är på intet sätt slut. Klasskampen mellan proletariat och bourgeoisin, klasskampen mellan olika politiska krafter och klasskampen på det ideologiska området mellan proletariat och bourgeoisin kommer att pågå länge och följa en slingrande väg och tidvis t o m bli mycket skarp. Proletariatet söker omforma världen efter sin egen världsåskådning och på samma sätt gör bourgeoisin. I det avseendet är frågan huruvida socialismen eller kapitalismen ska vinna ännu inte verkligt avgjord. Marxisterna befinner sig fortfarande i minoritet i hela befolkningen liksom bland de intellektuella. Marxismen måste

därför fortfarande utvecklas genom kamp. Marxismen kan utvecklas endast genom kamp – den sanningen gäller inte bara det förflutna och det närvarande utan är nödvändigtvis giltig också för framtiden. Det som är riktigt utvecklas alltid i kamp med det som är felaktigt. Det sanna, det goda och det vackra existerar alltid jämsides med och som kontraster till det falska, det onda och det fula och utvecklas i kampen med de sistnämnda. Så snart mänskligheten förkastar något felaktigt eller accepterar någon särskild sanning, börjar nya sanningar sin kamp mot nya villfarelser. Sådana strider kommer aldrig att upphöra. Det är lagen om sanningens utveckling, och det är förvisso också lagen om marxismens utveckling.

Det kommer att ta avsevärd tid att avgöra utgången i den ideologiska kampen mellan socialism och kapitalism i vårt land. Det beror på att inflytandet från bourgeoisin och de intellektuella, som kommer från det gamla samhället, kommer att leva kvar i vårt land under lång tid framöver, och detsamma gäller deras klassideologi. Om man inte inser detta tillfullo eller inte alls inser det, kommer ytterligt allvarliga misstag att begås och nödvändigheten att föra kampen på det ideologiska området kommer att förbises. Ideologisk kamp är inte lik andra kampformer. Den enda metod som får användas i denna kamp är noggrann argumentation men inte grovt tvång. I dag intar socialismen en gynnsam position i den ideologiska kampen. Statsmakten ligger huvudsakligen i händerna på de arbetande människorna ledda av proletariatet. Kommunistiska partiet är starkt och dess prestige är stor. Trots att det förekommer brister och misstag i vårt arbete kan varje ärlig människa se att vi är lojala mot folket, att vi både vill och kan bygga upp vårt land tillsammans med folket och att vi har uppnått stora framgångar och kommer att uppnå ännu större. Den överväldigande majoriteten av de borgerliga och de intellektuella som kommer från det gamla samhället är patriotiska och villiga att tjäna sitt blomstrande socialistiska fädernesland. De vet att om de vänder ryggen åt socialismens sak och de arbetande människorna under kommunistiska partiets ledning kommer de att stå hjälplösa och inte ha någon ljus framtid att se fram emot.

Folk kan fråga: eftersom marxismen accepteras av folkets flertal i vårt land som vägledande ideologi, kan den kritiseras? Visst kan den det. I sin egenskap av vetenskaplig sanning fruktar inte marxismen någon kritik. Om den gjorde det, och om den kunde stjälpas av kritik vore den värdelös. Är det inte i själva verket så att idealisterna kritiserar marxismen dagligen och på alla sätt? Och de som hyser borgerliga och småborgerliga idéer och inte vill ändra sig, kritiserar inte också de marxismen på alla sätt? Marxister bör inte vara rädda för kritik från något håll. Tvärtom behöver de stålsätta sig och utveckla sig och erövra nya ställningar mitt uppe i kritiken och kampens stormar och påkänningar. Att kämpa mot oriktiga idéer är som att undergå vaccination – människan utvecklar större immunitet mot sjukdom efter vaccinationen. Plantor som växt upp i drivhus blir inte särskilt kraftiga. Att genomföra politiken att låta hundra blommor blomma och hundra åsiktsriktningar tävla kommer inte att försvaga utan att stärka marxismens ledande ställning på det ideologiska området.

Vilken politik bör vi föra mot icke-marxistiska idéer? Såvitt det gäller omisskännliga kontra-revolutionärer och sabotörer mot socialismens sak är saken lätt: vi berövar dem helt enkelt yttrandefriheten. Men det är en helt annan sak när vi har att göra med oriktiga idéer bland folket. Går det för sig att förbjuda sådana idéer och inte ge dem möjlighet att komma till uttryck? Visst inte. Det är inte bara fåfängt utan mycket skadligt att använda summariska metoder vid behandlingen av ideologiska frågor inom folket, av frågor som rör människans andliga värld. Man må förbjuda folk att uttrycka felaktiga idéer, men idéerna finns ändå där. Å andra sidan, om riktiga idéer fostras i drivhus, utan att härddas av elementen eller immuniseras mot sjukdomar, kommer de inte att vinna i kampen mot oriktiga idéer. Det är därför vi endast genom att använda metoden att diskutera, kritisera och argumentera verkligen kan befrämja riktiga och övervinna oriktiga idéer och verkligen avgöra frågorna.

Bourgeoisin och småbourgeoisin måste nödvändigtvis ge uttryck för sina ideologier. Det är oundvikligt att de envist kommer att yttra sig på alla upptänkliga sätt i politiska och ideologiska frågor. Man kan inte vänta sig att de ska göra annat. Vi bör inte använda undertryckningsmetoder för att hindra dem att yttra sig utan bör tillåta dem att göra det och samtidigt argumentera med dem och rikta lämplig kritik mot dem.

Det kan inte råda något tvivel om att vi bör kritisera alla slags felaktiga idéer. Det duger visst inte att avstå från kritik och se på medan felaktiga idéer obehindrat sprider sig och får monopolställning. Misstag måste kritiseras och giftigt ogräs bekämpas varhelst det sticker upp. Men sådan kritik bör inte vara dogmatisk. Vi bör inte använda den metafysiska metoden utan sträva att tillämpa den dialektiska metoden. Vad som behövs är vetenskaplig analys och fullt övertygande argument. Dogmatisk kritik avgör ingenting. Vi är emot alla slag av giftigt ogräs, men vi bör noggrant skilja mellan vad som verkligen är ett giftigt ogräs och vad som verkligen är en välluktande blomma. Vi måste tillsammans med massorna lära oss hur man noggrant skiljer mellan dessa två och att använda riktiga metoder för att bekämpa giftigt ogräs.

Medan vi kritiserar dogmatism bör vi samtidigt rikta vår uppmärksamhet på att kritisera revisionismen. Revisionismen eller högeropportunismen är en borgerlig tankeströmning som är ännu farligare än dogmatismen. Revisionisterna eller högeropportunisterna bekänner sig till marxismen med läpparna; även de angriper "dogmatismen". Men vad de verkligen angriper är marxismens kärna. De motsätter sig och förvränger materialismen och dialektiken, motsätter sig eller försöker försvaga folkets demokratiska diktatur och kommunistiska partiets ledande roll, motsätter sig eller försöker försvaga den socialistiska omdaning och det socialistiska uppbyggnadsarbetet. Efter den socialistiska revolutionens grundläggande seger i vårt land, finns det fortfarande en del människor som förgäves hoppas att kunna återupprätta det kapitalistiska systemet. De bekämpar arbetarklassen på alla fronter, däribland den ideologiska. I denna kamp är revisionisterna deras högra hand.

Ytligt sett har dessa två paroller – låt hundra blommor blomma och hundra åsiktsriktningar tävla – ingen klasskaraktär: proletariatet kan utnyttja dem men det kan också bourgeoisin och andra personer. Men olika klasser, skikt och samhällsgrupper har var och en sina egna åsikter om vad som är välluktande blommor och vad som är giftigt ogräs. Vad bör då ur de breda folkmassornas synpunkt vara kriterierna för närvarande när det gäller att skilja mellan välluktande blommor och giftigt ogräs? Hur ska i vårt folks politiska liv rätt skiljas från fel i en människas ord och handlingar? På grundval av vår konstitutions principer, viljan hos den överväldigande majoriteten av vårt folk och de gemensamma politiska ståndpunkter som våra politiska partier och grupper vid skilda tillfällen deklarerat, tror vi, att kriterierna i stort sett bör vara följande:

- 1) Ord och handlingar bör bidra till att förena och inte splittra folken i våra olika nationaliteter.
- 2) De bör vara till nytta och inte till skada för den socialistiska omdaning och det socialistiska uppbyggnadsarbetet.
- 3) De bör bidra till att befästa, inte undergräva eller försvaga folkets demokratiska diktatur.
- 4) De bör bidra till att befästa, inte undergräva eller försvaga den demokratiska centralismen.
- 5) De bör bidra till att stärka, inte göra slut på eller försvaga det kommunistiska partiets ledande roll.
- 6) De bör vara till nytta, inte till skada för den internationella socialistiska enheten och enheten mellan de fredsälskande folken i världen.

Av dessa sex kriterier är den socialistiska vägen och partiets ledande roll de viktigaste. Dessa kriterier läggs fram för att befrämja och inte för att hindra fri diskussion av frågor inom folket. De som inte gillar dessa kriterier kan ändå framlägga sina egna åsikter och argumentera för sin sak. Eftersom folkets flertal har klara kriterier att följa, kan kritiken och självkritiken föras efter lämpliga linjer, och dessa kriterier kan tillämpas på folks ord och handlingar för att avgöra om de är riktiga eller felaktiga, om de är välluktande blommor eller giftigt ogräs. Dessa kriterier är politiska. När vi bedömer sanningshalten i vetenskapliga teorier eller det estetiska värdet av konstnärliga arbeten krävs naturligtvis ytterligare dithörande kriterier, men dessa sex politiska kriterier är tillämpliga på all verksamhet inom konsten och vetenskapen. Kan det i ett socialistiskt land som vårt möjligen finnas värdefull vetenskaplig eller konstnärlig verksamhet, som strider mot dessa politiska kriterier?

De åsikter som framlagts ovan härrör ur vårt lands specifika historiska betingelser. Betingelserna varierar i olika socialistiska länder och olika kommunistiska partier, därför hävdar vi inte att andra länder och partier bör eller måste följa den kinesiska vägen.

Parollen ”långvarig samlevnad och ömsesidig uppsikt” är också en produkt av Kinas specifika historiska betingelser. Den framlades inte hux flux, utan hade vuxit fram under loppet av flera år. Idén om långvarig samlevnad hade funnits länge, men förra året, när det socialistiska systemets grunder hade upprättats, framfördes parollen i klara ord.

Varför bör bourgeoisins och småbourgeoisins demokratiska partier tillåtas existera sida vid sida med arbetarklassens parti under lång tid? Emedan vi inte har några skäl för att inte tillämpa politiken om långvarig samlevnad med alla partier, som verkligen ägnar sig åt uppgiften att ena folket för socialismens sak och som åtnjuter folkets förtroende.

Så tidigt som vid andra sessionen med nationella kommittén för Folkets politiska rådgivande konferens i juni 1950, ställde jag frågan på följande sätt:

Folket och folkregeringen har ingen anledning att avvisa eller neka någon möjligheten att tjäna sitt uppehälle och tjäna landet så länge vederbörande verkligen är villig att tjäna folket, verkligen hjälpte folket när läget var svårt, handlade rätt och fortsätter att handla rätt utan att ge upp på halva vägen.

Vad jag diskuterade här var den politiska grundvalen för de olika partiernas långvariga samlevnad. Kommunistiska partiet vill, och det är också dess politik, existera sida vid sida med de olika demokratiska partierna under lång tid framöver. Huruvida dessa demokratiska partier kan bestå länge beror inte bara på vad kommunistiska partiet vill utan också på hur väl dessa demokratiska partier fullgör sin uppgift och huruvida de åtnjuter folkets förtroende.

Ömsesidig uppsikt de olika partierna emellan har också länge varit ett faktum i den meningen att de länge givit varandra råd och kritiserat varandra. Ömsesidig uppsikt är uppenbarligen inte en ensidig angelägenhet, den innebär att det kommunistiska partiet bör utöva uppsikt över de demokratiska partierna och omvänt. Varför bör de demokratiska partierna tillåtas utöva uppsikt över det kommunistiska partiet? Därför att ett parti i lika hög grad som en individ är i stort behov av att höra andra åsikter än sina egna. Vi vet alla att uppsikten över det kommunistiska partiet huvudsakligen utövas av de arbetande människorna och partimedlemmarna. Men de demokratiska partiernas existens är också till nytta för oss. Givetvis kommer inbördes råd och kritik mellan det kommunistiska partiet och de demokratiska partierna att spela en positiv uppsiktsroll bara när råden och kritiken överensstämmer med de sex politiska kriterier som givits ovan. Det är därför vi hoppas, att alla de demokratiska partierna kommer att ägna uppmärksamhet åt den ideologiska omdaning och sträva efter långvarig samlevnad med det kommunistiska partiet och ömsesidig uppsikt, för att därigenom motsvara det nya samhällets behov.

IX. Om störningar som skapas av ett litet antal människor

År 1956 gick ett litet antal arbetare och studerande på vissa orter i strejk. Den omedelbara orsaken till dessa störningar var uraktlåtenhet att tillfredsställa vissa av deras krav på materiella fördelar, av vilka en del borde och kunde ha tillfredsställts, medan andra inte var berättigade eller var överdrivna och därför just då inte kunde tillgodoses. Men en viktigare orsak var byråkrati i ledningen. I vissa fall bör ansvaret för sådana byråkratiska misstag läggas på de högre myndigheterna, och de lägre nivåerna bör inte få bära hela skulden. En annan orsak till dessa störningar var att ideologiskt och politiskt uppfostringsarbete bland arbetarna och de studerande saknades. Samma år skapade också en del medlemmar i jordbrukskooperativ störningar, och även här var de viktigaste orsakerna byråkrati i ledningen och brist på uppfostringsarbete bland massorna.

Det bör medges, att en del människor är benägna att inrikta sig på omedelbara, partiella och personliga intressen, de förstår inte eller förstår inte tillräckligt långsiktiga, landsomfattande och kollektiva intressen. På grund av bristande erfarenhet av politik och samhällsliv är ganska många unga människor ur stånd att se skillnaden mellan det gamla och det nya Kina; det är inte lätt för dem att ingående förstå vilka umbäranden vårt folk gick igenom i kampen för att befria sig från imperialisternas och guomindangreaktionärernas förtryck, eller vilken lång tid av mödosamt arbete som behövs, innan ett lyckligt socialistiskt samhälle kan upprättas. Det är därför vi ständigt måste bedriva ett livfullt och effektivt politiskt uppfostringsarbete bland massorna. Vi bör alltid säga dem sanningen om de svårigheter som uppkommer och diskutera med dem hur svårigheterna ska övervinnas.

Vi gillar inte störningar, emedan motsättningar inom folket kan lösas i enlighet med formeln ”enhet-kritik-enhet”, medan störningar oundvikligen orsakar förluster och är till förfång för socialismens framåtskridande. Vi är övertygade om att folkets massor stöder socialismen, att de medvetet iakttar disciplin och är förståndiga och säkerligen inte utan tillbörliga skäl kommer att delta i störningar. Men det innebär inte, att det i vårt land inte finns någon möjlighet för störningar att uppkomma. I denna fråga, bör vi ägna uppmärksamhet åt följande: 1) För att avskaffa den grundläggande orsaken till störningar måste vi utrota byråkratin, ordentligt förbättra det ideologiska och politiska uppfostringsarbetet och gripa oss an alla motsättningar på ett riktigt sätt. Om vi gör det, kommer det allmänt sett inte att uppstå flera störningar. 2) Om störningar skulle inträffa till följd av att vi utför ett dåligt arbete, då bör vi leda in de inblandade på rätt väg, utnyttja dessa störningar som ett särskilt medel till att förbättra vårt arbete och uppfostra kadrerna och massorna samt utarbeta lösningar på de frågor som tidigare lämnades olösta. När vi tar itu med någon störning bör vi arbeta omsorgsfullt och får inte använda alltför enkla metoder och inte förhastat förklara ärendet avslutat. De drivande krafterna i störningar bör inte summariskt flyttas från sina arbeten eller uteslutas, med undantag av sådana som begått brott eller är aktiva kontrarevolutionärer och måste behandlas enligt lag. I ett så stort land som vårt är det ingenting att bli orolig för, om små grupper av människor skapar störningar; sådana störningar kommer tvärtom att hjälpa oss att bli av med byråkratin.

I vårt samhälle finns det också ett litet antal människor som struntar i allmänhetens intressen och medvetet bryter mot lagen och begår brott. De är benägna att dra fördel av vår politik och förvränga den, avsiktligt framställa oresonliga krav för att hetsa upp massorna eller avsiktligt sprida rykten för att skapa oreda och störa samhällsordningen. Vi tänker inte låta dessa människor få sin vilja fram. Tvärtom måste lagen inskrida mot dem på lämpligt sätt. Massorna kräver att dessa personer straffas. Att inte göra det vore liktydigt med att motsätta sig folkviljan.

X. Kan dåliga företeelser omvandlas till goda?

Som jag sagt är det illa när grupper skapar störningar i vårt samhälle, och vi gillar det inte. Men när störningar inträffar, sätter de oss i stånd att dra lärdomar av dem, att övervinna byråkrati och uppfostra kadreerna och massorna. I den betydelsen kan dåliga företeelser förvandlas till goda. Störningar har alltså en dubbel karaktär. Alla slags störningar kan betraktas på det sättet.

Alla vet att händelserna i Ungern inte var bra. Men också de hade en dubbel karaktär. Emedan våra ungerska kamrater vidtog de rätta åtgärderna under loppet av dessa händelser, förvandlades det som var en dålig företeelse till slut till en god. Den ungerska staten är nu fastare grundad än någonsin och alla andra länder i det socialistiska lägret har också fått en lärdom.

Likaså var naturligtvis den världsomfattande antikommunistiska och antifolkliga kampanjen som utlöstes under senare hälften av 1956 en dålig företeelse. Men den uppfostrade och stålsatte de kommunistiska partierna och arbetarklassen i alla länder och omvandlade sig sålunda till en god företeelse. Under den tidens stormar och påfrestningar lämnade ett antal människor de kommunistiska partierna i många länder. Utträden ur partiet reducerar partiets medlemsantal och är naturligtvis en ogynnsam företeelse, men det finns också en gynnsam sida. Vacklande element, som är ovilliga att fortsätta, har dragit sig tillbaka, men huvuddelen av de trofasta partimedlemmarna är fastare enade för kampen. Varför skulle inte detta vara bra?

För att sammanfatta, vi måste lära oss att se allsidigt på saker och ting, inte bara se den positiva sidan hos företeelserna utan också den negativa. Under givna betingelser kan en dålig företeelse leda till goda resultat och en gynnsam företeelse till dåliga resultat. För mer än två tusen år sedan sade Lao Zi: ”Lyckan ligger innesluten i olyckan, olyckan döljer sig inom lyckan”.⁶ När japanerna klev in i Kina, kallade de detta en seger. Stora delar av Kinas territorium erövrades och kineserna kallade detta ett nederlag. Men Kinas nederlag bar segerns frö inom sig och Japans seger bar nederlagets frö inom sig. Har inte historien bekräftat sanningen häri?

Folk världen över diskuterar nu huruvida ett tredje världskrig kommer att bryta ut. Även i denna fråga måste vi vara andligen förberedda och företa en del analyser. Vi är bestämt för fred och mot krig. Men om imperialisterna prompt yrkar på att utlösa ännu ett krig, bör vi inte frukta det. Vår inställning till denna fråga är densamma som vår inställning till vilken störning som helst: för det första är vi emot den; för det andra är vi inte rädda för den.

Första världskriget ledde till att Sovjetunionen, med en folkmängd på 200 miljoner, uppstod. Andra världskriget följdes av uppkomsten av det socialistiska lägret med dess sammanlagda folkmängd på 900 miljoner. Om imperialisterna skulle envisas med att driva fram ett tredje världskrig, skulle helt visst ytterligare flera hundra miljoner övergå till socialismen; därefter blir det inte mycket plats kvar på jorden för imperialisterna; det är också troligt att imperialismens hela system totalt störtar samman.

Under givna betingelser förvandlas de två sidorna i en motsättning ständigt till sina motsatser till följd av kampen mellan dem. Här är betingelserna väsentliga. Utan de givna betingelserna kan ingen av de två motsatta sidorna förvandlas till sin motpol. Av alla klasser i världen är proletariatet ivrigast att förändra sin ställning; därefter kommer halvproletariatet, ty de förra besitter ingenting, medan de senare knappast har det bättre. Det nuvarande läget, i vilket Förenta staterna kontrollerar en majoritet i Förenta Nationerna och dominerar många delar av världen, är övergående och kommer till sist att förändras. Kinas läge som ett fattigt land som

⁶ Se *Lao Zi*, kap. LVIII.

förvägrats sina rättigheter i internationella angelägenheter, kommer också att förändras – ett fattigt land kommer att förändras till ett rikt, ett land som är förvägrat sina rättigheter till ett land som åtnjuter dem – en omvandling av tingen till deras motsatser. Här utgör det socialistiska systemet och de samfälliga ansträngningarna hos ett enat folk de avgörande betingelserna.

XI. Om att hushålla med tillgångarna

Här vill jag helt kort tala om att hushålla med tillgångarna. Vi vill utföra ett omfattande uppbyggnadsarbete, men vårt land är ännu mycket fattigt – häri ligger en motsättning. Ett sätt att lösa denna motsättning är att göra ihållande ansträngningar för att strikt hushålla med tillgångarna på varje område.

Under *San fan*-rörelsen (rörelsen mot de tre tingen som måste bekämpas) 1952 kämpade vi mot korruption, slöseri och byråkrati med tonvikt på att bekämpa korruption. 1955 förspårade vi hushållning med resurserna vilket ledde till betydande framgångar. Då lade vi tonvikten på att bekämpa den otillbörligt höga standarden på icke produktiva anläggningsarbeten och på sparsamhet med råmaterialet i industriproduktionen. Men på den tiden tillämpade man inte på allvar sparsamhet som vägledande princip på alla områden i folkushållet, inte heller i statliga verk, arméförband, skolor och de folkliga organisationerna i allmänhet. I år efterlyses hushållning med resurserna och eliminering av slöseri i varje avseende i hela landet.

Vi saknar fortfarande erfarenhet i uppbyggnadsarbetet. Under de senaste åren har vi vunnit stora framgångar men det har också förekommit slöseri. Vi måste steg för steg bygga ett antal stora moderna företag som ska bilda ryggraden i vår industri; utan dessa kan vi inte förvandla vårt land till en stark modern industrimakt inom loppet av de närmaste decennierna. Men huvuddelen av våra företag bör inte byggas i sådan skala; vi bör grunda fler små och medelstora och i full utsträckning utnyttja den industriella grundval som efterlämnats från det gamla samhället för att därigenom uppnå största möjliga ekonomisering och utträta mer med mindre pengar. Sedan andra plenarsessionen med Kinas kommunistiska partis Centralkommitté i november 1956 med större eftertryck än tidigare framlade principen om att strängt hushålla med resurserna och bekämpa slöseriet har under de få månader som förflutit goda resultat börjat visa sig. Den nuvarande ekonomiseringskampanjen måste bedrivas grundligt och ihållande. Precis som kritiken av våra övriga fel och misstag, så kan kampen mot slöseri liknas vid att tvätta ansiktet. Tvättar inte folk ansiktet varje dag? Kinas kommunistiska parti, de demokratiska partierna, demokrater som inte är anslutna till något parti, intellektuella, industriidkare och affärsmän, arbetare, bönder och hantverkare – kort sagt, alla de 600 miljonerna i vårt land – måste sträva att öka produktionen, hushålla med tillgångarna och bekämpa lyx och slöseri. Detta är av förstarangsbetydelse inte blott ekonomiskt utan även politiskt. På senare tid har en farlig tendens visat sig bland många i våra led – en ovillighet att dela massornas glädje och svårigheter, en inriktning på personlig berömmelse och vinning. Detta är mycket illa. Ett sätt att övervinna detta är att under vår kampanj för att öka produktionen och hushålla med tillgångarna, förenkla våra organisationer och överföra kadrer till lägre nivåer, så att ett betydande antal av dem återvänder till produktivt arbete. Vi måste se till att alla våra kadrer och alla människor ständigt har för ögonen att vårt land är ett stort socialistiskt land men att det ekonomiskt är efterblivet och fattigt och att detta är en mycket stor motsättning. För att göra Kina rikt och starkt krävs flera årtionden av intensiva ansträngningar, som bland annat kommer att omfatta strävan att praktisera strikt sparsamhet och bekämpa slöseri, dvs en politik för att bygga vårt land genom flit och sparsamhet.

XII. Kinas väg till industrialisering

Då jag diskuterar vår väg till industrialisering intresserar jag mig här huvudsakligen för förhållandet mellan den tunga industrins, den lätta industrins och jordbrukets tillväxt. Det måste fastslås att den tunga industrin är kärnan i Kinas ekonomiska uppbyggnad. Men samtidigt måste man också ta full hänsyn till jordbrukets och den lätta industrins utveckling.

Eftersom Kina är ett stort jordbruksland med mer än 80 procent av sin befolkning i landsbygdsområdena, måste industri och jordbruk utvecklas parallellt. Endast därigenom kan industrin få råvaror och en marknad och bara på det sättet kommer det att vara möjligt att ackumulera betydande medel för uppbyggandet av en mäktig tung industri. Alla vet att den lätta industrin är nära förbunden med jordbruket. Utan jordbruk kan det inte finnas någon lätt industri. Men det inses ännu inte lika klart, att jordbruket förser den tunga industrin med en viktig marknad. Detta faktum kommer emellertid att inses lättare, när den tekniska förbättringens gradvisa framsteg och jordbrukets modernisering kräver ständigt fler maskiner, konstgödsel, bevattnings- och elkraftsanläggningar samt transportmedel för jordbruket, liksom bränsle och byggnadsmaterial för landsbygdens konsumenter. Hela folkhushållningen kommer att gynnas, om vi kan nå en ännu större tillväxt inom vårt jordbruk och sålunda frammana en motsvarande större utveckling av den lätta industrin under andra och tredje femårsplanen. Med jordbrukets och den lätta industrins utveckling kommer den tunga industrin att tillförsäkras marknader och medel och sålunda växa snabbare. Vad som alltså kan förefalla vara ett långsammare tempo i industrialiseringen är i själva verket inte så långsamt och tempot kan faktiskt t o m ökas. På tre femårsplaner eller kanske något längre tid kan Kinas årliga stålproduktion höjas till 20 miljoner ton eller mer från dess maximum före befrielsen på något över 900 000 ton 1943. Detta kommer att glädja folket både i stad och på land.

Jag avser inte att tala länge om ekonomiska frågor idag. Med knappt sju års ekonomiskt uppbyggnadsarbete bakom oss, saknar vi ännu erfarenhet och behöver få mer. Vi hade ingen erfarenhet av revolution heller, när vi först började, och det var först sedan vi fått en rad törnar och fått erfarenhet som vi vann en landsomfattande seger. Vad vi nu måste kräva av oss själva är att skära ned den tid som behövs för att vinna erfarenhet i det ekonomiska uppbyggnadsarbetet, så att den blir kortare än den tid som krävdes för att vinna erfarenhet i revolution, och att inte betala ett så högt pris för den. Vi kommer att tvingas betala ett visst pris, men vi hoppas att det inte kommer att bli så högt som det vi betalade under revolutionsperioden. Vi måste inse att här finns en motsättning – motsättningen mellan de objektiva lagarna för ett socialistiskt samhälles ekonomiska utveckling och vår subjektiva förståelse av detta – en motsättning som måste lösas i praktiken. Denna motsättning kommer också att visa sig som en motsättning mellan olika personer, dvs mellan dem som har en förhållandevis exakt förståelse för objektiva lagar och dem vilkas förståelse för dessa är förhållandevis inexakt; därför är också detta en motsättning inom folket. Varje motsättning är en objektiv verklighet och det är vår uppgift att förstå den och lösa den så riktigt som vi förmår.

För att förvandla vårt land till en industrimakt måste vi lära samvetsgrant av Sovjetunionens framskridna erfarenheter. Sovjetunionen har byggt socialismen under fyrtio år och vi skattar dess erfarenheter mycket högt.

Låt oss fråga vem det var som gjorde ritningar och utrustade så många viktiga fabriker åt oss. Var det Förenta staterna? Eller England? Nej, ingendera. Bara Sovjetunionen var villig att göra det, emedan Sovjetunionen är ett socialistiskt land och vår allierad. Förutom Sovjetunionen har också några broderländer i Östeuropa givit oss en viss hjälp. Det är alldeles riktigt, att vi bör dra lärdomar av alla länders goda erfarenheter, socialistiska såväl som kapitalistiska, och härom råder ingen diskussion, men huvudsaken är fortfarande att lära av Sovjetunionen.

Nu finns det två olika attityder när man lär av andra. Den ena är den dogmatiska attityden: att överföra allting, vare sig det passar eller inte, till våra förhållanden. Detta är inte bra. Den andra attityden innebär, att man använder huvudet och lär sig de saker som passar våra förhållanden, det vill säga, tillgodogör sig alla de erfarenheter som är nyttiga för oss. Detta är den inställning som vi bör anta.

Att stärka vår solidaritet med Sovjetunionen, att stärka vår solidaritet med alla socialistiska länder – det är vår grundläggande politik, häri ligger våra grundläggande intressen. Sedan har vi de asiatiska och afrikanska länderna och alla fredsälskande länder och folk – vi måste stärka och utveckla vår solidaritet med dem. Förenade med dessa två krafter kommer vi inte att stå ensamma. Vad beträffar de imperialistiska länderna bör vi ena oss med folken i dessa länder och sträva att i fred samleva med dessa länder, göra affärer med dem och hindra varje eventuellt krig, men under inga omständigheter bör vi hysa några orealistiska uppfattningar om dem.

Om dialektiken *

Engels talade om tre kategorier i dialektiken, men för min del tror jag inte på två av dessa kategorier (...) Att bredvid varandra ställa omvandlingen av kvantitet och kvalitet i varandra, negationens negation och motsatsernas enhet är att skapa en "triad", inte monism. Det helt grundläggande är motsatsernas enhet. Omvandlingen av kvantitet och kvalitet i varandra innebär en enhet av motsatserna kvalitet och kvantitet. Det finns inte något sådant som negationens negation. Affirmation-negation-affirmation-negation ... i tingens utveckling: varje led i händelsekedjan är både affirmation och negation. Slavsamhället negerade det primitiva samhället men var samtidigt en affirmation i förhållande till feodalsamhället. Det feodala samhället var en negation i förhållande till slavsamhället men samtidigt en affirmation i förhållande till det kapitalistiska samhället. Det kapitalistiska samhället var en negation i förhållande till feodalsamhället, men i förhållande till det socialistiska samhället var det samtidigt en affirmation.

Vari består syntesens metod? Är det omöjligt för det primitiva samhället att existera samtidigt med slavsamhället? De existerar faktiskt sida vid sida, men det primitiva samhället utgör blott en liten del av helheten. Helhetsbilden är att det primitiva samhället kommer att elimineras. Samhällsutvecklingen går vidare i faser — också det primitiva samhället kan indelas i flera olika faser. På ett visst stadium hade man ännu inte seden att begrava kvinnorna tillsammans med deras döda äkta män, men de var tvungna att underkasta sig mannen. I begynnelsen var mannen underkastad kvinnan, därefter utvecklades tingen till sin motsats och kvinnan underkastades mannen. Denna historiska fas är ännu inte avslutad trots att den varat i en miljon år eller mera. Klasssamhället har ännu inte varat i 5000 år. Kulturer som exempelvis Longshan och Yangshao, i slutet av det primitiva samhällets epok, hade färgat lergods. Kort sagt: den ene äter den andre, den ena klassen utplånas och en ny uppstår, det ena samhället utplånas och det andra uppstår. Naturligtvis finns det ingenting som under utvecklingens förlopp är helt entydigt. I det feodala samhället fanns fortfarande kvarlevor av slavägarsystemet, om också samhällsformationen till största delen kännetecknades av det feodala systemet. Där fanns fortfarande en del livegna men också några trälar, som hantverkare till exempel.

Frihetens rike

Det kapitalistiska samhället är heller inte helt entydigt. Också i mycket avancerade kapitalistiska samhällen finns det efterblivna delar. Slavsamhället fanns exempelvis kvar i Sydstaterna. Lincoln upphävde slavsamhället, men det finns fortfarande svarta slavar idag, och deras kamp är mycket våldsam. Mer än 20 miljoner människor deltar i den. Det är en hel del.

Det ena tinget förintar det andra. Tingen uppstår, utvecklar sig och förintas — det är likadant överallt. Om det ena tinget inte förintades av det andra, skulle det förinta sig själv. Varför skall människan dö? Skall aristokratin också dö? Det är en naturlag. Trän lever längre än människor, men inte ens de kan leva mer än några tusen år. Om döden inte fanns skulle det vara outhärdligt att leva. Om vi fortfarande kunde möta *Konfucius* levande idag skulle jorden inte vara i stånd att rymma alla människor.

Jag är anhängare av *Zhuangzi*'s inställning. Då hans fru dog slog han på tamburin och sjöng. När folk dör borde vi hålla en fest för att fira dialektikens seger, för att fira tillintetgörelsen av det gamla. Socialismen kommer också en gång att tillintetgöras. Om den inte gick under skulle det aldrig kunna komma någon kommunism. Kommunismen kommer att vara i tusentals år. Jag tror inte att det inte kommer att ske kvalitativa förändringar under kommunis-

* Denna översättning är hämtad från tidskriften *Clarté* 3-1986. En annan (komplettare) översättning i [Politiska skrifter: Tal och brev 1956-71](#) ("Tal om filosofiska frågor" 18 aug. 1964).

men. Att den inte kommer att vara indelad i faser av kvalitativa förändringar — jag tror bara inte på det!

Kvantitet förändras till kvalitet och kvalitet till kvantitet. Jag tror inte på att kommunismen kommer att förbli kvalitativt precis densamma — oföränderlig genom miljoner år! Det vore otänkbart ur dialektikens synpunkt. Exempelvis har vi principen: ”Av var och en efter hans förmåga åt var och en efter hans behov”. Tror ni att man kan fortsätta i miljontals år med samma ekonomi? Har ni tänkt över det? Om det förhölle sig så, behövde vi inga ekonomer, eller kunde vi alla fall klara oss med en enkel lärobok — och dialektiken skulle vara död.

Dialektikens liv är den ständiga rörelsen mot en motsats. Mänskligheten kommer också till slut att möta sin undergång. När teologerna talar om domens dag är de pessimistiska och skrämmer folk. Vi säger däremot, att mänsklighetens undergång bildar övergång till något ännu mera avancerat än mänskligheten. Mänskligheten befinner sig ännu i sin barndom. Engels talade om att röra sig från nödvändighetens till frihetens rike och sade, att frihet är att erkänna nödvändigheten. Detta påstående är inte fullständigt täckande, det säger bara hälften och låter resten vara utsagt. Kan enbart förståelsen göra en fri?

Omdana tingen

Frihet är att förstå nödvändigheten och omforma nödvändigheten. Man måste alltså utföra ett arbete. Om man bara äter utan att göra något, om man bara förstår, är det då tillräckligt? När man upptäcker en lag måste man vara i stånd att tillämpa den. Man måste skapa världen på nytt, man måste röja mark och resa nya byggnader, man måste gräva gruvhål och industrialisera. I framtiden kommer det att finnas fler människor, och det kommer inte att finnas tillräckligt med spannmål. Så människorna kommer att vara tvungna att skaffa mat från mineraler. Man kan således bara uppnå frihet genom omdaning. Kommer det att vara möjligt att i framtiden vara fullständigt fria? Lenin sade, att flygmaskinerna i framtiden skulle bli lika talrika i luften som flugorna och fara från den ena platsen till den andra. De kommer att kollidera hela tiden, och vad ska vi göra då? Hur skall vi manövrera dem? Om detta verkligen sker, kommer vi då att vara fullständigt fria? I Peking finns det just nu 10000 bussar. I Tokyo finns det 100000 fordon (eller var det 800000), därför har de många trafikolyckor. Vi har färre fordon, och skolar också chaufförerna och folket, så vi har färre olyckor. Men hur gör man i Peking om 10000 år? Har vi då fortfarande 10000 bussar? Kanske uppfinner man något nytt så att dessa transportmedel kan avskaffas? Människan kan kanske flyga genom att använda sig av någon enkel mekanisk inrättning. De kan flyga överallt och landa var som helst då de så önskar. Det är inte tillräckligt att förstå nödvändigheten, man måste också omdana tingen.

Jag tror inte på att kommunismen inte kommer att indelas i faser och att det inte kommer att ske kvalitativa förändringar. Lenin sade att alla ting kan delas. Han gav atomen som exempel och sade, att inte bara tomen, utan också elektronen, kunde delas. Förr ansåg man att den inte kunde delas. Den gren av vetenskapen som sysslar med att klyva atomkärnor är fortfarande mycket ung — bara 20-30 år gammal. På senare årtionden har vetenskapsmännen upplöst atomen i dess beståndsdelar — t ex protoner, antiprotoner, neutroner och anti-neutroner, mesoner och anti-mesoner. Detta är bara de tunga, det finns också lätta. Större delen av dessa upptäckter har gjorts efter Andra Världskriget. Det faktum, att man kunde avskilja elektroner från atomkärnan insågs för någon tid sedan. En elektrisk ledning använder sig av elektroner som dissociats från kroppar och aluminium. Det har uppdagats att det finns skikt av dissocierade elektroner i 300 li av jordens atmosfär. Där är elektroner och atomkärnor också åtskilda. Man har ännu inte kluvut elektronen, men en dag kommer vi säkert att kunna klyva den. Chuang-tzu sade: ”En given längd, som halveras varje dag kommer aldrig att reduceras till noll”. Detta är sanningen. Om ni inte tror på det, så tänk efter noga. Om den kunde reduceras till noll så skulle det inte finnas något som hette vetenskap. Tingens mångfald utvecklar

sig ständigt och utan gräns: den är oändlig. Tid och rum är oändliga. Vad gäller rummet: både om vi betraktar det makroskopiskt och mikroskopiskt är det oändligt — det kan delas i det oändliga. Också om miljoner år kommer vetenskapsmännen att ha arbete. Jag värdesätter mycket Sakatas artikel 1 om elementarpartiklar i *Bulletin om Naturvetenskap (Ziran Pianzhengfa Tongzun)*. Jag har aldrig förut läst en artikel av denna typ. Detta är dialektisk materialism. Han tillämpar Lenin.

Bristen med filosofin är att den inte är praktisk utan bara abstrakt. Vi måste komma med något nytt. Varför är vi annars här? Varför sätter vi barn till världen? Det nya måste sökas i verkligheten — vi måste förstå verkligheten i grunden.

Översättarens kommentar

Översättning från engelska: *Hans Isaksson*.

Ovanstående monolog utgör ett utdrag ur anteckningar som fördes vid ett samtal om filosofiska frågor mellan Mao, Chen Boda och Kang Sheng den 18 augusti 1964. Via det referensmaterial som ledande kadrer inom KKP förfogat över har det hamnat i engelsk översättning (*Miscellany of Mao Tse-tungs thought (1949-68) Part II*, Joint Publications Research Service, Arlington). Det rör sig således om en icke-auktoriserad text och en dito översättning. Stil och innehåll bär dock en uppenbart autentisk prägel, varför det knappast kan råda några tvivel om dess äkthet. (Ö a)

Sakata Shiyouchi, japansk fysiker från Nagoyauniversitetet framförde teorin att elementarpartiklar är en enkel, materiell, differentierad och gränslös kategori som utgör naturens ordning.

Marxistarkivets anmärkning:

Texten ”Om dialektiken” är egentligen ett utdrag ur ett tal (eller samtal) från augusti 1964, vilket ingår i sin helhet i en Mao-textsamling sammanställd av kinakännaren Stuart S. Schram, som 1976 översattes till svenska och gavs ut under titeln [Mao Tse-tung, Politiska skrifter: Tal och brev 1956-71](#) (finns på marxistarkivet). Texten om dialektiken ingår i ”Tal om filosofiska frågor” (text nr 11). Schram kommenterar fö Maos ”kategoriska” avvisande av ”principen om negationens negation” i sin utförliga och intressanta inledning till boken. Se även artikeln [Mao som dialektiker](#) av Martin Glaberman.

Den intressanta och något invecklade historien bakom publiceringen av de tre första artiklarna (från 1937) har beskrivits och kommenterats av flera kinakännare, bl a Stuart Schram. En del av dessa texter kommer att publiceras på marxistarkivet.

– Red